

วารสารข้าราชการ

วันที่ ๑๘ เดือน มกราคม ๒๕๑๘

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	๒
สัมภาษณ์เลขาธิการ ก.พ.	
เกี่ยวกับ พ.ร.บ.	๑๒
สาระสำคัญของ พ.ร.บ. ข้าราชการใหม่	๑๕
เครื่องแบบ	๒๐
พ. ช. กับ พ.ร.บ. ข้าราชการ <i>*ic</i>	๒๘
ใหม่ๆ ในราชการ	๓๖
ระเบียบใหม่ <i>ระเบียบข้าราชการพลเรือน ๒๕๑๘</i>	๔๐
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	๔๘
เมืองไทยก้าวหน้า	๖๐
ข้าราชการนักวิชาการ	๖๓
การปฏิวัติระบบราชการ	๖๖
ประโยชน์เกื้อกูล	๗๐
หัวหน้างาน	๗๕
จดหมายเบ็ดเตล็ด	๘๒
ท้ายเล่ม	๘๘

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
- เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการปฏิรูปราชการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

ท่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลัง หรือปัญหา ขัดข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ "บรรณาธิการวารสาร" นี้

จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท
 สมาชิก ปีละ ๔๕ บาท รวมค่าส่ง
 บอกรับที่ผู้จัดการวารสารข้าราชการ
 สำนักงาน ก.พ. ถนนพหลโยธิน
 โทร. ๘๑๘๘๘๘ หรือ ๘๑๑๑๑๑๑ ต่อ ๓๔

ที่ปรึกษา

พันเอก อิมดา	ณ สงขลา
นายประวัฒน์	ณ นคร
นายโสวัจ	สุวิศุก
บรรณาธิการ	
ดร. อาทิตย์	อุไรรัตน์
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	
นายจรูญพงษ์	สวายุโรจน์
นายสุธี	สุทธิสมบูรณ์
กองบรรณาธิการ	
นายวรเทพ	สวัสดิ์
นายเกียรติสัมพันธ์	กมลสุวรรณ
นายอดุล	จันทร์ศักดิ์
นายเฉลิม	ศรีศุภ
นายสันมา	สัมพันธ์
นายณรงค์	นฤตการ
ผู้จัดการ	
เรือเอก ผจง	กัมภีร์เฉลิม
ผู้ช่วยผู้จัดการ	
นายสมพงษ์	ควมณ
ม.ร.ว. ชัยวัช	ศรีวัช
นายจรูญพงษ์	สวายุโรจน์
ศิลปกรรม	
นายสุชีพ	ณ สงขลา

บทบรรณาธิการ

โฉมหน้าใหม่ของระบบ ราชการพลเรือน

นับเป็นวาระสำคัญครั้งสำคัญของระบบราชการพลเรือนในรอบ ๒๐ ปีที่ผ่านมา ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นกฎหมายแม่บทฉบับใหม่ในการบริหารงานบุคคลของราชการพลเรือน และได้ยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมที่ใช้อยู่เดิมทั้งหมด เท่ากับเป็นการเริ่มศักราชใหม่ของความพยายามที่จะปรับปรุงระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและพร้อมที่จะอุทิศตนให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม

การสร้างหลักการและแนวความคิด การร่างพระราชบัญญัติตลอดจนการพิจารณาพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักเช่นนี้ นับว่าไม่ใช่ของง่าย เพราะนอกจากจะต้องเข้าใจในโลก วิถีการ และเหตุผลของการบริหารราชการอย่างกว้างขวางลึกซึ้งแล้ว ยังต้องการความปรารถนาดีต่อผลประโยชน์ของส่วนรวมอย่าง

แท้จริงอีกด้วย ดังนั้น จึงนำเสนอวิธีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มองการณ์ไกล กล้าหาญ และไม่เห็นแก่เห็นตเห็น้อย ในการพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับนี้ และพระราชบัญญัติที่สำคัญอื่นๆ อีกหลายฉบับ โดยมีได้บ้ดการและความรับผิดชอบ หรือ คำนึงว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะเป็นเพียงสภาชั่วคราวเท่านั้น ตั้งแต่ต่อไป การเป็นข้าราชการ คงจะไม่หมายถึงอภิสิทธิ์ในโอกาส การแสวงหาโอกาส หรือการฉวยโอกาสเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวดังเช่นเคย หรืออย่างน้อยที่สุด ความสำคัญผิดในประเพณีปฏิบัติสับสนเอินกันมาคงจะลดน้อยลง อันที่จริงแล้ว ความสำคัญได้ในลักษณะเช่นนี้ มิใช่ว่าจะเกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงได้โดยง่ายด้วยการเปลี่ยนกฎหมาย หรือวิธีการเท่านั้น และก็มีใจว่าวิธีการหนึ่งจะดีกว่าอีกวิธีการหนึ่งเสมอไป แต่การเปลี่ยนแปลงใดใดก็ตาม ย่อมต้องคำนึงถึงวัฒนธรรม สภาพสังคมแวดล้อม และยอมรับความพยายามที่จะพัฒนาโครงสร้างให้เกิดผลที่พึงประสงค์ขึ้น การเลิกแบ่งชั้นข้าราชการ เป็นชั้นจตุ ตวี โท เอก พิเศษ และการนำวิธีการแบ่งระดับของงานออกเป็น ๑๑ ระดับ ตามความยากง่ายของงานและความรับผิดชอบมาใช้แทน นับเป็นความพยายามประการแรกในลักษณะดังกล่าว ซึ่งในแต่ละวิธีการต่างก็มีข้อดีข้อเสียของตัวเอง ความเหมาะสมกับสถานการณ์จึงได้รับการพิจารณาให้ความสำคัญมากกว่า

หาเศษหาเลยเอาเอง และคงไม่ทำตัวให้เป็นเหตุเดือด
เนร้อนใจของทางราชการ ให้รู้หลบเป็นนก รู้หลีก
เป็นหาง เงินเดือนและสวัสดิการต่าง ๆ ทางราชการ
มีให้จึงไม่สอคล้องและสมเหตุสมผลกับสภาพความ
เป็นจริง (ที่ไม่ต้องโกหก) เลย อีกทั้งกฎระเบียบต่างๆ
ก็ยากต่อการปรับปรุงแก้ไข แม้ในบางสมัย การแก้ไข
อัตราเงินเดือนก็ดี สวัสดิการก็ดี จะทำได้ง่าย แต่ก็
ยังห่างไกลจากความเหมาะสมทางเศรษฐกิจและสังคม
ส่วนที่ว่าจะกระทบกระเทือนต่อประสิทธิภาพของการทำงาน
เพียงใดนั้น เป็นอันไม่ต้องพูดถึง เพราะยัง
มองไม่เห็นความสำคัญกันเท่าใดนัก ดังนั้น เมื่อสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ได้สร้างแนวความคิดใหม่ ในการปรับปรุงอัตราเงิน
เดือนและสวัสดิการข้าราชการให้ สอคล้องกับภาวะการครองชีพ
จึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

มาตรา ๒๕ ได้กำหนดบัญชีอัตราเงินเดือนของข้าราชการ
พลเรือนไว้ ๖ อัตราด้วยกัน คือ อัตรา ก, ข, ค, ง, จ, และ ฉ, หรือจะเรียกให้เข้าใจง่ายขึ้น
ก็คือ กำหนดอัตราเงินเดือนไว้เป็น ๖ บัญชีเสียเลย
ในคราวเดียวกัน จะได้ไม่ต้องแก้พระราชบัญญัติทุก
ครั้งที่ต้องการปรับปรุงเงินเดือน (โปรดดูบัญชีท้าย
พระราชบัญญัติประกอบด้วย) แต่ละบัญชีอัตราเงิน
เดือนได้ระบุขึ้นเงินเดือน ขั้นต้น ขั้นสูงสุด และ
ขั้นวางระหว่างนั้นสำหรับตำแหน่งระดับ ๑ ถึง ตำแหน่ง
ระดับ ๑๑ ไว้แล้ว เวลาค่าครองชีพเปลี่ยนแปลงไป
ก็เลือกไปบัญชีอัตราหนึ่ง อัตราใด ที่สอคล้องกับ
ค่าครองชีพมากที่สุด ดังนั้น ตัวเลขอัตราเงินเดือน

ที่ปรากฏในบัญชี จึงไม่จำเป็นต้องคำนวณใหม่ทุกครั้ง
ที่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น เพราะได้คำนวณขั้นวางเพิ่มขึ้น
เป็นร้อยละ หรือเปอร์เซ็นต์ไว้แล้ว และตัวเลข
ดังกล่าวจะทันสมัยไปนาน การกำหนดอัตราเงินเดือน
ในลักษณะนี้จึงเท่ากับเป็นการให้ความคุ้มครองข้าราชการ
มากชนในสหราชอาณาจักร แทนที่จะปล่อยให้
ให้ขึ้นอยู่กับความกรุณาหรืออภัยหนึ่งความไม่แน่นอน
นอนของภาวะการเมืองแต่เพียงอย่างเดียวหรือเป็น
ส่วนใหญ่

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฉบับใหม่ยังได้กำหนด
มาตรการเพื่อแก้ไขและช่วยเหลือข้าราชการ ในปัญหา
รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายในกรณีที่ภาวะค่าครองชีพ
เพิ่มสูงขึ้นมาก หรือบนบวมนในบางระยะ ทางราชการ
อาจจ่ายเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวให้แก่ข้าราชการได้
ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นชั่วคราว
หรืออยู่ในระยะเปลี่ยนแปลง และข้าราชการเดือดร้อน
แต่ยังไม่เหมาะสมที่จะเปลี่ยนบัญชีอัตราเงินเดือนทั้ง
หมดได้ หรือในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นบางประการ
ทางราชการอาจพิจารณากำหนดเงินเพิ่มพิเศษ
สำหรับบางตำแหน่งก็ได้ (โปรดดูมาตรา ๒๗ และ ๒๘)
ด้วยมาตรการดังกล่าวนี้ จะสามารถช่วยให้ทางราชการ
และข้าราชการปรับตัวเข้ากับการครองชีพได้ดีและคล่อง
ตัวมากยิ่งขึ้น เพื่อไม่ต้องกังวลในเรื่องปากท้องมากนัก
และใช้เวลาส่วนใหญ่ทุ่มเทให้กับงานราชการ

ในด้านการให้ความช่วยเหลือทางสวัสดิการแก่ข้าราชการ
พระราชบัญญัตินี้ได้แสดงเจตนารมณ์ไว้อย่างชัด
แจ้ง ว่าทางราชการจะไม่เอารัดเอาเปรียบข้าราชการ

อย่างที่เคยมา โดยเฉพาะเกี่ยวกับเงินสะสมที่ทางราชการหักเอาไว้จากเงินเดือนที่แสนจะน้อยอยู่แล้ว โดยที่ข้าราชการแทบจะไม่ได้รับประโยชน์จากเงินของตนเอง เพราะค่าของเงินลดต่ำลงทุกทีกับอัตราดอกเบี้ยที่ทางราชการให้ก็น้อยมาก และระเบียบที่วางไว้เกี่ยวกับการจ่ายเงินสะสมก็ตายตัว จนทำให้ข้าราชการหลายคนถึงกับลาออกจากราชการ เพื่อเบิกเงินสะสมซึ่งเป็นเงินของตนเองมาใช้หนี้ส่วนตัวแล้วก็กลับเข้ารับราชการใหม่ นับเป็นการสมคบกันโกหกและเพิ่มงานโดยไม่จำเป็น ดังนั้น มาตรา ๒๖ วรรค ๒ ที่กำหนดให้จ่ายคืนหรือให้กู้ยืมเงินสะสมและดอกเบี้ย ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าอัตราของธนาคารพาณิชย์ทั่วไปแก่ข้าราชการได้โดยยังไม่ต้องออกจากราชการ จึงนับเป็นแนวความคิดที่นาขมขย

อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนักอกที่ยิ่งใหญ่ของทางราชการยังคงได้แก่/คอร์ปชั่น ซึ่งนับว่า เนื่องมาจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย แม้ว่าจะเป็นความฝันสูงสุดของส่วนรวมที่จะกำจัดให้หมดสิ้นไป และแม้ว่าจะได้สร้างมาตรการแก้ไขเกี่ยวกับค่าตอบแทน และสวัสดิการพื้นฐานไปในทางที่ถูกที่ควรแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่อาจกล่าวได้อย่างมั่นใจว่า จะลดปัญหาหนักอกจนลงได้สักเพียงใดแต่ก็หวังไว้ว่า ด้วยบรรยากาศและส่วนผสมขององค์ประกอบใหม่ๆ ของระบบราชการ เราคงจะพออดใครต่อใครได้บ้างว่าราชการเราไม่มีคอร์ปชั่นอีกแล้ว....ในอนาคตอันไม่ไกลนี้

✓ งานราชการจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถและความรับผิดชอบของหัวหน้างานทุก

ระดับเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับทำงาน และการปรับปรุงงานโดยทั่วไปแล้ว ควรจะพึงเล็งและให้ความสำคัญกับหัวหน้างานก่อนอื่น เพราะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศ วิชาการ และนำผู้ร่วมงานไปสู่ผลสำเร็จได้ หรือในทางกลับกันอาจเป็นผู้นำไปสู่ความล้มเหลวก็ได้ ดังนั้น ระบบงานของทั้งรัฐบาลและบริษัทเอกชนของหลายประเทศจึงได้เน้นถึงความสำคัญบทบาทและอิทธิพลของหัวหน้างาน โดยเฉพาะในระดับสูงของเขาเป็นอย่างมาก เขาได้พยายามแสวงหาวิธีการที่จะสร้างหัวหน้างานที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบสูง พร้อมทั้งจะบริหารงานให้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมาย และปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอยู่เสมอ แต่สำหรับราชการไทยเท่าที่ผ่านมาโดยทั่วไปนั้น ไม่ได้สร้างหัวหน้าที่สามารถและรับผิดชอบมากนัก ก่อนข้างจะเป็นระบบที่ "โล้เบ้ย" มากกว่า จนกระทั่งส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าย่ำทำงานเสียจะดีกว่า เพราะทำมากก็ข่มผิดมาก การทำงานผิดพลาดนั้น บางทีเรากลับถือว่าร้ายแรงยิ่งกว่าทุจริตเสีย

อีก แต่ในขณะที่เดียวกันน้อยนักที่จะมีการสอนงานและ
อบรมให้ข้าราชการทำงานได้ถูกต้อง หัวหน้างานก็มัก
บังคับความรับผิดชอบไปให้ลูกน้อง ทั้ง ๆ ที่ตนควรต้องรับผิดชอบ
ด้วย ที่จริงแล้ว หัวหน้างานก็อาจไม่มีปัญญาทำดัง
กล่าวให้ดีกว่าลูกน้องก็เป็นได้ แต่แทนที่จะรับผิดชอบ
และปรึกษาหารือกัน กลับสร้างเกาะกำบังขึ้นมาขวาง
กั้น การทำงานราชการจึงน่าปวดหัวเหมือนกับเดินอยู่ใน
ในซอกซอยทิวถนน แคบและมืด แต่ทั้งหมดคนจนอยู่
กับระบบการทำงานทั่วไปมากกว่าจะเป็นความผิดของ
บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

พระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้จึงได้วางรากฐาน ในการ
พัฒนาหัวหน้างานระดับนักบริหารไว้ ในมาตรา ๔๕ ว่า
ให้มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ ย้ายหรือโอน ข้าราชการ
พลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑ ระดับ ๔ ระดับ
๘ และระดับ ๑๐ โดยมิควรให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่เดียว
ติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่า ๔ ปี ทั้งนี้ตามหลัก
เกณฑ์และวิธีการที่จะได้กำหนดต่อไป ข้อกำหนดคน
ถือว่าเป็นลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของระบบราชการ
พลเรือนใหม่

ความจริงการปรับเปลี่ยนหน้าที่ ย้ายหรือโอนข้าราชการ
นั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่ปฏิบัติกันอยู่บ้างแล้ว เหตุใดจึง
ต้องบัญญัติไว้อีก และถือเป็นเรื่องใหม่ เรื่องนี้อาจ
อธิบายได้ว่า นักบริหารควรมีความคิดความอ่านและ
ประสบการณ์กว้างขวาง เคยผ่านงานหลายด้านมาแล้ว
อีกทั้งต้องเป็นผู้มีความริเริ่ม ในการทำงานเป็นอย่างดี
การให้บุคคลทำงานหนึ่งงานใดนานเกินไป ย่อมไม่
เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้งานใหม่ และไม่มีโอกาสคิด

ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ได้ นอกจากว่างงานนั้นจะเป็นงานที่มี
เทคนิคเฉพาะ ดังนั้น นักบริหารจึงต้องเตรียมตัวให้
พร้อมอยู่เสมอที่จะรับงานใหม่ และสร้างสรรค์ให้เจริญ
ก้าวหน้ายิ่งขึ้น หลักการนี้อาจไม่ตรงกับแนวความคิด
เดิมนัก เพราะเดิมอาจเชื่อกันว่าพอได้เป็นขั้นพิเศษ
ก็ถือว่าได้นั่งเบาะแล้ว ไม่มีใครมาเอาลงจากเบาะนี้ได้
จะนั่งทอดหน้อยอย่างไร ก็คงจะถึงตั้ง ถึงฝั่งวันยังค่ำ
พวกที่ต้องการฟุ้งหยาบคายอำนาจหน้อย ก็ต้องวิ่งกันหัว
ปักหัวป่า ตามยุคตามสมัย เลื่องลือแล้วก็เหมือนสวม
หัวโขน บางทีสวมหัวโขนน่าจะยิ่งยากกว่า เพราะ
ต้องเดินเป็น แต่พวกสวมหัวโขนในราชการนี่อย่างว่า
แต่เดินเลย เดินเฉย ๆ ก็ยังไม่ค่อยจะไหวอยู่แล้ว
ดังนั้น เรื่องรามเกียรติ์ของข้าราชการยิ่งยืดยาว และ
เย็นเยื่อ หนักเข้าไปอีก

การปรับเปลี่ยนนักบริหารใหม่นี้ จึงสร้างแนวความคิด
ร่วมกันว่า การเป็นนักบริหารไม่ใช่เป็นการนั่งเบาะ

อีกต่อไปแล้ว นักบริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะบริหารงาน และต้องพิสูจน์ตัวเองตลอดเวลาว่ามีความสามารถดังกล่าว อีกทั้งต้องชวนช่วยพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ถ้านักบริหารไม่กระตือรือร้นก็เท่ากับว่า ตนเองเปิดโอกาสให้ผู้อื่นสามารถเข้ามาทำหน้าที่แทนเมื่อครบกำหนด ๔ ปี หรือบางกรณีอาจเร็วกว่านั้นก็ได้

อย่างไรก็ตาม ทางราชการต้องถือเป็นความรับผิดชอบที่จะช่วยเตรียมตัวให้แก่นักบริหารด้วย มิใช่ว่าจะปล่อยให้ให้นักบริหารหาทางเดินไปตามยถากรรม ทั้งนี้เพราะความถนัดและความสามารถของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน บางคนถนัดทางด้านหนึ่งมาก แต่ห่วยในอีกด้านหนึ่ง ซึ่งการเป็นนักบริหารควรต้องมีความสามารถในหลายด้าน ทางราชการจึงต้องให้โอกาสและช่วยนักบริหารให้สามารถช่วยตัวเองได้ และเพื่อที่จะได้นำความรู้ความสามารถที่มีอยู่ บริหารงานให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ จะด้วยวิธีการฝึกอบรมหรือ พัฒนาอื่นใดก็ตาม

กระบวนการที่จะให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๔๕ นี้ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษา วางแผนความต้องการ กำลังคน ระดับบริหาร ในหน่วยงานต่าง ๆ และในราชการพลเรือน ทั้งในเชิงข้อมูลสถิติ และในเชิงคุณสมบัติความสามารถของบุคคล ตลอดจนทรัพยากรที่มีอยู่ แผนการสร้าง การคัดเลือก และการพัฒนานักบริหาร ทางราชการจะต้องมีกลไกที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และเชื่อถือได้ ดังนั้น กำหนดเวลา ๓ ปี ตามระบุไว้ในบทเฉพาะกาลที่จะใช้เตรียมงานนี้ จึงไม่นานเกินไปนัก

หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งที่พระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ ต้องการสร้างให้ราชการเป็นระบบงานที่รับผิดชอบ ได้แก่การกำหนดอำนาจในการบรรจุแต่งตั้งข้าราชการไว้ชัดเจน โดยพยายามจำกัดอำนาจของข้าราชการการเมืองไว้เฉพาะเท่าที่จำเป็น ไม่ให้ก้าวไกลในความรับผิดชอบของข้าราชการประจำเกินไป ดังจะเห็นได้จากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ รัฐมนตรีมีอำนาจในการบรรจุแต่งตั้งเฉพาะตำแหน่งระดับ ๑๑ หรือ ปลัดกระทรวงเท่านั้น นอกจากหน่วยงานที่มีฐานะเป็นกรม แต่ไม่ขึ้นกับกระทรวงใด ก็ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดมีอำนาจแต่งตั้งสำหรับการแต่งตั้งข้าราชการในตำแหน่งระดับ ๑๑ หรืออธิบดี รัฐมนตรีมีส่วนเพียงรายงาน นายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเท่านั้น ส่วนตำแหน่งในระดับต่ำลงมาทั้งหมด กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของปลัดกระทรวงและอธิบดี ซึ่งเป็นข้าราชการประจำทั้งสิ้น โดยหลักการแล้ว ก็ย่อมพิจารณาได้ว่า น่าจะเพียงพอที่จะประกันไม่ให้เกิดการเมืองเข้ามาแทรกแซงในราชการประจำได้ แต่ในทางปฏิบัติ ย่อมหลีกเลี่ยงอิทธิพลทางวัฒนธรรม และทางเมืองไม่ได้โดยสิ้นเชิง

ระบบราชการพลเรือน ตามพระราชบัญญัติใหม่นี้ ได้สร้างบรรยากาศโดยทั่วไปว่า ข้าราชการจะอยู่ในราชการได้ ก็ต้องมั่งานทำ และจะมั่งานทำ ก็ต่อเมื่อมีตำแหน่งที่จะครอง ตำแหน่งจะเกิดขึ้นได้ ก็ต้องกำหนดเสียก่อน อีกทั้งผู้ที่จะครองตำแหน่งใด ก็ต้องมีคุณสมบัติ เหมาะสมกับที่กำหนดไว้สำหรับ

ตำแหน่งนั้นด้วย (โปรดดูมาตรา ๔๑ และ ๔๖) แต่ก็มีใต้หมายความว่า พระราชบัญญัติจะไม่เปิดโอกาสให้มีความคล่องตัวเป็นอย่างอื่นเลย เมื่อมีเหตุผลและความจำเป็น มาตรา ๖๑ ยังเปิดช่องให้ส่งข้าราชการประจำกระทรวง ทบวง กรม กอง หรือประจำจังหวัด เป็นการชั่วคราวได้อีกด้วย โดยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เพราะในหลายกรณี ข้าราชการอาจยังคงต้องมีฐานะเป็นข้าราชการอยู่ โดยมีใ้ดำรงตำแหน่งใด หรือปฏิบัติงานใด ๆ เช่น อยู่ระหว่างสอบสวนทางวินัย เป็นต้น เพื่อมิให้เสียหายต่อทางราชการ ผู้มีอำนาจก็อาจสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรมเสียก็ได้ หลักการนี้ความจริงไม่ใช่ของใหม่ แต่เนื่องจากการแต่งตั้งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ นี้ได้กลายเป็นวิธีการช่วยเหลือพรรคพวก และข้าราชการโดยไม่ถูกต้อง หรือลงโทษข้าราชการโดยไม่ถูกต้อง ข้าราชการเป็นจำนวนมากรับเงินเดือนและสิทธิต่าง ๆ โดยไม่ได้ทำงาน หรือใช้เป็นเวลาการลอกหลวงเพื่อ “เวียนเทียน” แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งสูงชัน เพื่อจะได้ “ขึ้น” สูงชัน เสร็จแล้วก็ย้ายบุคคลออกจากตำแหน่งนั้นส่งให้ไป “ประจำ” โดย “แฉวน” เอาไว้ไม่มีงานให้ทำ แต่ขึ้นและเงินเดือนก็ได้อีกแล้วไปแล้วก็ยังได้รับอยู่ต่อไป จึงเห็นได้ชัดว่า เป็นการเอาเปรียบทางราชการและลอกหลวงประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นระบบราชการพลเรือนใหม่ คงจะมีมาตรการป้องกันช่องโหว่ดังกล่าวได้ เพราะมิใ้ให้อำนาจโดยไม่มีความชอบเขต เช่นพระราชบัญญัติฉบับเดิม บัญญัติคนล้นงาน ก็คงจะแก้ไขได้ง่ายยิ่งขึ้น

การสร้างควมรับผิดชอบอีกลักษณะหนึ่ง ให้แก่ผู้บังคับบัญชา คือการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ส่งเสริมและดูแลระมัดระวัง ให้ผู้อยู่ใ้บังคับบัญชาปฏิบัติตามวินัย ซึ่งได้บรรยายไว้ละเอียดเป็นพิเศษ อีกทั้งยังถือเป็นการกระทำผิดวินัยอีกด้วย หากผู้บังคับบัญชาไม่ดูแลลูกน้อง หรือไม่ลงโทษ เมื่อกระทำผิดดังมาตรา ๔๒ ได้เขียนไว้ว่า

ถ้าผู้บังคับบัญชาว่า ผู้ใ้บังคับ บัญชาคนใด กระทำผิดวินัย จะต้องดำเนินการทางวินัยทันที ถ้าเห็นว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยจะต้องได้รับโทษ และอยู่ในอำนาจของตนที่จะลงโทษได้ ให้ส่งลงโทษ แต่ถ้าเห็นผู้นั้นควรจะต้องได้รับโทษสูงกว่าที่ตน มีอำนาจส่งลงโทษให้ รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ กระทำผิดวินัยเหนือขึ้นไป เพื่อให้พิจารณาดำเนินการส่งลงโทษตามควรแก่กรณี

ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติตามที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานโดยไม่สุจริต ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย

อย่างไรก็ตาม วินัยข้าราชการ ก็คงจะขึ้นลงเหมือนกับกระแสน้ำ เมื่อไรที่หัวหน้าเป็นสมภาร ลูกน้องก็คงจะพอเป็นพระ เป็นเถรได้ แต่เมื่อไรที่หัวหน้าตั้งบ่อนการพนัน ลูกน้องจะไม่เป็นนักเลงการพนันยังงั้ไหว และถ้าหัวหน้าเป็นคนไม่คดตั้งแต่ต้นแล้ว ถึงจะให้ทองวินัยจนจนใจ ก็คงไม่ได้ประโยชน์เท่าใดนัก

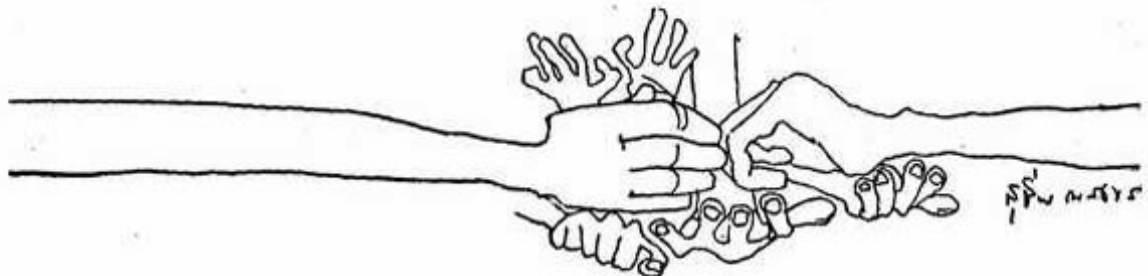

โฉมหน้าของระบบราชการพลเรือนใหม่ ที่จะขอนำมา
กล่าวถึงเป็นประการสุดท้ายในที่นี้ ได้แก่โฉมหน้าของ
“บริกร” หรือผู้ที่ให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวกับระบบ
ราชการพลเรือน หรือการบริหารงานบุคคลทุกเรื่องแก่
หน่วยงานข้าราชการ และรัฐบาล บริกรหรือผู้ให้บริการ
เกี่ยวกับระบบราชการพลเรือนนี้คือ ก.พ. หรือ
ที่เรียกเต็มว่า คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดย
มีสำนักงาน ก.พ. เป็นเจ้าหน้าที่

แต่เดิมนั้น ก.พ. ไม่ได้เป็นที่นิยมชมชอบ แก่
ส่วนราชการ และข้าราชการมากนัก ทั้งนี้เนื่อง
เพราะส่วนราชการ และข้าราชการหลายท่านไม่ได้สิ่ง
ที่ต้องการสมความตั้งใจ โดยในบางครั้งเป็นความผิด
พลาดคลาดเคลื่อนของทางด้าน ก.พ. แต่ในหลายต่อ
หลายครั้ง ก.พ. ก็กลายเป็นแพะรับบาปไปก็มี บาง
เข้าครั้งความใจในเหตุผลของแต่ละฝ่ายยังไม่เป็นที่
เข้าใจกันหรือแต่ละฝ่ายไม่อยู่ในฐานะที่จะชี้แจงเหตุ
ผลให้อีกฝ่ายเข้าใจโดยตรงไปตรงมาก็มี ซึ่งจะช่วย
เหตุผลกลใดก็ตาม ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. ก็ได้พยายาม
ปรับปรุงตัวเองแก้ไขปัญหาต่างๆ เท่าที่จะทำได้
แล้ว เพื่อที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ส่วนราชการต่างๆ
ในการจัดระบบการบริหารงานบุคคล ตำแหน่งอัตรา
กำลังและแก้ปัญหาดังกล่าว ได้อย่างเต็มที่ ในระบบราชการ
พลเรือนใหม่ ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. น่าจะได้เสริม

สร้างบรรยากาศของความเข้าใจอันดีร่วมกันระหว่าง
ส่วนราชการ และข้าราชการ ก.พ. จะเป็นแหล่งกลาง
ที่จะให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือไม่ว่าในทางใด
ที่จะให้การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป
บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งคงจะ
เป็นผู้ปกป้องผลประโยชน์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
ให้แก่รัฐบาลส่วนรวมส่วนราชการและข้าราชการ
ก.พ. คงจะปฏิเสธความรับผิดชอบไม่ได้ในปัญหาต่างๆ
ของระบบราชการ ไม่ว่าจะเป็นประสิทธิภาพการทำงาน
เงินเดือน สวัสดิการ การพัฒนาสมรรถภาพข้าราชการ
หรือเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง

ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง
เตรียมให้พร้อมทั้งในขีดความสามารถ และทัศนคติที่
จะให้บริการโดยให้ความเข้าใจในเหตุผลความจำเป็น
ของการทำงานด้านต่างๆ อย่างกว้างขวางเป็นที่ไว้วาง
ใจของส่วนราชการทั้งหลาย ให้ความเป็นธรรม ความ
เห็นอกเห็นใจ และความช่วยเหลืออันเป็นประโยชน์
แก่ส่วนรวม ระบบราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติ
ใหม่จะดำเนินไปราบรื่นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความ
ร่วมมือของข้าราชการ และส่วนราชการทั้งหลาย ดั่ง
นั้น การเริ่มต้นใหม่ ในสิ่งใหม่ๆ และในศักราช
ใหม่ น่าจะนำผลดีมาสู่ราชการได้อย่างมาก ●

สุวัฒน์ น. ๒๖๖๕

บทสัมภาษณ์เลขาธิการ ก.พ. เกี่ยวกับ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่

ข่าวเรื่องสภานิติบัญญัติแห่งชาติผ่านกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ฉบับใหม่ ซึ่งจะมีการประกาศใช้ในเร็ววันนี้ ได้ก่อให้เกิดความสนใจเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในวงข้าราชการพลเรือน เพราะกฎหมายนี้ได้ปฏิรูประเบียบข้าราชการพลเรือนหลายอย่าง อันเป็นผลกระทบกระเทือนถึงวิธปฏิบัติราชการ ถึงสิทธิ หน้าที่ และประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนทั้งหลายเป็นอันมาก ไทสรุจจึงได้เข้าพบและสัมภาษณ์ พ.อ. จินดา ณ สงขลา เลขาธิการ ก.พ. เพื่อขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้

ถาม : ทราบว่าจะมีการประกาศใช้กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ กฎหมายฉบับนี้จะช่วยแก้ปัญหาอะไรได้บ้าง ?

พ.อ. จินดา : กฎหมายฉบับใหม่นี้จะมีผลช่วยแก้ปัญหาสำคัญๆ ในราชการพลเรือนได้ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพของข้าราชการ และปัญหาเกี่ยวกับการเล่นพวกละเล่นพ้องในวงราชการ เป็นต้น

ถาม : เรื่องสมรรถภาพข้าราชการ จะแก้ไขให้ดีขึ้นได้อย่างไร ?

พ.อ. จินดา : การแก้เรื่องนี้ก็ต้องดูสาเหตุเสียก่อนว่า ข้าราชการพลเรือนหย่อนสมรรถภาพเพราะอะไร ซึ่งก็พอจะสรุปได้ว่า หย่อนเพราะสาเหตุสำคัญๆ ๓ อย่าง คือ การเล่นพวกละและการรับคนที่ไม่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเข้าทำงานอย่างหนึ่ง การแต่งตั้งผู้ที่ไม่มีความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งอย่างหนึ่ง และการไม่พัฒนาให้ข้าราชการก้าวหน้าเท่าที่ควรอีกอย่างหนึ่ง ปัญหาทั้ง ๓ อย่างนี้ กฎหมายฉบับใหม่ได้กำหนดวิธีการแก้ไขไว้ ประการแรกในเรื่องการรับคนที่ไม่มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการนั้น กฎหมายใหม่กำหนดให้ปรับปรุงวิธีการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการให้รัดกุมเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประการที่สอง ในเรื่องการใช้คนที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง กฎหมายฉบับนี้ก็ได้บัญญัติให้ ก.พ. กำหนดว่า ตำแหน่งใดจะใช้คนซึ่งมีความรู้ความสามารถอย่างไร จึงจะได้งานดี ประการที่สาม ในเรื่องการพัฒนาข้าราชการนั้น กฎหมายใหม่บัญญัติให้มีการสัมมนา การฝึกอบรม หรือการดำเนินการอื่น ๆ เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้ข้าราชการพลเรือนมีความรู้ความสามารถ และโดยเฉพาะให้ข้าราชการพลเรือนระดับสูงมีความรอบรู้ และมีคุณลักษณะที่นักบริหารจำเป็นต้องมีด้วย

ถาม : รู้สึกว่าปัญหาเรื่องเล่นพรรคเล่นพวกยังมีอยู่มาก โดยเฉพาะข้อกล่าวหาอยู่เสมอกว่า อธิบดีมีโอกาที่จะสร้างอาณาจักรอิทธิพลได้ง่าย ๆ เพราะมีอำนาจที่จะให้คุณให้โทษข้าราชการได้อย่างมหาศาล ท่านเลขาธิการมีความเห็นอย่างไร ?

พ.อ. จินตา : ผมเห็นว่า ตามกฎหมายใหม่ อธิบดีจะทำอย่างแต่ก่อนไม่ได้แล้ว เพราะจะตั้งใครหรือเลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่งให้ใคร อธิบดีจะไปตั้งเอาตามใจชอบไม่ได้ จะต้องตั้งจากผู้ที่คุณสมบัติตามที่ ก.พ. กำหนด ในการตั้งหรือเลื่อนใครนั้น จะต้องแสดงให้เห็นว่า มีเหตุผลอย่างใดที่ใดตั้งหรือเลื่อนผู้นั้น และเหตุผลนั้นก็ต้องเป็นเหตุผลประโยชน์และประสิทธิภาพของทางราชการเป็นสำคัญ อีกอย่างหนึ่ง การจะให้เลื่อนเงินเดือนใครเป็นพิเศษหรือไม่ขึ้นเงินเดือนให้ใคร อธิบดีก็ต้องมีเหตุผลปรากฏไว้ด้วย และก็ต้องเป็นเหตุผลที่เห็นชอบรับนับถือของคนทั้งหลายเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีวิธีการเพิ่มขึ้นใหม่ ซึ่งเบ็ดเตล็ดให้ข้าราชการได้มีโอกาสร้องทุกข์ ได้เมื่อคนไม่ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง การปูนบำเหน็จความชอบ และเรื่องอื่น ๆ ด้วยผมเห็นว่า อธิบดีและผู้บังคับบัญชาคงจะทำอะไรตามอำเภอใจไม่ได้เหมือนแต่ก่อน เพราะการให้คุณและให้โทษข้าราชการโดยไม่เป็นธรรมนั้นเป็นการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งผู้ทำควรจะได้รับพิจารณาโทษทางวินัยด้วย สำหรับเรื่องการสร้างอาณาจักรอิทธิพล อธิบดีก็คงจะสร้างไม่ได้เหมือนแต่ก่อน เพราะกฎหมายใหม่ไม่เปิดโอกาสให้อธิบดีและผู้บังคับบัญชาระดับสูงอยู่ในตำแหน่งได้เป็นเวลานาน คือ กฎหมายกำหนดว่า ผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป จะต้องสับเปลี่ยนไปดำรงตำแหน่งอื่นภายในเวลา ๔ ปี ก็ต้องหมุนเวียนกันอยู่เรื่อย ๆ สรุปแล้ววิธีการต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้การช่วยเหลือพวกพ้องในวงราชการลดลงไปได้เป็นอันมาก

ถาม : อีกปัญหาหนึ่งซึ่งต่อเนื่องกับการเล่นพรรคเล่นพวกและมีการกล่าวหาข้าราชการอย่างรุนแรงคือ ข้าราชการนั้นมักจะไม่รับผิดชอบต่อส่วนรวม ทำงานโดยเอาใจนักการเมืองบ้าง เอาใจผู้บังคับบัญชาบ้าง หรือทำเพื่อประโยชน์ของตัวเองบ้าง กฎหมายใหม่มีวิธีการแก้ไขในเรื่องนี้อย่างไร ?

พ.อ. จินตา : เรื่องข้าราชการทำงานเพื่อประโยชน์ของตัวเอง กฎหมายเก่าและใหม่ไม่มีอะไรต่างกันมากนัก กฎหมายทั้งสองฉบับได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่สอดส่องดูแลให้ข้าราชการทำงานเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างเต็มที่ จุดสำคัญจึงอยู่ที่ตัวข้าราชการเองอย่างหนึ่ง และอยู่ที่ตัวผู้บังคับบัญชาอีกอย่างหนึ่ง ในส่วนตัวข้าราชการนั้นก็คงจะแก้ไขได้โดยการพัฒนานิสัยและกวดขันให้ทำงานเพื่อส่วนรวม สำหรับเรื่องผู้บังคับบัญชานั้นกฎหมายใหม่กำหนดให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมตั้งที่กล่าวมาแล้ว จึงคงจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาบริหารงานและผู้บังคับบัญชาคนให้ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้ดีกว่าแต่ก่อน ส่วน

ในเรื่องข้าราชการต้องเอาใจนักการเมืองนั้น เรื่องสถาบันตบฏญัตต์แห่งชาติ ได้มีความเห็นตามที่ได้ออกมาเป็นรูปกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ว่า ให้แยกข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองออกจากกันอย่างเด็ดขาด ข้าราชการประจำจึงไม่น่าที่จะต้องไปประจบสอพลอและทำงานเพื่อประโยชน์ของนักการเมืองอีกต่อไป นอกจากนี้ข้าราชการก็ควรจะช่วยเหลือกันเอง ใครค้นหาประโยชน์นอกกลุ่มออกไป ก็คงจะมีการร้องทุกข์เพื่อให้มีการพิจารณาโทษกันขึ้นมา

ถาม : ปัญหาเรื่องข้าราชการนิสัยเป็นเจ้าขุนมูลนายเล่าครับ?

พ.อ. จินดา : ในการพิจารณาออกกฎหมายฉบับนี้ ได้มีการอภิปรายกันมากกว่า ถ้าเลิกนิสัยของข้าราชการก็จะทำให้แก้ปัญหาคาราคาซังตัวเป็นเจ้าขุนมูลนาย เป็นชนชั้นศักดินาได้ กฎหมายใหม่นี้จึงได้เลิกชั้น จัตวา ตรี โท เอก พิเศษ เสี่ย เรื่องการเลิกชนชั้น ผมเองก็ไม่แน่ใจว่าจะแก้ปัญหारेอเจ้าขุนมูลนายได้ทั้งหมด เพราะการที่ข้าราชการกระทำเป็นเจ้าเป็นนายและไม่เข้าถึงประชาชนนั้นสาเหตุหลายประการ ที่สำคัญที่สุดก็คือ นิสัยส่วนตัวของข้าราชการพลเรือนผู้นั้นเองอย่างหนึ่ง และการละเลยไม่เอาใจใส่กวดขันของผู้บังคับบัญชาอีกอย่างหนึ่ง ผมเห็นว่าปัญหานี้อาจจะแก้ไขได้โดยการขจัด อบรมและพัฒนานิสัยข้าราชการให้เป็นคนสุภาพอ่อนน้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ตระหนักว่าประชาชนนั้นคือ นายจ้าง มิใช่ผู้อยู่ใต้ปกครองของข้าราชการ

ถาม : ถ้าเลิกชนชั้นเสี่ยแล้ว จะเลิกเครื่องแบบด้วยหรือเปล่า?

พ.อ. จินดา : เครื่องแบบยังคงไม่เลิกหรอก เพราะยังจำเป็นต้องแต่งเพื่อความเรียบร้อยเรียบร้อย และเพื่อไปในงานพิธีต่าง ๆ ด้วย เหมือนอย่างกับข้าราชการตุลาการและอัยการเมื่อเลิกชั้นแล้ว ก็ยังมีเครื่องแบบอยู่

ถาม : แล้วจะแต่งเครื่องแบบอย่างไร?

พ.อ. จินดา : เวลานี้ยังไม่ได้ตกลงกันแน่นอน คงใช้เครื่องแบบเดิมไปก่อน แต่มีความเห็นเสนอจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายว่า เครื่องแบบเต็มยศตามระเบียบใหม่น่าจะใช้แบบปัจจุบัน เพื่อที่ข้าราชการจะได้ไม่ต้องไปเสียเงินซื้อเครื่องแบบใหม่อีก วิชาแต่งคือให้เทียบตำแหน่งข้าราชการระดับต่าง ๆ เข้ากับชนชั้นเดิม เช่น ข้าราชการตำแหน่งระดับ ๓ และ ๔ ให้แต่งเครื่องแบบเหมือนข้าราชการชั้นโทเดิม เป็นต้น เรื่องเครื่องแบบและเครื่องแต่งตัวมาทำงานนี้ ได้มีผู้เสนอความเห็นมามาก สำนักงาน ก.พ. จะได้ประมวลความเห็นเพื่อเสนอให้รัฐบาลใหม่วินิจฉัยต่อไป

ถาม : ปัญหาเรื่องคอร์รับชันในข้าราชการพลเรือน กฎหมายใหม่มีวิธีการพิเศษที่จะแก้ไขปัญหานี้หรือไม่ ?

พ.อ. จินดา : ไม่มีอะไรพิเศษในเรื่องนี้ ส่วนใหญ่กฎหมายใหม่มีวิธีการต่าง ๆ เหมือนกับกฎหมายเดิม ซึ่งเน้นหนักในทางให้ผู้บังคับบัญชาควบคุมดูแลมิให้ข้าราชการทุจริต แต่กรมเรื่องเพิ่มขึ้นมาใหม่คือ ให้ ก.พ. มีหน้าที่คอยติดตามค่าครองชีพทั่วไป และเสนอให้รัฐบาลปรับปรุงเงินเดือนและสวัสดิการข้าราชการให้เหมาะสมกับการครองชีพ ซึ่งก็อาจจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องข้าราชการคอร์รับชันด้วยเหตุที่รายได้ไม่พอในการครองชีพไปได้บ้าง เรื่องคอร์รับชันนั้นสาเหตุมากมายหลายอย่าง ซึ่งรัฐบาลคงจะได้พยายามหามาตรการหลาย ๆ อย่างมาช่วยแก้ปัญหาต่อไป

ถาม : เรื่องเงินเดือนและสวัสดิการข้าราชการ กฎหมายใหม่ได้ปรับปรุงเพิ่มขึ้นอีกหรือ ?

พ.อ. จินดา : ในตัวกฎหมายใหม่นี้ เมื่อประกาศใช้ก็ยังไม่มีมีการปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการอีก แต่ได้มีวิธีการที่จะให้รัฐบาลสามารถปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ ให้เหมาะสมกับค่าครองชีพและทันต่อเหตุการณ์ คือให้มีการเพิ่มเงินค่าครองชีพชั่วคราวให้แก่ข้าราชการได้ และในท้ายกฎหมายก็มีบัญชีเงินเดือนในอัตราที่สูงต่ำต่าง ๆ กันถึง ๖ บัญชี เพื่อให้รัฐบาลสามารถเลือกใช้เพื่อปรับปรุงเงินเดือนของข้าราชการได้ตามความจำเป็น ส่วนเรื่องสวัสดิการนั้น ในปัจจุบันนี้กระทรวงการคลังเป็นเจ้าของเรื่องเป็นส่วนใหญ่ แต่ส่วนราชการต่าง ๆ ก็ได้จัดสวัสดิการตามกำลังเงินของแต่ละกรมอยู่แล้ว ในกฎหมายใหม่นี้มีข้อเพิ่มเติมเรื่องสวัสดิการว่า ให้ ก.พ. ติดตามศึกษาและรายงานต่อรัฐบาลเพื่อปรับปรุงสวัสดิการข้าราชการให้เหมาะสมได้ และยังมีบัญญัติให้มีการนำเงินสะสมและดอกเบี๋ยบางส่วนมาให้กักขัง หรือจ่ายคืนเพื่อดำเนินการตามโครงการสวัสดิการของข้าราชการพลเรือนได้อีกด้วย

ถาม : ปัญหาคนล้นงาน กฎหมายใหม่มีวิธีแก้ไขอย่างไร ?

พ.อ. จินดา : เรื่องนี้ กฎหมายใหม่มอบให้ ก.พ. มีหน้าที่ดูแลให้หน่วยราชการต่าง ๆ มีจำนวนข้าราชการพอดีกับงาน นอกจากนั้นยังให้ ก.พ. มีหน้าที่เข้าไปตรวจสอบการใช้คนในส่วนราชการต่าง ๆ เป็นครั้งคราวอีกด้วย ซึ่งอาจจะช่วยแก้ปัญหาโดยการหมุนเวียนคนจากหน่วยงานที่มคนล้นงานไปใช้ในหน่วยงานที่งานล้นคนได้ แต่ปัญหานี้จะให้ ก.พ. แก้แต่ฝ่ายเดียวคงจะไม่ได้ผลสมบูรณ์ถ้าจะทำให้ได้ผลเต็มที่ก็ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลและความพยายามของกรมต่าง ๆ ที่จะแก้ปัญหาคคนล้นงานนี้ด้วย

ถาม : ระบบ พ.ช. ในกฎหมายใหม่นี้ ได้มีการกำหนดไว้อย่างไร ?

พ.อ. จินดา : กฎหมายใหม่ให้ ก.พ. กำหนดว่าแต่ละตำแหน่งจะใช้คนที่มีความรู้ความสามารถอย่างไร วิธีการกำหนดเงื่อนไขการบรรจุคนลงในตำแหน่งเช่นนี้เป็นหัวใจสำคัญของ “ระบบจำแนกตำแหน่ง” หรือที่เรียกทั่วไปว่า ระบบ พ.ช. ทั้งนี้เมื่อกำหนดว่าตำแหน่งใดควรใช้คนอย่างไรแล้ว ก็รวมตำแหน่งที่ลักษณะงานคล้ายคลึงกัน ใช้คนที่มีความรู้ความชำนาญงานเหมือนกัน เข้าเป็นกลุ่มเดียวกันเรียกว่า “สายงาน” เดียวกัน ขึ้นต่อไปก็ต้องแบ่งตำแหน่งในแต่ละสายงานออกเป็นระดับต่าง ๆ ตามความยากง่าย ตามคุณภาพและปริมาณของงาน ตำแหน่งระดับสูงก็ได้เงินเดือนสูง ตำแหน่งระดับต่ำก็ได้เงินเดือนต่ำ ระดับตำแหน่งในระบบพชมทั้งหมดรวม ๑๐ ระดับ ทั้ง ๑๐ ระดับนี้จะใช้แทนชนชั้นยศเดิม ซึ่งมี ๕ ชั้นดังกล่าวข้างต้น

ถาม : ครั้นเป็นครั้งแรกที่ใช้ระดับตำแหน่งแทนชั้นยศในประเทศไทยหรือ ?

พ.อ. จินดา : ความจริงไม่ใช่ครั้งแรก เราเคยเปลี่ยนจากการใช้ยศมาเป็นระดับตำแหน่งสำหรับข้าราชการตุลาการมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๑ และสำหรับข้าราชการอัยการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นต้นมา ดังนั้น ระบบที่ใช้ระดับตำแหน่งแทนชนชั้นยศหรือที่เรียกว่า พ.ช. ก็มีใช้ของใหม่แต่อย่างใดเพียงแต่ขยายการใช้จากข้าราชการตุลาการและข้าราชการอัยการมาใช้ในข้าราชการพลเรือนเท่านั้นเอง

ถาม : เกี่ยวกับวินัยข้าราชการ ในกฎหมายใหม่นี้มีอะไรเปลี่ยนแปลงบ้างหรือไม่ ?

พ.อ. จินดา : เรื่องการพิจารณาโทษทางวินัยได้ตัดขั้นตอนและกลไกที่ไม่จำเป็นออกเพื่อการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยของข้าราชการจะได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาว่าทำผิดวินัย ได้ต่อสู้เพื่อความบริสุทธิ์ของตัวเองได้ดียิ่งขึ้น โดยกฎหมายใหม่ระบุให้กรรมการสอบสวนข้าราชการกระทำผิดวินัย แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมกับต้องให้ โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานมาแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวได้ด้วย

ถาม : กฎหมายใหม่นี้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จะใช้บังคับได้ทันทีหรือไม่ ?

พ.อ. จินดา : ยังไม่ใช้บังคับทันที กฎหมายใหม่นี้มีบทเฉพาะกาลไว้ว่าจะใช้บังคับเมื่อ ก.พ. ได้ดำเนินการจำแนกตำแหน่งพร้อมกันทุกกระทรวงทบวงกรมแล้ว ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ ก.พ. จำแนกตำแหน่งให้เสร็จภายในเวลา ๑ ปี ผมตั้งใจว่าเราจะพยายามทำเรื่องนี้ให้เสร็จภายใน ๔ เดือนขณะนี้เราได้ดำเนินการเสร็จไปแล้วประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ ก็ยังคงใช้กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนและระเบียบต่าง ๆ อย่างเดิมไปก่อนทุกประการส่วนกฎหมายใหม่จะเริ่มใช้บังคับอย่างแท้จริงเมื่อใดนั้น ก.พ. ก็จะได้ประกาศให้ทราบโดยทั่วกันต่อไป,

สาระสำคัญของ พ.ร.บ. ข้าราชการใหม่

เนื่องจาก พ.ร.บ. ฉบับใหม่นี้ ได้เปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมหลักการ ในการ บริหารงาน บุคคล ไปจากเดิมหลายประการด้วยกัน จึงเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของข้าราชการที่ต้องการจะทราบว่า พ.ร.บ. ฉบับใหม่ ได้เปลี่ยนแปลง หรือ เพิ่ม เติม หลักการ ในเรื่อง ไตบ้าง และจะมีผลกระทบ กระเทือน ต่อฐานะ ของตนอย่างไร เพียงใด

เพื่อจะช่วยให้ข้าราชการ ได้ทราบถึง หลักการสำคัญ ๆ ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือกำหนดขึ้นมาใหม่ ว่า มีอะไรบ้าง มีเหตุผลอย่างไร และจะมีผลบังคับใช้เมื่อใด ตลอดจนจะมีผลกระทบต่อฐานะของข้าราชการอย่างไร จึงได้หยิบยกเอาหลักการต่าง ๆ ที่ได้เปลี่ยนแปลงไป และได้เพิ่มเติมขึ้นมา ใหม่เฉพาะที่เห็นว่า ข้าราชการโดยทั่วไปควรจะทราบมาแล้วสักกันฟังดังต่อไปนี้

๑. กำหนดให้ ก.พ. มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานบุคคลและการจัดระบบราชการพลเรือน ตาม พ.ร.บ. ฉบับเดิมนั้น ก.พ. ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงทำให้ ก.พ. ไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นองค์การกลางบริหารงานบุคคลอย่างแท้จริง และเป็น ผลให้การบริหารงานบุคคลของประเทศไม่อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน มีการหลอมน้ำกัน ในระหว่างข้าราชการที่สังกัดในคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคลต่าง ๆ เช่น ก.ม. ก.ก. ก.ท. ก.อ. ก.จ. ก.ร.ส.ก. เป็นต้น พ.ร.บ. ฉบับนี้จึงกำหนดให้ ก.พ. เป็นที่ปรึกษาของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการบริหารบุคคล (ม. ๘ (๑)) ทั้งนี้เพื่อจะ

สมาน รังสียกคุณ

ตั้งแต่วันที่ทราบกันอยู่แล้วว่า เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๗
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ลงมติผ่านร่างพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ ซึ่งนายใหญ่ ศวิศชาติ และนายอมร
จันทร์สมบุรณ์ เป็นผู้เสนอ ด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น คือ ๓๐๐ ต่อ ๒
ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้

ให้การ บริหารงาน บุคคลของ ประเทศอยู่ ในมาตรฐาน เดียวกัน ไม่เหลื่อมล้ำกันอย่างที่เบียดอยู่ในขณะนี้

นอกจากนี้ คณะกรรมการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ ยังได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ขณะนี้ มีคณะกรรมการกลาง บริหารงานบุคคล หลายคณะด้วยกัน ทำให้เกิดความสับสนในการกำหนดมาตรฐาน เกี่ยวกับการรับเงินเดือน การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนฐานะ วินัยและอื่น ๆ และทำให้เกิดการ แข่งขันกันที่จะเพิ่มสิทธิและประโยชน์ให้แก่ข้าราชการ ในหน่วยงานนั้น ๆ สูงจนเรื่อยไป รัฐบาลจึงไม่ควร ตั้งคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคลเพิ่มขึ้นอีก และ สำหรับคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคลที่มีอยู่แล้ว ก็ควรจะ ได้จัดให้มีการประสานงานกัน เพื่อควบคุมดูแล ให้การให้สิทธิและประโยชน์ การให้ค่าตอบแทน และให้โทษ แก่ข้าราชการทุกหน่วยอยู่ในระดับและมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน

จึงเห็นได้ว่า การกำหนดให้ ก.พ. มีอำนาจเสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการ บริหารงานบุคคลและจัดระบบราชการพลเรือนนั้น จะมี ผลให้ข้าราชการไม่ว่าจะสังกัดอยู่ในหน่วยงานใดจะได้ รับสิทธิและประโยชน์จากทางราชการเท่าเทียมกันหรือ ใกล้เคียงกัน

๒. กำหนดให้เปลี่ยนฐานะและอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ. จากการเป็นคู่ปฏิบัติการมาเป็นที่ปรึกษา ตาม พ.ร.บ. ฉบับเดิม อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม และ อ.ก.พ. จังหวัด มีหน้าที่ช่วย ก.พ. ปฏิบัติการให้เป็นไปตาม

พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน แต่ตาม พ.ร.บ. ฉบับใหม่ กำหนดให้หัวหน้าทช่วย ก.พ. ปฏิบัติการให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือนตามที่ ก.พ. มอบหมาย และ ให้ความเห็นแก่หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง กรม หรือจังหวัด ตามที่หัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ ปรีกษา (ม. ๑๔-๑๕) ดังนั้น หาก ก.พ. มิได้มอบ หมายให้ปฏิบัติการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว อ.ก.พ. ก็ จะมีฐานะเป็นแต่เพียงที่ปรึกษาของหัวหน้าส่วนราชการ เท่านั้น ซึ่งก็หมายความว่า ถ้าหัวหน้าส่วนราชการ ไม่ขอคำปรึกษา อ.ก.พ. ก็ไม่มีหน้าที่ที่จะไปก้าวก้าย การบริหารงานบุคคลของหน่วยราชการนั้น ๆ แต่ อย่างไม่

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ ซึ่งเดิมเป็นของคณะบุคคลไปเป็น ของบุคคลคนเดียว หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นการตัดอำนาจ หน้าที่ของ อ.ก.พ. ไปเป็นของหัวหน้าส่วนราชการ ทั้งนี้ ก็เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการบริหารงาน

ในเรื่องนี้ ได้มีผู้ตั้งข้อสงสัยว่า การนำเอาอำนาจ หน้าที่ซึ่งเป็นของคณะบุคคลไปให้แก่บุคคลคนเดียวนั้น น่าจะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ข้าราชการ เพราะเมื่อ หัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจเด็ดขาดแต่ผู้เดียว ก็อาจ จะวินิจฉัยสั่งการไปโดยขาดความรอบคอบ หรือโดยมี อคติก็ได้ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ หรือข้าราชการได้ ผู้ร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ก็ได้ตระหนัก ในเรื่องนี้แล้ว จึงได้กำหนดหลักการใหม่เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการถ่วงดุลย์กัน คือ ให้ข้าราชการมีสิทธิร้อง

ทุกชี้ได้ (ม. ๑๐๒) ซึ่งจะกล่าวถึงโดยละเอียดใน ภายหลัง นอกจากนั้น ยังได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชา แจ้งให้ ข้าราชการทราบ ถึงเหตุผลของ การกระทำบาง อย่างด้วย เช่น ในกรณีที่ ไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำ ปี (ม. ๖๒ วรรคสอง) เป็นต้น จึงไม่น่าเป็นห่วงมาก นัก

๓. กำหนดให้ยกเลิกข้าราชการพลเรือนวิสามัญ เนื่องจาก ข้าราชการพล เรือนวิสามัญบางตำแหน่งทำหน้าที่อย่าง เดียวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ บางตำแหน่งทำ หน้าที่อย่างเดียวกับลูกจ้างประจำ พ.ร.บ. ฉบับใหม่จึง ยกเลิกข้าราชการพลเรือน วิสามัญ (ม.๒๓) และได้ กำหนดไว้ใน บทเฉพาะกาล ให้ ผู้ที่เป็นข้าราชการ พล เรือนวิสามัญในวันที่ พ.ร.บ. นี้ประกาศในราชกิจจานุ- เบกษา เป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญต่อไป (ม. ๑๑๖ วรรคสอง) เว้นแต่

(๑) ผู้ใดเป็นข้าราชการ พลเรือน วิสามัญชั่วคราว ทดลองปฏิบัติราชการอยู่ในวันที่ พ.ร.บ. นี้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา ให้ผู้นั้นทดลองปฏิบัติราชการต่อ ไป เมื่อครบหกเดือนแล้ว ก็ให้ผู้นั้นเป็นข้าราชการ พลเรือนสามัญ

(๒) ข้าราชการพลเรือนวิสามัญประจำผู้ใดดำรง ตำแหน่งผดุงครรภ์อยู่ในวันที่ พ.ร.บ. นี้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา และมีคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔ ก็ให้ผู้นั้นเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

(๓) ข้าราชการพลเรือนวิสามัญประจำผู้ใดดำรง ตำแหน่งทำหน้าที่อย่างเดียวกับตำแหน่งข้าราชการ พลเรือนสามัญ ฯลฯ อยู่ในวันที่ พ.ร.บ. นี้ประกาศใน

ราชกิจจานุเบกษา ให้ผู้นั้นเป็นข้าราชการพลเรือน สามัญ ฯลฯ เฉพาะผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(ก) มีคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔

(ข) ได้รับความเห็นชอบบัตรเทียบได้ไม่ต่ำกว่า ม. ๖ หรือ ม.ศ. ๓ และทำหน้าที่อย่างเดียวกับข้าราชการ พลเรือนสามัญติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ห้าปี

ส่วนข้าราชการพลเรือนวิสามัญตาม (๓) แต่ไม่อยู่ใน เกณฑ์ตาม (ข) ให้ผู้นั้นเป็นข้าราชการพลเรือนวิสา มัญย์ไปพลางก่อน เมื่อเข้าเกณฑ์ตาม (ข) ก็ให้เป็น ข้าราชการพลเรือนสามัญ ฯลฯ

สำหรับข้าราชการพลเรือน วิสามัญที่ดำรงตำแหน่งที่ ทำ หน้าที่อย่างเดียวกับลูกจ้างประจำ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ก็จะเปลี่ยนเป็นตำแหน่งลูก จ้างประจำต่อไป

การที่ พ.ร.บ. ฉบับใหม่กำหนดให้ยกเลิกข้าราชการ พลเรือนวิสามัญนั้น จะไม่เป็นการกระทบกระเทือน ต่อฐานะของข้าราชการพลเรือนวิสามัญแต่อย่างใด แต่ กลับจะเป็นประโยชน์แก่ข้าราชการพลเรือน ที่ดำรง ตำแหน่งบางตำแหน่ง เช่น ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ที่ดำรงตำแหน่งผดุงครรภ์ และข้าราชการพลเรือน วิสามัญที่ดำรงตำแหน่งทำหน้าที่อย่างเดียวกับข้าราชการ พลเรือนสามัญ จะได้รับการยกฐานะให้เป็น ข้าราชการพลเรือนสามัญตามหลักเกณฑ์ ดังได้กล่าว มาแล้ว

การยกฐานะข้าราชการพลเรือนวิสามัญให้เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จะมีผลบังคับทันที พ.ร.บ. นี้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา จึงขอแสดงความยินดีมา ณ โอกาสนี้ด้วย

๔. กำหนดให้แยก ข้าราชการ การเมืองออกจาก ข้าราชการประจำ เนื่องจากมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่า การที่การบริหารประเทศสับสนและ ไม่มี ประสิทธิภาพ เท่าที่ควรนั้น ก็เนื่องมาจากไม่มีการแยกการเมืองออกจากการบริหารงานประจำ หรือไม่มีการแยกข้าราชการการเมืองออกจากข้าราชการประจำ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน จึงกำหนดให้แยกข้าราชการการเมืองออกจากข้าราชการประจำ กล่าวคือผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พ.ร.บ. ข้าราชการฉบับใหม่ จึงบัญญัติห้ามข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ม. ๒๔ (๔)) และให้ข้าราชการประจำที่จะไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไปสมัครรับเลือกตั้งลาออกจากราชการ (ม. ๒๕ วรรคสอง) ซึ่ง พ.ร.บ. ฉบับเดิมมิได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้

แต่อย่างไรก็ตาม การแยกข้าราชการการเมืองออกจากข้าราชการประจำนั้น ไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้โดยเด็ดขาด ดังจะเห็นได้ว่า แม้ พ.ร.บ. ข้าราชการฉบับใหม่จะกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการ มีอำนาจสั่งบรรจุและสั่งให้ออกจากราชการได้ เฉพาะข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๑ หรือตำแหน่งปลัดกระทรวงเท่านั้นก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ รัฐมนตรี

จะสามารถสั่งการได้ทุกระดับ โดยสั่งการผ่านปลัดกระทรวงและปลัดกระทรวงก็จะสั่งการลงไปตามลำดับ ซึ่งหากปลัดกระทรวงไม่ปฏิบัติตาม รัฐมนตรีก็มีอำนาจสั่งให้ปลัดกระทรวงพ้นจากราชการฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาได้ ปลัดกระทรวงจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามที่รัฐมนตรีต้องการทุกกรณี มิฉะนั้นก็จะต้องพ้นจากราชการ

การที่ พ.ร.บ. ฉบับใหม่ห้ามข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นจะไม่กระทบกระเทือนข้าราชการประจำส่วนใหญ่ เพราะข้าราชการประจำส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่แล้ว และแม้จะมีข้าราชการประจำบางคนดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกตำแหน่งหนึ่งอยู่ในวันที่ พ.ร.บ. นี้ใช้บังคับ ก็ไม่ถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๔ (๔) เพราะมีบทเฉพาะกาลยกเว้นไว้ (ม.๑๑๕) คือ ยังไม่ขาดจากข้าราชการประจำ

จะเห็นได้ว่า ตามหลักการใหม่นี้ จะไม่มีผลกระทบต่อฐานะของข้าราชการประจำโดยส่วนรวมแต่อย่างใด แต่จะมีผลเป็นการคัดค้านทางของข้าราชการประจำบางคนที่จะใช้ตำแหน่งทางการเมืองเป็น "บันไดทอง" เพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งข้าราชการประจำดังที่เป็นอยู่ในขณะนี้

๕. กำหนดให้เลิกชั้น ประจำตัว ข้าราชการ และให้กำหนดเงินเดือนตามระดับของตำแหน่ง เนื่องจากได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ชั้นประจำตัวข้าราชการไม่มีความจำเป็น

อีกต่อไป และในบางครั้งก็เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงประชาชน ประกอบกับในปัจจุบันปรากฏว่า นอกจากไทยและลาวแล้ว ก็ไม่มีประเทศใดมีชั้นประจำตัวข้าราชการพลเรือน พ.ร.บ. ข้าราชการฉบับใหม่จึงกำหนดให้เลิกชั้นประจำตัวข้าราชการเสีย (ม.๓๒) และกำหนดให้ได้รับเงินเดือนตามระดับของตำแหน่ง (ม.๒๕) กล่าวคือ เมื่อ พ.ร.บ. นมผลบังคับ จะไม่มีข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก และชั้นพิเศษอีกต่อไปเช่นเดียวกับข้าราชการตุลาการ และข้าราชการอัยการ จะมีแต่ระดับของตำแหน่งซึ่งมี ๑๑ ระดับด้วยกันแทน

เมื่อเลิกชั้นประจำตัวข้าราชการแล้ว ก็จะมีปัญหาขึ้นมาว่า จะแต่งเครื่องแบบกันอย่างไร โดยเข้าใจกันว่า ชั้นและเครื่องแบบเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งความจริงแล้ว ชั้นและเครื่องแบบเป็นคนละเรื่องกัน กล่าวคือ แม้จะเลิกชั้นประจำตัวข้าราชการไปแล้ว ก็ยังสามารถมีเครื่องแบบให้ต่างกันได้ ซึ่งอาจจะกำหนดให้ใช้ของเดิมหรือจะออกแบบใหม่ให้สวยงามกว่าเดิมอย่างใดก็ได้ (ม.๓๐) และเพื่อที่จะให้ข้าราชการได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องนี้ สำนักงาน ก.พ. น่าจะสอบถามความเห็นจากข้าราชการทั่วประเทศว่า ควรจะมีเครื่องแบบหรือไม่ และถ้าเห็นว่าควรมี ควรจะเป็นแบบใด เป็นต้น

การเลิกชั้นประจำตัวข้าราชการนี้ ได้ก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ข้าราชการบางคนที่ยังนิยมชมชอบในเรื่องชั้นยศอยู่ ดังจะเห็นได้ว่า มีข้าราชการบางคนอาลัยอาวรณ์กับชั้นยศเป็นอย่างมาก ถึงกับกล่าวว่า ทหารับราชการอยู่ทั้ง ๆ ที่ได้รับเงินเดือนน้อยกว่าเพราะชั้นตนเอง

และมีข้าราชการบางคนแสดงอาการไม่พอใจอย่างแรง โดยกล่าวว่า การมีชั้นยศอยู่แล้ว ไม่เห็นจะไปหนักหัวใคร เป็นต้น

แต่ผมมีข่าวดีที่จะบอก ให้ข้าราชการที่ยังนิยมชมชอบในเรื่องชั้นยศและเครื่องแบบทราบว่า ท่านยังคงมีชั้น และสามารถแต่งเครื่องแบบเดิมได้อีกต่อไป ซึ่งอาจจะเป็นเวลาอีก ๑ ปีก็ได้ ทงนกกเนองมาจากโตมบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๑๑ กำหนดไว้ว่า ในระหว่างที่ ก.พ. ยังมิได้กำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๓๒ ในส่วนราชการใด ให้ใช้ พ.ร.บ. ฉบับเดิมมาใช้บังคับไปพลางก่อน

ยังไม่เกิน ๑ ปีนับแต่วันที่ พ.ร.บ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กล่าวคือ ในระหว่างที่ ก.พ. ยังมิได้กำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๓๒ ข้าราชการก็ยังมีชั้นอยู่เช่นเดิม ผู้ที่กำลัรขอพระบรมราชโองการ

โปรดเกล้า ๆ แต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษ
อยู่ในขณะนี้ ก็คงจะได้เป็นชั้นพิเศษและได้รับพระ-
บรมราชโองการโปรดเกล้า ๆ สมใจ ส่วนข้าราชการที่
เพิ่งจะตัดเครื่องแบบใหม่ ๆ ก็ไม่ต้องเสียใจ ยัง
สามารถแต่งได้อยู่ และอาจจะใช้ได้ต่อไป หากได้
กำหนดให้ใช้แบบเดิม โดยเปลี่ยนแปลงเฉพาะเครื่อง-
หมายเท่านั้น

๖. กำหนดให้การบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับอย่างเคร่งครัด
แต่เดิมนั้น ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงสามารถสั่งการ
ข้าราชการในบังคับบัญชาได้ทุกระดับ แต่ตาม พ.ร.บ.
ฉบับใหม่กำหนดให้การบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับ
โดยเคร่งครัด กล่าวคือ จากรัฐมนตรี→ปลัดกระทรวง
→อธิบดี→ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากอง→หัว-
หน้าฝ่ายหรือหัวหน้าแผนก→หัวหน้ากลุ่ม→ข้าราชการ
ผู้ปฏิบัติงาน และจากข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน→
หัวหน้ากลุ่ม→หัวหน้าแผนกหรือหัวหน้าฝ่าย→หัวหน้า
กองหรือผู้อำนวยการกอง→อธิบดี→ปลัดกระทรวง
เว้นแต่นายกรัฐมนตรีสามารถสั่งการได้ทุกระดับในทุก
ส่วนราชการ

หลักการอันสอดคล้องกับหลักการบริหาร คือ หลัก
เอกภาพแห่งการบังคับบัญชา (Unity of Command)
ซึ่งกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานควรจะได้รับคำสั่งจากและราย
งานต่อผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว หรืออีกนัยหนึ่ง
ไม่ควรจะมีผู้บังคับบัญชามากกว่าหนึ่งคน เพราะจะทำให้
เกิดปัญหาว่า ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการต่างกัน
หรือสั่งการให้ทำพร้อม ๆ กัน ผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติ

ตามคำสั่งของใครหรือของใครก่อน เป็นต้น แต่เพื่อ
ประโยชน์ในการบริหาร นายกรัฐมนตรีในฐานะหัว
หน้าฝ่ายบริหารอาจมีความจำเป็นที่จะต้องสั่งการโดย
ตรงไปยังข้าราชการในส่วนราชการต่าง ๆ จึงได้ยก
เว้นไว้

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา ๘๒
ซึ่งห้ามข้าราชการกระทำการ ข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือ
ตน แต่มีข้อยกเว้นว่า ถ้าผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป
เป็นผู้สั่งให้กระทำ หรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษขั้ว
ครั้งคราว ก็ให้ทำได้ จึงสงสัยว่า หลักการที่จะให้
การบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับโดยเคร่งครัดนี้ จะ
เคร่งครัดได้แค่ไหน

๗. กำหนดให้มีการหมุนเวียนข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งที่มี
ลักษณะบริหาร เนื่องจากในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า มี
ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งบริหาร โดยไม่มีการสับ
เปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเวลายาว ๆ ปี ทำให้ผู้ดำรง
ตำแหน่งนั้น ๆ มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของส่วน
ราชการนั้น ดังจะเห็นได้จากคำพูดที่ว่า “กรมของ
ผม” และ “คนของผม” เมื่อพูดถึงส่วนราชการและ
ราชการและข้าราชการในกรมของตนเป็นอธิบดี และ
เพื่อที่จะให้เป็นกรมของผม และคนของผม อย่างแท้
จริง ก็จะมีการสร้างอาณาจักร โดยการแต่งตั้งหรือ
โอนพรรคพวกของตนเข้าดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ และ
มีการขยายงานให้พรรคพวกของตน ได้ดำรง
ตำแหน่งสูงขึ้น ทั่ว ๆ ทั่วงานนั้นก็มีส่วนราชการอันรับ
ผิดชอบอยู่แล้ว ส่วนความก้าวหน้าของส่วนราชการ

นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลของการปฏิบัติงานว่า ใครมีความสามารถมากกว่ากัน แต่ขึ้นอยู่กับว่า ใครประจบประแจง สรรเสริญเป็นยอ และสวามิภักดิ์ต่อผู้บังคับบัญชาแบบ “นายว่าข้าพลอย” ได้มากกว่ากันต่างหาก ข้าราชการที่หวังความเจริญก้าวหน้าในราชการจึงแข่งขันกันประจบผู้บังคับบัญชามากกว่าที่จะปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ พ.ร.บ. ข้าราชการฉบับใหม่ จึงกำหนดหลักการใหม่ให้มีการหมุนเวียนข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๗-๑๐ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีลักษณะบริหารที่ปฏิบัติหน้าที่เดียวกันติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่า ๔ ปี (ม. ๔๕) ซึ่งหมายความว่าข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งบริหารระดับดังกล่าว จะอยู่ปฏิบัติหน้าที่เดียวกันได้เพียง ๔ ปีเท่านั้น เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีลักษณะงานเฉพาะอย่าง จะไม่สับเปลี่ยนหมุนเวียนก็ได้

การกำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนดังกล่าว โดยหลักการแล้ว นอกจากจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้แล้ว ยังจะก่อให้เกิดผลดีแก่ราชการโดยส่วนรวมอีกหลายประการด้วยกัน เช่น

(๑) จะทำให้ข้าราชการระดับบริหารมีความรู้และประสบการณ์ในงานด้านต่างๆ มากขึ้น เมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูง ก็จะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกด้าน มิใช่ทำได้แต่เพียงด้านเดียว กล่าวคือ เมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงซึ่งจะต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน แต่เนื่องจากมีความรู้และประสบการณ์เพียงด้านเดียว ก็จะเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนแต่เพียงด้าน

เดียว เช่น ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มาจากอธิบดีกรมประมง ไม่ยอมขึ้นจากน้ำ หรือปลัดกระทรวงคมนาคมที่มาจากอธิบดีกรมการบินพาณิชย์ ไม่ยอมลงจากเครื่องบิน เป็นต้นตามความจริงแล้วแม้จะไม่ได้บัญญัติไว้ ก็สามารถที่จะสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันได้โดยอยู่แล้ว แต่ในสังคมไทยซึ่งเต็มไปด้วยความเกรงใจ ถ้าไม่ได้บัญญัติไว้ ก็จะไม่ทำกัน

(๒) จะทำให้ การร่วมมือประสานงาน เป็นไปได้มากขึ้น โดยเฉพาะในระหว่างกรม กอง ในกระทรวงเดียวกัน เพราะถ้าได้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกัน ก็จะทำให้แต่ละฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจในงานซึ่งกันและกัน การร่วมมือประสานงานก็จะเป็นไปได้ด้วยดี และถ้าสามารถสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันระหว่างกระทรวงด้วยแล้ว ก็จะทำให้การร่วมมือประสานงานระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพาณิชย์จะเป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ดี มีข้อน่าเป็นห่วงอยู่ประการหนึ่ง ก็คือ ในสังคมไทยนั้น มีแต่คนชอบ “ถือ” หรือริเริ่มงานใหม่ๆ แต่ขาดคนที่จะ “สานต่อ” งานที่คนอื่นถือหรือริเริ่มไว้ จึงเกรงไปว่าในช่วงระยะเวลา ๔ ปีนั้น จะไม่เพียงพอสำหรับที่จะปฏิบัติงานตามโครงการใหญ่ๆ ที่ได้ถือหรือริเริ่มไว้ เพราะกว่าจะศึกษางานจนสามารถริเริ่มงานใหม่ๆ ได้ขึ้น ก็จะต้องใช้เวลาพอสมควรอยู่แล้วเพื่อที่จะแก้ปัญหาในเรื่องนี้ จึงเห็นควรให้ทางราชการกำหนดให้ผู้ที่มาดำรงตำแหน่งใหม่ต้องปฏิบัติตามโครงการที่ได้วางไว้โดยเคร่งครัดต่อไปด้วย

๔. กำหนดให้ข้าราชการร้องทุกข์ได้ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ตาม พ.ร.บ. ฉบับใหม่ที่ได้ให้อำนาจแก่ผู้บังคับบัญชามากกว่าเดิม จึงเป็นที่เกรงกันไปว่า ผู้บังคับบัญชาจะวินิจฉัยสั่งการไปโดยมีอคติ ทำให้เกิดความเสียหายและความไม่เป็นธรรมแก่ข้าราชการบางคน จึงได้กำหนดให้ข้าราชการร้องทุกข์ได้ กล่าวคือ ข้าราชการผู้ใดเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ก็อาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาได้ (ม. ๑๐๒)

หลักการนี้เป็นหลักการที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ และถ้าพิจารณาโดยหลักการแล้ว ก็จะผลดีแก่ข้าราชการที่จะได้มีโอกาสร้องทุกข์ได้หากเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติต่อตนไม่เป็นธรรมแต่ในทางปฏิบัตินั้น จะมีข้าราชการผู้ใดกล้าร้องทุกข์ และเมื่อร้องทุกข์ไปแล้วจะได้อะไรเพิ่มขึ้นมาอีกหรือไม่ เห็นจะต้องให้เวลาเป็นเครื่องชั่งกว่า

นอกจากจะได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมในหลักการสำคัญ ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ยังได้มีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมในเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น องค์ประกอบของ ก.พ. คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นข้าราชการ การให้ปรับเงินเดือนตามค่าครองชีพ การทดลองปฏิบัติราชการ การให้บำนาญราชการของข้าราชการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการให้ออกจากราชการไปปฏิบัติงานใด ๆ การให้การอุดหนุนของข้าราชการไปสิ้นสุดที่ศาลปกครอง เป็นต้น ซึ่งจะไม่ขอกล่าวในรายละเอียดในที่นี้

ใน พ.ร.บ. ข้าราชการฉบับใหม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมหลักการใหม่ๆ โดยเฉพาะการกำหนดให้เลขาธิการประจำตัวข้าราชการ กำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนข้าราชการระดับบริหาร และการกำหนดให้ข้าราชการมีสิทธิร้องทุกข์ได้หากเห็นว่าผู้บังคับบัญชาปฏิบัติต่อตนอย่างไม่เป็นธรรม ตลอดจนการกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้ข้าราชการทราบถึงเหตุผลของการกระทำบางอย่าง จึงเป็นที่หวังได้ว่า ระบบราชการจะไม่เป็นระบบ “สร้างเทวดา” อีกต่อไป....

เครื่องแบบ

สาย สมบุญ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นฉบับล่าสุด ก็ได้ผ่านสภานิติบัญญัติแห่งชาติไปแล้วเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๗ และจะใช้บังคับได้หลังจากได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างที่สำคัญในระบบราชการพลเรือน อาทิเช่น การแยกข้าราชการพลเรือนออกจากข้าราชการประจำ การยกเลิกข้าราชการพลเรือนวิสามัญ การยินยอมให้ข้าราชการร้องทุกข์ได้เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมทั้งการหมุนเวียนข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งระดับบริหารอันหมายถึงผู้ดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกอง จนถึงระดับอธิบดี เป็นต้น

แต่ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ถึงแม้จะเป็นเรื่อง
สำคัญต่อระบบราชการ แต่ก็ดูเหมือนจะมีผล
กระทบต่อความรู้สึกของข้าราชการส่วนใหญ่ น้อย
กว่าเรื่องการยกเลิกชั้นประจำตัวข้าราชการ

โดยมาตรา ๓๒ ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้
กำหนดไว้ว่า ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ จะ
มีตำแหน่งใด ระดับใด ในสายงานใด อยู่ในส่วน
ราชการใด จำนวนเท่าใด และจะต้องใช้ผู้มีความ
สมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งอย่างไร ให้เป็นไปตามที่
ก.พ. กำหนด.....

อ่านคุณแล้วก็ไม่รู้ว่าเขาเลิกชั้นกันแล้ว

จะรู้ได้ก็ต้องกลับไปดูพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือนฉบับปัจจุบัน ซึ่งใช้บังคับอยู่

ซึ่งมาตรา ๒๕ กำหนดให้มีชั้นของข้าราชการ ๕ ชั้นคือ
ชั้นจัตวา ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก และชั้นพิเศษ

และมาตรา ๖๕ กำหนดไว้ว่า การแต่งตั้งข้าราชการ
พลเรือนให้ดำรงตำแหน่งใดให้เป็นไปตามเกณฑ์

อันหมายถึงข้าราชการผู้ใด จะดำรงตำแหน่งใดก็ขึ้น
อยู่กับชั้นของข้าราชการผู้นั้น

แต่ตามพระราชบัญญัติใหม่ นี้จะดำรงตำแหน่งใดไม่ขึ้นอยู่กับ
ชั้น แต่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของบุคคลนั้นว่า เป็นไปตาม
เงื่อนไขสำหรับตำแหน่งหรือไม่

ชั้นจึงไม่ได้ใช้กันอีก

ซึ่งก็เท่ากับยกเลิกกันไปแล้ว

ถ้าไม่มีชั้นประจำตัวข้าราชการ แล้วจะเป็นอย่างไร

ถ้าจะว่ากันไปแล้ว การไม่มีชั้นประจำตัวข้าราชการก็
ไม่มีอะไรจะเสียหายสำหรับระบบการบริหารงานบุคคล
ในทางกลับกันจะเป็นการดีเสียด้วยเมื่อเปรียบเทียบกับ
การมีชั้น

ที่ว่าดีกว่าเพราะเดิมนั้น ใครจะได้รับเงินเดือนเท่าใด
ขึ้นอยู่กับชั้นของคนนั้น เช่นข้าราชการชั้นเอก แต่ทำ
งานรับส่งหนังสือของชั้นจัตวา ก็ยังคงรับเงินเดือน
ชั้นเอกอยู่ ซึ่งนับว่าไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง ไม่เป็น
ธรรมสำหรับข้าราชการด้วยกัน และไม่เป็นธรรม
สำหรับเจ้าของเงินคือ ประชาชนด้วย

เมื่อเลิกชั้นประจำตัวข้าราชการนั้น ใครจะได้รับเงิน
เดือนเท่าใดขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่ผู้นั้นดำรงอยู่ เช่น
ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองก็จะได้รับเงินเดือนในระดับ
๖ ซึ่งจะกำหนดได้ว่าจะได้รับ เงินเดือนตั้งแต่เท่าไรถึง
เท่าไร และตำแหน่งหัวหน้ากองก็ต้องทำงานของหัว
หน่ากอง ซึ่งได้กำหนดไว้ชัดเจนแล้วว่าจะต้องทำอะไร
บ้างจะไปเอางานของพนักงานธุรการ หรือหัวหน้า
แผนกไปทำไม่ได้ ถ้าจะทำก็ต้องเปลี่ยนตำแหน่งมา
เป็นพนักงานธุรการ หรือหัวหน้าแผนกแล้วแต่กรณี
แล้วได้รับเงินเดือนไปตามตำแหน่งนั้น ๆ

ทั้งนี้ก็จะ เป็นไปตามหลัก บริหารงาน บุคคลที่วางงานเท่ากัน
เงินเท่ากัน

ดังนั้นการเลิกชั้นประจำตัวข้าราชการนั้นย่อมจะดีแน่
เพราะเพียงข้อดีประการหนึ่งในหลายประการ ก็พอจะ

มองเห็นว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งในส่วนรวม และ ส่วนตัวข้าราชการ นอกเสียจากว่าจะเป็นคนที่เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป หมายถึงพวกที่ไม่ทำงานแต่จะเอาเงินเดือน หรือทำงานน้อยแต่อยากได้ เงินเดือนมาก

ซึ่งคนประเภทนี้ก็คง ไม่ต้องเอามาพูดถึงให้เสียเวลากัน อีก และก็คงไม่ใช่ข้าราชการส่วนใหญ่เป็นแน่

อย่างไรก็ดี การเลิกชั้นก็ยังเป็นเหตุให้ข้าราชการหลาย ท่านไม่พอใจอยู่ แต่ไม่ใช่ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว นั้น

เหตุผลประการสำคัญที่ทำให้ไม่พอใจก็คือ จะแต่ง เครื่องแบบกันอย่างไร สายสะพายเหรียญตราต่างๆ ที่ได้มาเยอะแยะจะเอาไปติดที่ไหน เวลาทำงานพิธีจะ แต่งอะไรไป

จะแต่งเครื่องแบบกันอย่างไร

คำตอบก็คือ จะแต่งอย่างไรก็ได้

ถึงจะมีชั้นหรือไม่ชั้น เครื่องแบบก็ยังคงอยู่อย่างเดิม เพราะการมีหรือไม่มีเครื่องแบบไม่ได้ขึ้นอยู่กับการมี หรือไม่มีชั้น

เพียงแต่ชั้นเป็นเครื่องกำหนดชนิด เครื่องประดับบน อินทรธนู ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องแบบเท่านั้น

เมื่อไม่มีชั้นก็ไม่ได้หมายความว่า จะหาอะไรมาประดับ บนอินทรธนูของเครื่องแบบอีกไม่ได้ เพราะอย่างน้อย

ที่สุดก็ยังมีตำแหน่งอีกถึง ๑๑ ระดับ จะเอามาออกแบบให้สวยงามกว่าเดิมสักเท่าไรก็ได้ ไม่ใช่เอากล่อง ส่งไปให้กรมศิลปากรออกแบบดู หรือถ้ากลัวว่าจะทันสมัยน้อยไม่ก็ส่งไปให้ คริสเตียน คีออร์ ทปารีส ออกแบบให้ก็ยังไหว

และประเด็นสำคัญก็คือ ไม่ว่าพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือนฉบับไหน ๆ ก็หาได้มีบทบัญญัติ เกี่ยวกับเครื่องแบบไว้อย่างใดไม่ นอกจากฉบับใหม่นี้ แต่ก็ได้กำหนดลักษณะ หรือส่วนประกอบ ของเครื่องแบบไว้แต่อย่างใด เพียงแต่มาตรา ๑๐ กำหนดว่า เครื่องแบบข้าราชการพลเรือนและระเบียบ การแต่งเครื่องแบบเป็นไปตามกฎหมาย หรือระเบียบ ว่าด้วยการนั้น หรือจะกล่าวง่าย ๆ ก็คือ ข้าราชการ จะมีเครื่องแบบไว้สำหรับแต่งกันหรือไม่ ก็ไม่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนเลย

การที่ข้าราชการพลเรือนจะมีเครื่องแบบหรือไม่ มี พระราชบัญญัติ เครื่องแบบ ข้าราชการ ฝ่าย พลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๔ กำหนดไว้เฉพาะ โดย พ.ร.บ. นี้ได้ ระบุไว้ว่า เครื่องแบบจะมีลักษณะชนิด และประเภท ใด ๆ ใด ประกอบด้วยอะไรบ้าง จะแต่งเมื่อไร ก็ให้ออกเป็นกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า

เครื่องแบบเป็นอย่างไร

เครื่องแบบข้าราชการประจำทั่วไปมี ๔ ชนิด

เครื่องแบบปกติ (ขาว, กากคอตง, กากคอปป์)

เครื่องแบบครึ่งยศ

เครื่องแบบเต็มยศ

เครื่องแบบสโมสร

แต่ละชนิดของเครื่องแบบมีรูปร่างอย่างไร ประกอบ
ด้วยอะไรบ้าง มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวง

แบบที่ข้าราชการส่วนใหญ่คุ้นกันดีคือ เครื่องแบบ
ปกติ กากคอกพับและเครื่องแบบปกคิขาว ส่วนที่เหลือ
นั้นไม่เป็นที่รู้จักกัน บางที่ข้าราชการบางคนก็ไม่รู้
ด้วยซ้ำว่ายังมีเครื่องแบบอันอยู่

หรือบางคนซึ่งคงหลายคน ก็ไม่เคยเห็นเลย เครื่องแบบ เลอเสียด
ด้วยซ้ำ
ทำให้หน้าจะพิจารณากันว่า ยังควรจะแต่งเครื่องแบบกันอีก
หรือไม่

จะแต่งเครื่องแบบกันไปทำไมหรือ
ว่าทำไมจึงต้องมีเครื่องแบบ

เป็นเรื่องที่น่าคิดและพิจารณากัน โดยรอบคอบ ถึงผลดี
ผลเสียของมัน หลายคนก็ได้คิดแล้ว
มีหลายเสียงว่า

เครื่องแบบทำให้ข้าราชการมีฐานะแตกต่างไปจากประ
ชาชน ไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ตามหน้าที่ของตน
เครื่องแบบทำให้ข้าราชการทำงานเพื่อหวังขั้นยศ (ถ้าปรับ
เอาไปปรับกับเครื่องแบบ) ไม่ทำงานเพื่อภาพ ซึ่งทำให้
เกิดการวิ่งเต้น ประจบสอพลอ คอรัปชั่น เพื่อให้ได้ยศ
สูงขึ้น

ทำให้ข้าราชการหลงอำนาจ สร้างบารมี คิดว่าตนเอง
เหนือผู้อื่น เพราะมีเครื่องแบบต่างจากประชาชน ฯลฯ
บางคนที่ว่า

เครื่องแบบทำให้ข้าราชการสร้างมกิริชาวาจา แต่ทงน
ต้องบังคับให้ทุกคนแต่ง

เครื่องแบบทำให้ข้าราชการมีกำลังใจ เพราะเห็นเด็กรด
อย่างเงี้ยวของข้าราชการที่ซึ้งเหลืออยู่ ทำให้พ่อทอนัน
ราชการอยู่ได้ เพราะเงินเดือนมีน้อยเสียเหลือเกิน

เครื่องแบบทำให้รู้ว่าใครเป็นใคร ทำอะไรอยู่ที่ไหน ฯลฯ
นั้นเป็นความเห็นของหลาย ๆ คน ที่พินาศ ซึ่งแต่ละความ
เห็นก็มีส่วนถูก หรือผิดก็ได้

แต่ก่อนจะตัดสินกันว่าควรจะมีเครื่องแบบกันอยู่
อีกหรือไม่ ก็ควรมาพิจารณากันก่อนว่าเครื่องแบบคือ
อะไร มีความเป็นมาอย่างไร

เครื่องแบบคืออะไร

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ใ้บัญญัติไว้
ว่าเครื่องแบบ คือ เครื่องแต่งกายที่กำหนดให้แต่ง
เหมือนกัน เฉพาะหมู่หนึ่งคณะหนึ่ง ๆ

ถ้าจะให้เข้าใจง่ายขึ้นอีก ก็หมายถึงว่า ถ้าใครแต่ง
เครื่องแบบแล้วก็จะแตกต่างไปจากคนที่ไม่แต่ง หรือ

แต่งต่างกัน เครื่องแบบขงมีไว้เพื่อทำให้คนต่างกัน

และถ้าดูความเป็นมาของเครื่องแบบแล้วจะเห็น ได้ชัด
ยิ่งขึ้นจากสารานุกรมไทยอธิบายไว้ว่า

เครื่องแบบน่าจะเกิดขึ้นในหน่วยงานทหารก่อน ทั้งนี้
เนื่องจากว่า เมื่อกันรู้จักกำลังคนขึ้นเป็นหน่วยทหาร
เข้าสู้รบกันเป็นหมู่เป็นเหล่าใหญ่ ๆ เมื่อหลายพันมาแล้ว
แล้ว ใครอยู่ฝ่ายใดก็จำเป็นต้องมีเครื่องหมายแสดง
พวกให้เห็นชัดเจนในระยะพอสมควร ในระยะแรก
เริ่มอาจเป็นรูปแบบหรือสี ของเสื้อหรือหมวก แต่ก็
ยังไม่เป็นระเบียบนัก เพราะผ้าและวัสดุต่าง ๆ ที่จะ
นำมาตัดเย็บยังคงหายากอยู่.... ต่อมาในยุโรปสมัย
กลางจึงได้มีการปรับปรุงเครื่องแบบให้สวยงามขึ้น เพื่อ
จูงใจให้คนเข้าเป็นทหาร และได้จัดแบ่งประเภทเครื่อง
แบบทหารและพลเรือนอย่างเด็ดขาด

นั่นคือเครื่องแบบพลเรือน ก็มาจากเครื่องแบบทหาร
ของไทยเราก็คงจะเหมือนกัน

ไม่มีการแยกทหารพลเรือนออกจากกัน คือตั้งทหารมา
ดำรงตำแหน่งพลเรือน หรือเวลามาศึกพลเรือนก็ออก
รบด้วย

เพราะทุกคนเป็นทหารนั่นเอง

ต่อมาระยะหลังถึงแม้จะมีการแยกหน้าที่ของทหารกับ
พลเรือน ออกจากกันโดยเด็ดขาด แต่เครื่องแบบซึ่ง
มีรากฐานมาจากที่เดียวกัน ก็คงทำหน้าที่ของมันคล้าย
คลึงกัน

จากทุกกล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า หน้าที่ของเครื่องแบบ
ที่สำคัญมีคล้ายกัน ๓ ประการ คือ

เพื่อแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็นพวก ๆ

เพื่อเป็นเกียรติสำหรับผู้แต่ง ซึ่งช่วยให้จิตใจคนมาทำงาน
และเพื่อการบังคับบัญชา

ควรจะเลิกแต่งเครื่องแบบกันหรือ ยังสำหรับข้าราชการพลเรือน

จากข้อโต้แย้งสนับสนุนข้างต้นนั้น เมื่อนำมาพิจารณา
ถากับหน้าที่ของเครื่องแบบแล้วก็จะเห็นได้ว่า ล้วน
แต่เป็นความเห็นที่ถูกด้วยกันทั้งสิ้น

เครื่องแบบมีไว้สำหรับแบ่งแยกกลุ่มบุคคล เมื่อข้าราชการ
แต่งเครื่องแบบ ก็ย่อมจะพิจารณาได้ว่าข้าราชการ
ย่อมจะแตกต่างไปจากประชาชนเป็นธรรมดา

ดังนั้นการที่ข้าราชการจะมีฐานะแตกต่างไปจากประชาชน
หรือว่ารู้สึกเกียรติเมื่อได้สวมเครื่องแบบ อยาก
จะมีชั้นยศสูงชันเพื่อเอามาประดับเครื่องแบบก็ไม่ใช่ว่า
สิ่งผิดออก เพราะถ้าจะผิดก็ผิดที่การมีเครื่องแบบ ไม่ใช่
ใช้ผิดที่ผู้แต่ง

ถ้าจะพิจารณาว่าผู้แต่งเครื่องแบบชอบทำตัวสูงกว่าผู้ไม่
แต่งเครื่องแบบ หรือไม่มีเครื่องแบบจะแต่ง ก็น่าจะ
เป็นการถูกต้องอีก เพราะถ้าดูจากประวัติศาสตร์แล้ว
จะเห็นว่าแต่เดิม ข้าราชการคือผู้ปกครองประชาชน
แทนพระมหากษัตริย์ ในฐานะข้าหลวงต่างพระเนตร
พระกรรณก็ย่อมจะวางตัวไว้สูงกว่าประชาชน

ซึ่งก็พอจะกล่าวได้ว่าเครื่องแบบได้ทำหน้าที่ของมันโดยสมบูรณ์ และเหมาะสมแล้วแต่....สำหรับสมัยโบราณเท่านั้น

เพราะปัจจุบันแนวความคิดในการบริหารประเทศเปลี่ยนไปข้าราชการไม่ใช่ผู้ปกครอง และประชาชนก็ไม่ใช่ผู้ถูกปกครองอีกต่อไปแล้ว

ประชาชนคือเจ้าของอำนาจในการปกครอง ซึ่งมันกลับกันกับในสมัยก่อน อย่างหน้ามือเป็นหลังมือ ซึ่งถ้าจะให้เป็นที่ธรรม

ก็ควรจะให้ประชาชนแต่งเครื่องแบบแทนข้าราชการเสีย

ส่วนข้าราชการไม่ต้องแต่ง จะได้เป็นผู้รับใช้ประชาชนโดยสมบูรณ์

ซึ่งข้าราชการที่ยังอยากให้มีเครื่องแบบคงไม่เห็นด้วยแน่ จะเห็นได้จากข้อโต้แย้งที่ว่าเครื่องแบบยังมีประโยชน์อยู่ว่าเป็นเกียรติยศ เป็นกำลังใจ ฯลฯ

ซึ่งถ้าพิจารณาให้ดูจะเห็นว่า ผิดเพี้ยนเกินไปดูกันแต่ที่เปลือก

เพราะเกียรติยศก็ดี กำลังใจก็ดี ควรจะอยู่ที่บุคคลนั้นกระทำมากกว่า ไม่ใช่สิ่งล่อภายนอก เพราะดูไปแล้วก็เหมือนเต๊กขี้แย พอได้อมยิ้มสักอันก็หยุดร้อง

เหตุผลที่ควรจะอ้างกันสำหรับการมีเครื่องแบบ ก็ควรจะเน้นเรื่องการประหยัด ทั้งนี้ หมายถึงพวกที่แต่งเครื่องแบบมาทำงาน แต่จะมีสักกี่คน นอกจากผู้ที่อยู่ส่วนภูมิภาคเท่านั้น

ถ้าจะแต่งเครื่องแบบกันจริง ๆ เหตุผลประการเดียวที่ควรจะมีเครื่องแบบกันที่สุดก็คือ

บ๊องกันไม่ให้ข้าราชการหนึ่งงาน ซึ่งหมายความว่าทุกคนต้องแต่ง จะแต่งบ้าง ไม่แต่งบ้างไม่ได้

จะมีเครื่องแบบดีใหม่ ต้องคิดกันดูให้ดี ช่วยคิดกันทีเถอะ

แต่ถ้ายังจะแต่งกันอยู่ก็ขงทำได้

และก็ไม่เกี่ยวกับการเลิก ชั้นของพระ ราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่แต่อย่างใดเลย ●

พี.ซี. กับ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ พลเรือนฉบับใหม่

ธวัช หน่อเลิศรัตน์

ความเปลี่ยนแปลง

เรื่องที่อยู่ในความสนใจ และเป็น หัวพากล วิจารณ์ซักถามกันในหมู่ข้าราชการพลเรือนมากที่สุด ในขณะนี้ ได้แก่เรื่องที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ผ่านร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๗ ด้วยคะแนนเสียง ๑๐๐ ต่อ ๒ ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

ผู้ที่สนใจติดตามข่าวนี้มาโดยตลอด ก็คงพอจะทราบเหมือนกันว่าร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่นี้ ได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักการ และรายละเอียดจาก พระราชบัญญัติ ฉบับ เดิม หลายประการด้วยกัน โดยเฉพาะในเรื่องใหญ่ ๆ เช่น การลดอำนาจข้าราชการการเมือง ที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับข้าราชการประจำ การเปิดโอกาสให้ข้าราชการร้องทุกข์ ได้ถ้าได้รับความไม่เป็นธรรม การเลิกประเภทข้าราชการวุฒิสภา และการเลิกชั้นข้าราชการเป็นต้น

ถ้าจะว่าไปแล้ว จุดแห่งความสนใจที่สำคัญที่สุดของข้าราชการเกือบทุกคนก็คงเหมือนจะพุ่งไปที่เรื่อง "การเลิกชั้นข้าราชการ" มากกว่าเรื่องอื่น ๆ

ที่เบนเช่นนี้ก็คงจะเนื่องมาจากว่า ข้าราชการพลเรือนของไทยมีความผูกพันอยู่กับ "ระบบชั้น" มานานหลายสิบปีแล้ว และ "ชั้น" ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตจิตใจข้าราชการทุกคน ทั้งนี้เพราะ

- จะเข้ารับราชการก็เข้าตาม "ชั้น"
- จะรับเงินเดือนก็รับตาม "ชั้น"
- การกำหนด สิทธิ ของ ข้าราชการ ในเรื่องต่าง ๆ

เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง เงินทาง ค่า
ที่พัก ฯลฯ ก็กำหนดให้แตกต่างกันตาม “ชั้น”
- จะเรียกว่าก้าวหน้าในทางราชการ ได้ก็คือเมื่อได้
“เลื่อนชั้น”

และ ฯลฯ

เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ให้ยกเลิกชั้นจึง
ถือได้ว่าเป็นเรื่องใหญ่และก่อให้เกิดความสงสัยใคร่
รู้ในข้อปัญหาต่าง ๆ มากมายหลายประการด้วยกัน
เช่น

- เลิกชั้นแล้วจะกำหนดตำแหน่งและรับเงินเดือน
กันอย่างไร
- ทางก้าวหน้าของข้าราชการจะเป็นไปในรูปใด
- จะแต่งเครื่องแบบและประดับเครื่องราชอิสริยา
ภรณ์กันอย่างไร เป็นต้น

จากระบบ “ชั้น” สูระบบ “ตำแหน่ง”

อันที่จริงเรื่องการเลิกชั้นข้าราชการนั้น ได้มีผู้เสนอแนะ
และมีการพิจารณากันมานานหลายปีแล้ว แต่ยังมีได้
กระทำกันอย่างจริงจังจนกระทั่งได้มีการปรับปรุงพ.ร.บ.
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๖ ซึ่งได้ใช้มา
เป็นเวลาถึง ๒๐ ปี

สาเหตุสำคัญของการเลิกชั้นอาจมีผู้เข้าใจว่าเลิกเพราะ
ก.พ. ประสงค์จะนำ “ระบบจำแนกตำแหน่ง” หรือ “ระบบ
พี.ซี.” มาใช้ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว การนำระบบ
จำแนกตำแหน่งมาใช้เป็นเรื่องราวการมุ่งปรับปรุงแก้ไขวิธี
การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน ในราชการพล
เรือนให้เหมาะสมและเป็นธรรมมากกว่าที่จะมุ่งนำมา
ทดแทนระบบชั้นโดยตรง

ข้อพิจารณาสำคัญนำไปสู่การเลิกชั้นนั้น สืบเนื่องมา
จากเหตุผลหลายประการด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
จากความเห็นและพิพากษ์วิจารณ์ที่ว่า “ชั้น” เป็นเรื่อง
ศักดิ์นา แบ่งชั้นวรรณะของคน ทำให้เกิดช่องว่างระ
หว่างข้าราชการกับประชาชน ชั้นหรือชั้นยศเป็นเรื่อง
ของตำรวจทหารมากกว่าพลเรือน และการกำหนดค่า
แหน่งและอัตราเงินเดือนตามชั้นของตัวบุคคลนั้นทำให้
วิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชาและความเป็นธรรมไม่

ประกอบกับในระยะเวลาประมาณ ๑๐ ปีที่ผ่านมา
พนักงาน ก.พ. ได้พยายามแก้ไขปัญหากำหนดค่า
แหน่ง และอัตราเงินเดือนด้วยการนำวิธีการจำแนกค่า
แหน่งซึ่งเป็นที่ “วิธีการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงิน
เดือนตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง” มา
ใช้ “ระบบชั้น” กับ “ระบบตำแหน่ง” จึงเริ่มมา
พบกันพร้อมกับความเปลี่ยนแปลง ที่นับว่าสำคัญที่สุด
ในส่วนที่เกี่ยวกับระบบการบริหารงานบุคคลในราชการ
พลเรือน

ในช่วงเวลาดังแต่ต้นปี ๒๕๐๔ จนถึงปลายปี ๒๕๐๗
ก่อนประกาศใช้ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน
ฉบับใหม่นั้น ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดตำแหน่ง
และเงินเดือน คุณสมบัติและความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่ง
วิธีการคัดเลือกวิธีการสอบการบรรจุการแต่งตั้ง
การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนชั้นข้าราชการในส่วน
ราชการต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีการจำแนกตำแหน่งมาแล้ว
ถึง ๓๐ กรม โดยมีได้มีการเลิกชั้นของข้าราชการแต่
อย่างไรก็ดี เพียงแต่ลดความสำคัญของ “ระบบชั้น”

ลงโดยหากตำแหน่งใดได้รับการกำหนดอัตราเงินเดือน
คาบเกี่ยวกันระหว่างชั้นสองชั้น เช่น จัตวา-ตรี หรือ
ตรี-โท หรือโท-เอก ก็ให้ปลัดกระทรวงหรืออธิบดี
เจ้าสังกัดมีอำนาจส่งเลื่อนชั้นไปตัวเอง เมื่ออัตราเงิน
เดือนของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวของชั้นที่สูงขึ้น

เมื่อมีการแก้ไข พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนโดย
ยกเลิก "ชั้น" ของข้าราชการ และให้มีการกำหนด
อัตราเงินเดือนตาม "ตำแหน่ง" จึงเท่ากับเป็นการ
เปลี่ยนวิธีการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนตาม
เงินเดือนจากระบบชั้น (Rank Classification) สู่
ระบบตำแหน่ง(Position Classification)อย่างเต็มตัว

หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่ง

ร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ได้วาง
หลักเกณฑ์การพิจารณา กำหนดตำแหน่งไว้ในมาตรา
๓๒ ซึ่งถือเป็นบทบัญญัติที่สำคัญที่สุดในการกำหนด
ตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเช่นเดียวกับมาตรา ๒๔, ๒๕
และ ๒๖ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.
๒๔๘๖ โดยใน พ.ร.บ. ฉบับเดิมนั้น ได้แบ่งชั้นข้าราชการ
ออกเป็น ๕ ชั้นด้วยกัน คือ ชั้นจัตวา ตรี โท เอกและชั้น
พิเศษ ส่วนในร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ได้แบ่งระดับ
ของตำแหน่งในราชการพลเรือนออกเป็น ๑๑ ระดับ
ด้วยกันตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๒ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

"ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญจะมีตำแหน่ง
ใด ระดับใด ในสายงานใด อยู่ในส่วนราชการใด
จำนวนเท่าใด และต้องใช้ผู้คุณสมบัติเฉพาะ

สำหรับตำแหน่งอย่างไร ให้เป็นไปตามที่ ก.พ.
กำหนด โดยให้คำนึงถึงลักษณะ หน้าที่และความ
รับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงานตามหลัก
เกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งขั้นต้น ซึ่งมีลักษณะงานที่ต้อง
ปฏิบัติไม่ยาก ภายใต้การกำกับตรวจสอบโดย
ใกล้ชิด หรือตามคำสั่ง หรือแบบหรือแนวทาง
ปฏิบัติที่มีอยู่อย่างแน่ชัดหรือละเอียดถี่ถ้วน ซึ่ง
อาจเป็นงานธุรการ ด้านวิชาชีพหรือด้านอื่น ที่

ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติ โดยผู้มีความรู้ความสามารถ
หรือความชำนาญงานสูง ให้กำหนดเป็นตำแหน่ง
ระดับ ๑

(๒) ตำแหน่งซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ
ค่อนข้างยาก ภายใต้การกำกับตรวจสอบโดยทั่วไป
หรือตามคำสั่งหรือแบบหรือแนวทางปฏิบัติที่มีอยู่
อย่างกว้างๆ ซึ่งอาจเป็นงานด้านธุรการ ด้านวิชา
ชีพหรือด้านอื่น ที่จำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้
ความสามารถ หรือความชำนาญงานค่อนข้างสูง
ให้กำหนดเป็นตำแหน่งระดับ ๒

(๓) ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานระดับแผนก ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานไม่สูงนัก ตำแหน่งซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ยากพอสมควร ภายใต้การกำกับตรวจสอบบ้าง ซึ่งอาจเป็นด้านธุรการ ด้านวิชาชีพหรือด้านอื่น ที่จำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือความชำนาญงานสูงพอสมควร และตำแหน่ง ขันต้นในงานด้านวิชาการ หรือด้านอื่นที่จำเป็นต้อง ปฏิบัติโดยผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือ เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ให้กำหนดเป็นตำแหน่งระดับ ๓

(๔) ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานระดับแผนก ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานสูง และตำแหน่งซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติค่อนข้าง ยากมากและปฏิบัติงาน โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้กำกับ ตรวจสอบ หรือภายใต้การตรวจสอบบ้าง ซึ่ง เป็นงานที่จำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ ความ สามารถ หรือความชำนาญงานค่อนข้างสูงมาก ให้กำหนดเป็นตำแหน่งระดับ ๔

(๕) ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานระดับแผนก ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานสูง มาก หรือตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานระดับกอง ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงาน เทียบได้ระดับเดียวกัน และตำแหน่งซึ่งมีลักษณะ งานที่ต้องปฏิบัติยากมาก และปฏิบัติงานโดยไม่ จำเป็นต้องมีผู้กำกับตรวจสอบ ซึ่งเป็นงานที่จำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ความสามารถ และความ ขำนาญงานสูงมาก ให้กำหนดเป็นตำแหน่ง ระดับ ๕

(๖) ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานระดับกอง ซึ่ง มีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานสูง และตำแหน่งซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ โดยผู้ ขำนาญการ หรือผู้มีความรู้ความสามารถ และ ความชำนาญงานเทียบได้ระดับเดียวกัน ให้กำหนด เป็นตำแหน่งระดับ ๖

(๗) ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานระดับกอง ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานสูง มาก และตำแหน่งซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ โดยผู้ชำนาญการพิเศษ หรือผู้มีความรู้ ความ สามารถ และความชำนาญงานเทียบได้ระดับ เดียวกัน ให้กำหนดเป็นตำแหน่งระดับ ๗

(๘) ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานระดับกอง ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพงานสูง มากเป็นพิเศษ และตำแหน่งซึ่งมีลักษณะงานที่ ต้องปฏิบัติโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ ความ สามารถ และความชำนาญงานเทียบได้ระดับเดียว กัน ให้กำหนดเป็นตำแหน่งระดับ ๘

(๙) ตำแหน่งรองอธิบดี หรือตำแหน่งอื่นซึ่ง มีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานเทียบ ได้ระดับเดียวกัน และตำแหน่งซึ่งมีลักษณะงานที่ ต้องปฏิบัติโดยผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หรือผู้ให้คำปรึกษาหรือตรวจแนะนำระดับกระทรวง หรือผู้มีความ รู้ความสามารถและความชำนาญงานเทียบได้ระ บิดเดียวกัน ให้กำหนดเป็นตำแหน่งระดับ ๙

(๑๐) ตำแหน่งอธิบดี หรือตำแหน่งอื่นซึ่ง มีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานเทียบ ได้ระดับเดียวกัน และตำแหน่งที่ต้องปฏิบัติโดยผู้

ให้คำปรึกษาหรือตรวจแนะนำชั้นสูงระดับกระทรวง หรือผู้มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญงานเทียบได้ระดับเดียวกัน ให้กำหนดเป็นตำแหน่ง ระดับ ๑๐

(๑๑) ตำแหน่งปลัดกระทรวง หรือตำแหน่งอื่นซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานเทียบได้ระดับเดียวกัน ให้กำหนดเป็นตำแหน่ง ระดับ ๑๑

อัตราเงินเดือน

จากหลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๓๒ ข้างต้น พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องเงินเดือนไว้ใน มาตรา ๒๕ และมีบัญชีอัตราเงินเดือนทำขึ้นพระราชบัญญัติ พอสรุปได้ดังนี้

ระดับ ๑	มีอัตราเงินเดือน ๑๘ ชั้น ตั้งแต่ ๑๕๐ ถึง ๒,๑๐๐ บาท
ระดับ ๒	มีอัตราเงินเดือน ๑๒ ชั้น ตั้งแต่ ๑,๓๖๕ ถึง ๒,๖๘๐ บาท
ระดับ ๓	มีอัตราเงินเดือน ๑๒ ชั้น ตั้งแต่ ๑,๗๕๐ ถึง ๓,๕๒๐ บาท
ระดับ ๔	มีอัตราเงินเดือน ๑๒ ชั้น ตั้งแต่ ๒,๒๓๐ ถึง ๔,๑๑๕ บาท
ระดับ ๕	มีอัตราเงินเดือน ๑๒ ชั้น ตั้งแต่ ๓,๐๓๐ ถึง ๕,๘๑๐ บาท
ระดับ ๖	มีอัตราเงินเดือน ๑๒ ชั้น ตั้งแต่ ๔,๐๘๕ ถึง ๗,๖๖๐ บาท
ระดับ ๗	มีอัตราเงินเดือน ๑๐ ชั้น ตั้งแต่ ๕,๑๗๕ ถึง ๘,๕๕๐ บาท
ระดับ ๘	มีอัตราเงินเดือน ๑๐ ชั้น ตั้งแต่ ๕,๘๑๐ ถึง ๘,๕๑๐ บาท
ระดับ ๙	มีอัตราเงินเดือน ๘ ชั้น ตั้งแต่ ๖,๕๐๕ ถึง ๘,๘๘๕ บาท
ระดับ ๑๐	มีอัตราเงินเดือน ๘ ชั้น ตั้งแต่ ๗,๒๖๐ ถึง ๑๐,๓๘๐ บาท
ระดับ ๑๑	มีอัตราเงินเดือน ๖ ชั้น ตั้งแต่ ๘,๐๗๕ ถึง ๑๐,๕๐๐ บาท

ตำแหน่งใดได้รับการกำหนดไว้ในระดับใด ตามมาตรา ๓๒ ก็จะได้รับเงินเดือนในช่วงระหว่างขั้นต่ำและสูงที่กำหนดไว้สำหรับระดับนั้น เช่น หัวหน้าแผนกที่ได้รับการกำหนดไว้สำหรับระดับนี้ เช่น หัวหน้าแผนกที่ได้รับการกำหนดตำแหน่งไว้ในระดับ ๔ ก็จะได้รับเงิน

เดือนตั้งแต่ ๒,๒๓๐ บาทถึง ๔,๓๑๕ บาท หรือนักเกษตรที่ได้รับการกำหนดตำแหน่งไว้ในระดับ ๖ ก็จะได้รับเงินเดือนตั้งแต่ ๔,๐๘๕ บาท ถึง ๗,๖๖๐ บาท เป็นต้น

ทางก้าวหน้า

โดยผลแห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ บันไดชีวิตหรือความก้าวหน้าในทางราชการพลเรือนก็จะเปลี่ยนจาก การเลื่อนชั้น เป็น การเลื่อนตำแหน่ง หรือการเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งเมื่อระดับตำแหน่งสูงขึ้น ระดับเงินเดือนก็จะสูงขึ้นด้วย

การสอบเลื่อนตำแหน่งในอนาคตจะไม่มี การสอบเลื่อนชั้น เป็นขั้นโท หรือการสอบเลื่อนชั้นโทเป็นชั้นเอก แต่จะกลายเป็นการสอบเลื่อนไปดำรงตำแหน่ง นักเกษตร ๔ หรือ นักคร ๖ แทน และใครก็ตามที่คุณสมบัติตรงตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ทดสอบ ถึงแม้จะไม่ได้ดำรงตำแหน่งในสายเดียวกันอยู่ก็มีสิทธิ์ที่จะสมัครสอบเพื่อแข่งขันกับผู้อื่นได้ ซึ่งจะทำให้โอกาสก้าวหน้า และการเลือกสรร ข้าราชการที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมได้ขยายวงกว้างออกไปด้วย

ถึงแม้ว่าการเพิ่มระดับตำแหน่งจากชั้น ๕ ขึ้น คือจัตวาตรี โท เอก พิเศษ ที่มีอยู่เดิมเป็น ๑๐ ระดับจะทำให้ต้องมีการสอบ เลื่อนตำแหน่ง มาก ครั้งกว่า ก่อน แต่ในทางปฏิบัติระบบใหม่ได้เปิดโอกาสให้มีการสอบข้ามระดับตำแหน่งได้ เช่น จากระดับ ๒ ไประดับ ๔ ระดับ ๓ ไประดับ ๕ และระดับ ๔ ไประดับ ๖ ต่างจากระบบเดิมซึ่งจะสอบข้ามขั้นไม่ได้

นอกจากนี้ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ ยังไม่มีบทบัญญัติ ที่จะ ส่งเสริม และ สนับสนุน ให้ข้าราชการ ได้มีโอกาส ขวัญ ขวายเป็น สรรค์ ความ ก้าวหน้า ให้ถูก ทาง ด้วยการ กำหนด ให้ ก.พ. จัดทำ มาตรฐาน กำหนด ตำแหน่ง แสดง ชื่อ ของ ตำแหน่ง หน้าที่ และความ รับผิดชอบ ของ ตำแหน่ง ลักษณะ งาน ที่ ปฏิบัติ คุณ สมบัติ เฉพาะ สำหรับ ตำแหน่ง ที่ ผู้ ดำรง ตำแหน่ง จะ ต้อง มี และ ระดับ ของ ตำแหน่ง ไว้ ทุก ตำแหน่ง ด้วย

โดย มาตรฐาน กำหนด ตำแหน่ง นี้ ข้าราชการ แต่ละ คน ก็ มี โอกาส ที่จะ ทราบ ว่า ตน จะ ก้าวหน้า ขึ้น ไป ใน ตำแหน่ง ใด และ สาย งาน ใดบ้าง ตำแหน่ง ที่ จะ ก้าว ไป นั้น หน้าที่ และความ รับผิดชอบ ลักษณะ งาน ที่ ปฏิบัติ ตลอด จน ความรู้ ความ สามารถ ที่ ต้อง การ ของ ตำแหน่ง กำหนด ไว้ อย่างไร เมื่อ ทราบ แล้ว ก็ จะ ได้ เตรียม ตัว แสวงหา ความรู้ ความ เข้าใจ และ พัฒนา ตนเอง ใน สาย ที่ ตน ถนัด ต่อ ไป

ใช้เวลาอีกหนึ่งปี

คาดว่า พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับนี้ คง จะ ประกาศ ใช้ ได้ ก่อน สิ้นปี ๒๕๑๖ หรือ ต้นปี ๒๕๑๗ นี้ และ เมื่อ ประกาศ ใช้ แล้ว ก็ เป็น หน้าที่ ของ ก.พ. ที่ จะ ต้อง กำหนด ตำแหน่ง ข้าราชการพลเรือนสามัญ ใน กระทรวง ทบวง กรม ฝ่าย พลเรือน ทุก แห่ง ตาม มาตรา ๑๒ ซึ่ง ตั้ง ภาย ใน กำหนด หนึ่ง ปี ตาม บท เฉพาะ กาล มาตรา ๑๑๗ วรรค แรก ซึ่ง บัญญัติ ว่า “ใน ระหว่าง ที่ ก.พ. ยัง มิ ได้ กำหนด ตำแหน่ง ข้าราชการพลเรือน ตาม มาตรา ๑๒ ใน ส่วน ราชการ ใด ให้ นำ พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๖ มา ใช้ บังคับ แก่ ขา-

ราชการพลเรือน ใน ส่วน ราชการ นั้น ไป พลาด ก่อน ทั้งนี้ ไม่ เกิน เกิน หนึ่ง ปี นับ ตั้งแต่ วันที่ พระราชบัญญัติ นี้ ประกาศ ใน ราชกิจจานุเบกษา”

ภาระ ของ ก.พ. เกี่ยวกับ เรื่อง นี้ จึง เป็น ภาระ ที่ สำคัญ และ ต้อง ปฏิบัติ ด้วย ความ รวด เร็ว ตาม ระยะเวลา ที่ กำหนด ไว้ ใน บท เฉพาะ กาล ดัง กล่าว

การ ที่ จะ กำหนด ตำแหน่ง ข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่ง มี อยู่ รวม กัน ทั้ง สัน กว้าง สอง แส่น ตำแหน่ง ให้ เสร็จ ตาม ระบบ ใหม่ ภาย ใน กำหนด หนึ่ง ปี นับ ตั้งแต่ วันที่ ประกาศ ใช้ แต่ โดย ที่ ได้ มี การ กำหนด ตำแหน่ง ใน ส่วน ราชการ บาง แห่ง ตาม ระบบ จำ แนก ตำแหน่ง แล้ว ถึง ๓๑ กรม กำลัง ดำเนิน การ อยู่ และ ใกล้ จะ เสร็จ อีก ๓๑ กรม คง เหลือ เฉพาะ ที่ ยัง มิ ได้ เข้า ดำเนิน การ ซึ่ง จะ ต้อง ทำให้ เสร็จ ภาย ใน ปี ๒๕๑๗ นอก เหนือ ๒๗ กรม เท่านั้น ระยะเวลา ที่ กำหนด ไว้ หนึ่ง ปี ตาม บท เฉพาะ กาล ของ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ จึง น่า จะ เป็น ไป ได้ เพราะ ใน กรม ที่ ใช้ และ กำลัง จะ ใช้ ระบบ จำ แนก ตำแหน่ง นี้ ก.พ. เพียง แต่ ปรับ ตำแหน่ง ที่ ได้ กำหนด ไว้ แล้ว เข้า ตาม พ.ร.บ. ฉบับ นี้ เท่านั้น

อย่างไร ก็ ตาม อาศัย ข้อ กำหนด ตาม บท เฉพาะ กาล มาตรา ๑๑๗ วรรค แรก นี้ ระบบ ชัน ก็ จะ ยัง คง มี อยู่ ใน ส่วน ราชการ ต่าง ๆ จน กว่า ก.พ. จะ ได้ กำหนด ตำแหน่ง ตาม กฎหมาย ใหม่ แล้ว เสร็จ ภาย ใน หนึ่ง ปี นับ ตั้งแต่ วันที่ ประกาศ ใช้ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับนี้

ปัญหาที่อาจจะเกิด

เมื่อ มีการ เปลี่ยนแปลง ที่สำคัญ ๆ ซึ่ง มี ผลกระทบ ต่อ

ฐานะและความเป็นอยู่ของคนจำนวนมาก สิ่งที่จะคาดหวังได้ล่วงหน้าก็คือปฏิกริยาและความรู้สึกที่เห็นด้วยและคัดค้านจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การปรับปรุง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนก็เช่นเดียวกัน ผลของการปรับปรุงครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการเลิกชั้นข้าราชการ ซึ่งในขณะทกกฎหมายฉบับนี้ยังอยู่ในระหว่างการศึกษาคร่าว ๆ ก็ได้มีเสียงสะท้อนจากบรรดาข้าราชการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในทางเห็นด้วยและคัดค้าน แต่โดยที่เหตุผลสำคัญของการยกเลิกชั้นนี้แนวความคิดสืบเนื่องมาจากสภาพปัญหาของสังคมที่ต่อระบบราชการ และมุ่งที่จะขจัดหรือลดช่องว่างระหว่างข้าราชการกับประชาชนให้เหลือน้อยที่สุดเป็นสิ่งสำคัญ เสียงคัดค้านจึงมีน้ำหนักไม่สู้มากนัก

ข้อที่นึกและน่าเป็นห่วงอยู่บางก็คือทัศนคติของข้าราชการบางส่วนที่มีต่อการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนแบบใหม่ ที่เรียกกันว่า "ระบบ พ.ช." ซึ่ง

จากการที่ได้มีผู้กล่าวขวัญวิพากษ์วิจารณ์และร้องเรียนผ่านทางสื่อมวลชนอย่างหนาหู ในระยะเวลาที่ผ่านมาเมื่อไม่นานนี้ ได้สร้างภาพพจน์ที่ค่อนข้างจะน่ากลัวต่อระบบดังกล่าวเป็นอย่างมาก

ในความรู้สึกของราชการบางส่วน ระบบจำแนกตำแหน่งหรือระบบ พ.ช. เป็นระบบที่ถลอกเลี่ยนมาจากฝรั่ง เป็นระบบที่อาจจะสร้างความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในส่วนราชการที่นำระบบนี้ไปใช้เพราะมีการให้ประโยชน์ และถกถายเอาประโยชน์กันด้วยการอนุเคราะห์เกื้อกูลกันเป็นการส่วนตัวหรือวงเตนกัน เพื่อหวังให้ได้รับการจัดเข้าดำรงตำแหน่งสูง ๆ เป็นระบบที่ได้กำหนดวิธีการสอบและคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งและเลื่อนตำแหน่งไว้ซับซ้อนยุ่งยากกว่าเดิมและต้องสอบมากกว่าระบบเดิม ซึ่งความรู้สึกและทัศนคติดังกล่าวนี้ว่าเป็นอันตรายต่อการบริหารงานบุคคลตาม พ.ร.บ. ฉบับใหม่เป็นอย่างยิ่ง

สรุปและเสนอแนะ

การบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน ฉบับใหม่จะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการด้วยกัน

ในจำนวนนี้ องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งคือ "ความเข้าใจร่วมกัน" ในหมู่ผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงต่อ พ.ร.บ. ฉบับนี้ คือเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ. หนึ่ง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานบริหารงานบุคคลของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ หนึ่ง และ

ตัวข้าราชการพลเรือน ซึ่งจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ หรือเสียประโยชน์จาก พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยตรงอีกหนึ่งจะต้องทำความเข้าใจถูกต้องตรงกันเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

การหลีกเลี่ยงปัญหาอาจจะเกิดขึ้นตามความคาดคะเนที่ได้กล่าวมาแล้วย่อมเป็นไปได้ เพราะข้าราชการทุกคนมีสิทธิที่จะตั้งข้อสงสัยต่อระบบ วิธีการ หรือการปฏิบัติใด ๆ ที่จะกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของเขาได้ ทั้งสิทธิดังกล่าวก็เป็นเอกสิทธิ์ที่ควรแก่การเคารพและควรที่จะได้รับการชี้แจงให้เห็นที่พอใจอย่างยิ่ง

หน้าที่ของสำนักงาน ก.พ. ในฐานะที่จะเป็นผู้ปฏิบัติกรให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับดังกล่าวจึงอยู่ในฐานะที่จะต้อง "ทำความจริงให้กระจ่าง" ในเรื่องนี้ด้วย โดยสิ่งแรกที่สําคัญที่สุดที่สำนักงาน ก.พ. ควรจะทำคือการจัดให้มีการสัมมนาหรือประชุมทางวิชาการร่วมกับผู้แทนของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและให้ผู้เข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาได้มีโอกาสศึกษาถึงวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ อันจะเป็นเครื่องช่วยให้การบริหารบุคคลในราชการพลเรือนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

อีกประการหนึ่ง ควรจัดให้มีการเผยแพร่รายละเอียดและข่าวสารเกี่ยวกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทางสื่อมวลชนทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์

เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสทราบความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ในการคุ้มครองการตอบข้อซักถามและชี้แจงรายละเอียดข้อข้องใจต่าง ๆ ทั้งแก่ตัวข้าราชการโดยตรง และผ่านทางสื่อมวลชน ซึ่งได้ตีพิมพ์ปัญหาข้อใจหรือการร้องเรียน อันอาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและเป็นผลเสียหายต่อการบริหารงานบุคคลตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้

นอกจากนี้ การวางระเบียบ ขอบบังคับ หรือแนวทางปฏิบัติใดซึ่งจำเป็นจะต้องกระทำตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับนี้ ก็ควรพิจารณาด้วยความรอบคอบรัดกุมและคำนึงถึงผลที่จะเกิดตามมาให้หลีกเลี่ยง ทงนเพื่อป้องกันการฉกฉวยเอา "ระบบคุณธรรม" ไปใช้เป็น "ระบบอุปถัมภ์" ในส่วนราชการบางแห่งไม่ว่าจะโดยจงใจ ประมาทเลินเล่อ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตาม

โอกาสที่จะสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในการบริหารงาน บุคคลในราชการพลเรือนที่เหมาะสมที่สุดก็คือช่วงระยะเวลาต่อเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ เพราะจะเป็นช่วงเวลาที่ข้าราชการส่วนใหญ่ยังคงมีความสงสัยใคร่รู้ และมีความกระตือรือร้นที่จะรับทราบความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยทัศนคติที่ยังเป็นกลางอยู่

● โปรดอย่าปล่อยให้โอกาสดี ๆ เช่นนี้หลุดลอยไปอีกเลย ●

โหม่งๆ ในราชการ

งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๘

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ ตอนที่ ๑๕๔ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ แล้ว โดยให้ผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ เป็นต้นไป

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติดังกล่าวมีดังนี้

๑. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ตั้งเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น ๔๘,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำแนกเป็นรายจ่ายตามระเบียบวิธี คือ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ในความควบคุมของกระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณ ให้ตั้งเป็นจำนวน ๔,๒๕๒,๕๔๒,๓๐๐ บาท สำหรับงบประมาณรายจ่ายของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจนั้นมีดังนี้ สำนักนายกรัฐมนตรี ๒,๑๕๔,๕๐๔,๖๐๐ บาท กระทรวงกลาโหม ๗,๗๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท กระทรวงการคลัง ๗,๑๔๗,๓๕๐,๕๐๐ บาท กระทรวงการต่างประเทศ ๒๔๗,๔๗๗,๒๐๐ บาท กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๔,๒๑๗,๕๕๖,๖๐๐ บาท กระทรวงคมนาคม ๔,๑๕๑,๖๔๐,๓๕๐ บาท กระทรวงพาณิชย์ ๕๔,๑๖๖,๔๐๐ บาท กระทรวงมหาดไทย ๑๑,๓๘๖,๕๓๖,๓๔๕ บาท กระทรวงยุติธรรม ๑๓๓,๕๓๘,๐๔๐ บาท กระทรวงศึกษาธิการ ๓,๔๘๔,๕๔๒,๑๑๐ บาท กระทรวง

สาธารณสุข ๑,๕๔๗,๓๕๖,๒๗๐ บาท กระทรวงอุตสาหกรรม ๓๐๔,๑๐๘,๘๐๕ บาท ราชบัณฑิตยสถาน ๑,๕๒๕,๐๐๐ บาท สำนักพระราชวัง ๘๘,๕๘๖,๖๕๐ บาท สำนักเลขาธิการ ๓,๑๘๐,๕๐๐ บาท สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ๓๐,๓๔๑,๑๐๐ บาท สำนักราชเลขาธิการรัฐสภา ๗๐,๒๖๕,๑๓๐ บาท และรัฐวิสาหกิจ ๘๕๒,๗๐๐,๗๐๐ บาท

๒. ให้ตั้งรายจ่ายชดใช้เงินทุนสำรองจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เป็นจำนวน ๒๐,๗๖๘,๕๓๘ บาท

๓. ให้กระทรวงการคลังมีอำนาจส่งจ่ายเงินแผ่นดิน ตามรายการและจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่สำนักงบประมาณ ได้จัดสรร หรือตามที่จะได้มีการโอนเปลี่ยนแปลงตามกฎหมาย

การเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎร

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ลงมติเห็นชอบด้วยตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ และให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ตลอดจนรัฐวิสาหกิจให้ความร่วมมือในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีขึ้นในวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๘ ดังนี้

๑. ให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งข้าราชการ และพนักงานในสังกัด ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ในการดำเนินการเลือกตั้ง ตามที่เจ้าหน้าที่ผู้แทนในการเลือกตั้งแต่งตั้งหรือร้องขอ ทั้งนี้ โดยถือว่าการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือ การดำเนินการเลือกตั้ง เป็นงานในหน้าที่ของข้าราชการหรือพนักงานนั้น ๆ ด้วย

๒. ให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ และรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนองค์การบริหารของรัฐบาลอำนวยความสะดวกให้แก่ข้าราชการ หรือพนักงาน ตลอดจนคนงานในสังกัด ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และให้นำข้าราชการ พนักงาน ตลอดจนคนงานในสังกัดให้เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ควรจะได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนทั่วไป และขอให้ช่วยแนะนำตักเตือนบุคคล ในครอบครัว ให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วย (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๓/ว. ๑๓๒ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๑)

การช่วยเหลือข้าราชการในเรื่องภาษีเงินได้

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๑ แล้วมีมติเห็นชอบด้วยตามที่กระทรวงการคลังเสนอว่า เมื่ยประชุมกรรมการที่ข้าราชการได้รับจากรัฐวิสาหกิจไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ ส่วนเงินที่ข้าราชการมีสิทธิจะได้รับสำหรับปี ๒๕๑๖ หรือ

ก่อนนั้นขึ้นไป แต่มาเหลือมรับภายหลังวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๖ ให้คงถือเป็นเงินได้ของปี ๒๕๑๖ ทั้งหมด สำหรับรัฐวิสาหกิจนั้นให้ถือตามความหมายของรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๓/ว. ๑๔๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๑)

การใช้ที่ดินสิ่งปลูกสร้างราชพัสดุ

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๑ แล้วลงมติเห็นชอบด้วยตามที่กระทรวงการคลังเสนอและมอบให้กระทรวงการคลังเป็นผู้พิจารณาสั่งการเกี่ยวกับการปกครองดูแลและจัดประโยชน์ในที่ดินสิ่งปลูกสร้างราชพัสดุไปได้ตามเดิม ในระหว่างที่ยังไม่ได้ประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบที่ราชพัสดุ พ.ศ. .... โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณาทุก ๆ ราย ดังที่แล้มาแล้ว (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๓/ว. ๑๔๑ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๑)

การดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับเงินแผ่นดิน

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษา เรื่องการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับเงินแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๑ แล้วมีมติให้ถือปฏิบัติตามมติคณะกรรมการ เรื่องวางหลักการฟ้องข้าราชการที่ผิดกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดิน ตามหนังสือ

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ท้ายนี้โดยเคร่งครัดเหมือนกันหมด ทั้งข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการอื่น ๆ ตลอดจนลูกจ้าง และ พนักงานขององค์การรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเสนอ

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๑/ว. ๑ ๑๔๕ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๗) ที่ ๓๓๔๑-๓๓๔๕/๒๕๑๗ กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ เรื่อง วางหลักการฟ้องข้าราชการที่ทำผิดกฎหมายทางอาชญาที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดิน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เรียน กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติว่า ข้าราชการที่กระทำความผิดกฎหมายทางอาชญาที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดิน เช่นขี้ยกยอกเงินแผ่นดินเป็นต้นนั้น ให้ทางราชการนำคดีขึ้นฟ้องยังโรงศาลทุกเรื่อง มิให้มีการผ่อนผันด้วยประการใด ๆ เว้นแต่เรื่องที่เงินแผ่นดินขาดหาย โดยความบกพร่องของข้าราชการที่เป็นเจ้าหน้าที่โดยมิเป็นผิดทางอาชญา ให้เจ้ากระทรวงใช้ดุลยพินิจในการลงโทษได้ตามสมควร เพื่อมิให้เสียประโยชน์แห่งทางราชการ ทั้งนี้ให้กระทรวงทบวงการต่าง ๆ ปฏิบัติตามมติ สำหรับเรื่องที่จะเกิดขึ้นใหม่ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป ส่วนเรื่องที่ได้อ่อนผันไม่ฟ้องร้องที่แล้ว ๆ มากให้เป็นอันแล้วไป
จึงเรียนขียนมา

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
(ลงชื่อ) หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์

การฟ้องร้องส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗ แล้วมีมติเห็นชอบด้วยตามความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่าเรื่องการห้ามส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจฟ้องร้องระหว่างกันนั้นได้มีมติครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๑๗ ให้ดำเนินการเป็น ๓ ขั้นตอน (ก. ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาทำ ความตกลงกันก่อน ข. ถ้าทำความตกลงกันไม่ได้ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีช้ขาด ค. ถ้าคณะรัฐมนตรีช้ขาดแล้วยังไม่เป็นผล ก็ให้ดำเนินการทางศาลได้) ซึ่งไม่เป็นการห้ามฟ้องอย่างเด็ดขาด ควรคงไว้ตามเดิม แต่สำหรับบริษัทที่รัฐบาลถือหุ้นอยู่ด้วย ควรให้ถือปฏิบัติ ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเฉพาะบริษัทที่รัฐบาลถือหุ้นทั้งหมด ๑๐๐% เท่านั้น

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๓/ว. ๐๕๐ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๗)

ตั้งสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี กรมบังคับคดี และสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ

ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗ จัดตั้งส่วนราชการใหม่ดังนี้

๑. จัดตั้งสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี โดยให้ยุบสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรี และให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน ฯลฯ ของสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี นอก จากกองโรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ไปเป็น ของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติ โอนกิจการบริหารในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๑๖

๒. จัดตั้งกรมบังคับคดี และสำนักงานส่งเสริม งานตุลาการชนใหม่ในกระทรวงยุติธรรม โดยให้โอน บรรดาอำนาจหน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน ฯลฯ ของ กองบังคับคดีล้มละลาย และกองบังคับคดีแห่ง สำนัก งานปลัดกระทรวงยุติธรรม ไปเป็นของกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม และให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน ฯลฯ ของกองการคดี สำนักงาน ปลัดกระทรวงยุติธรรม ไปเป็นของสำนักงานส่งเสริม งานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติ โอนกิจการบริหารบางส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวง ยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๑๖

๕. โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๖ บัญญัติให้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการ ทางการเมือง มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับ บัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ชันตรงต่อนายกรัฐมนตรี ให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรี และรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง เป็น ข้าราชการการเมือง ส่วนรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของ

คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ดังกล่าวนี้ยังได้บัญญัติให้ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นข้าราชการ พลเรือนสามัญ กับให้เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่ง ชาติ รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และ ผู้ช่วยเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญด้วย (เดิมเลขาธิการคณะรัฐ มนตรี รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง และ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นข้าราชการ การเมือง)

สมศักดิ์ สุภะรัฐฎเดช

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๑๙๓ (พ.ศ. ๒๕๑๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑

ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาผู้ช่วยทันตแพทย์

วิชาช่างทันตกรรม นายสิบเหล่าแพทย์ วิชาเวชสถิติ

วิชาพยาบาลและอนามัย และประกาศนียบัตรผดุงครรภ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรมฝ่ายพลเรือน

ข้อ ๒ ให้ใช้กฎ ก.พ. นี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ส่วนราชการใดจะให้ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาผู้ช่วยทันตแพทย์ในกฎ ก.พ. นี้บรรจุในตำแหน่งใด ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. อนุมัติ

ข้อ ๔ การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาผู้ช่วยทันตแพทย์ในกฎ ก.พ. นี้เข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามข้อ ๓ โดยจะให้ได้รับเงินเดือนในชั้น อันตัย และชั้นใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาผู้ช่วยทันตแพทย์ ตามหลักสูตรที่ ก.พ. รับรอง โดยมีกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีต่อจากประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ หรือเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้น จัตวา อันตัย ๒ ชั้น ๘๕๕ บาท

(๒) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรนายสิบเหล่าแพทย์ ตามหลักสูตรที่ ก.พ. รับรอง โดยมีกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าสองปีต่อจากประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญหรือเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้น จัตวา อันตัย ๒ ชั้น ๑,๐๑๕ บาท

(๓) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาผดุงครรภ์และอนามัย ตามหลักสูตรที่ ก.พ. รับรอง โดยมีกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าสองปีต่อจากประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ หรือเทียบเท่า จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้น จัตวา อันตัย ๒ ชั้น ๑,๐๑๕ บาท

(๔) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาช่างทันตกรรม ตามหลักสูตรที่ ก.พ. รับรอง โดยมีกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าสองปีต่อจากประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือเทียบเท่า หรือต่อจากโรงเรียนการช่างซึ่งเทียบเท่าประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันตัย ๑ ชั้น ๑,๓๗๕ บาท

(๕) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาเวชสถิติ ตามหลักสูตรที่ ก.พ. รับรอง โดยมีกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าสองปีต่อจากประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือเทียบเท่าจะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๑,๓๗๕ บาท

(๖) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาพยาบาลและอนามัย ตามหลักสูตรที่ ก.พ. รับรอง โดยมีกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าสามปีต่อจากประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือเทียบเท่าจะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๒ ชั้น ๑,๕๕๐ บาท

(๗) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวใน (๖) และได้รับประกาศนียบัตรวิชาผดุงครรภ์ ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าหกเดือน จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๒ ชั้น ๑,๖๕๕ บาท

(๘) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวใน (๑) (๒) หรือ (๓) ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวาในตำแหน่งที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้ประกาศนียบัตรวิชาชีพมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี และขณะนั้นยังดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดให้ใช้บรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพดังกล่าวอยู่ จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้นต่ำ แต่ถ้าวุฒิปริญญาตรีได้ระดับเงินเดือนสูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้นต่ำ ก็ให้ได้รับเงินเดือนในอันดับและขั้นที่เท่ากับอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่

ข้อ ๕ การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามข้อ ๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้บรรจุจากผู้สอบคัดเลือกได้ เว้นแต่การบรรจุผู้ซึ่งมีสัญญาผูกมัดการเข้ารับราชการตามความต้องการของกระทรวง ทบวง กรมใด จะบรรจุจากผู้ได้รับการคัดเลือกก็ได้เมื่อได้รับอนุมัติจาก ก.พ. แล้ว

การสอบคัดเลือกหรือการคัดเลือก การตั้งกรรมการเพื่อดำเนินการ หลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือก ให้เป็นไปตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๗๗๔ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ หรือกฎ ก.พ. ฉบับที่ประกาศใช้แทนต่อไป

ข้อ ๖ การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามข้อ ๔ (๘) ให้ดำเนินการโดยวิธีการสอบคัดเลือกตามหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกที่ ก.พ. อนุมัติ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

(ลงชื่อ) ศัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

ระเบียบการจ่ายเงินค่ารับรองชาวต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๑๘

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจ่าย เงินค่ารับรองชาวต่างประเทศเสียใหม่ให้เหมาะสม
กระทรวงการคลังด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบการจ่ายเงินค่ารับรองชาวต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๘
- ข้อ ๒. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๘ เป็นต้นไป
- ข้อ ๓. ให้ยกเลิกบรรดาระเบียบหรือคำสั่งอื่นใดที่ขัดแย้งกับระเบียบนี้
- ข้อ ๔. ในระเบียบนี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการเจ้าของงบประมาณ

“ค่ารับรอง” หมายความว่า ค่าเลี้ยงรับรอง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ที่เกี่ยวกับการรับรองชาวต่างประเทศ

“ค่าเลี้ยงรับรอง” หมายความว่า ค่าอาหาร เครื่องดื่มต่าง ๆ รวมทั้งสุราเครื่องดื่ม

ในการรับรองและค่าบริการด้วย

ข้อ ๕. ชาวต่างประเทศซึ่งได้รับเชิญเป็นแขกของรัฐบาล ให้ส่วนราชการซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบ
หมายให้เป็นผู้รับรอง จ่ายค่ารับรองในระหว่างที่พำนักอยู่ในประเทศไทยได้ตามความเหมาะสม ตามเจตนา
ของคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๖. ชาวต่างประเทศซึ่งได้รับเชิญเป็นแขกของกระทรวง โดยรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงเป็นผู้เชิญ
และมีกำหนดระยะเวลาแน่นอน ให้จ่ายค่ารับรองในระหว่างที่พำนักอยู่ในประเทศไทยได้ตามที่รัฐมนตรีเจ้า
กระทรวงเห็นสมควร

ข้อ ๗. การรับรองชาวต่างประเทศกรณีอื่น นอกจากข้อ ๕ และข้อ ๖ ให้ส่วนราชการกระ
ทำได้เฉพาะกรณีจำเป็น เช่น ในโอกาสแรกที่ชาวต่างประเทศมาเยี่ยมส่วนราชการนั้น หรือในโอกาสที่เริ่มมา
ประจำปฏิบัติงานในส่วนราชการนั้นครั้งหนึ่ง หรือในโอกาสเดินทางกลับประเทศอีกครั้งหนึ่ง หรือในโอกาสที่
ชาวต่างประเทศได้เข้าร่วมประชุมหรือสัมมนานานาชาติซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ และให้เบิกจ่ายได้เฉพาะค่า
เลี้ยงรับรอง

ข้อ ๘. ค่าเลี้ยงรับรองตามข้อ ๗ ให้เบิกได้เท่าที่จ่ายจริง แต่อย่างสูงสำหรับคนหนึ่งไม่เกินอัตรา

ดังนี้

อาหารเช้า	๕๐	บาท
อาหารกลางวัน	๑๒๐	บาท
น้ำชาบ่าย	๔๐	บาท
คอกเทล	๗๐	บาท
อาหารค่ำ	๒๐๐	บาท

ข้อ ๘ ในการเลียงรับรองชาวต่างประเทศ ให้ส่วนราชการพิจารณาเชิญผู้เข้าร่วมในการเลียงรับรองเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงเท่าที่จำเป็นพอสมควรกับจำนวนแขกต่างประเทศ

ข้อ ๑๐. การเลียงรับรองชาวต่างประเทศ ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

- (๑) หัวหน้าส่วนราชการ ภายในวงเงินครั้งหนึ่งไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท
- (๒) ปลัดกระทรวงภายในวงเงินครั้งหนึ่งไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท
- (๓) รัฐมนตรีเจ้าสังกัดภายในวงเงินที่พิจารณาเห็นว่าเหมาะสม

ข้อ ๑๑. การเลียงรับรองชาวต่างประเทศสำหรับกรณีพระราชทานเลียงหรือการเลียงรับรองซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นเจ้าภาพ หรือการเลียงรับรองแขกเมืองของกระทรวงการต่างประเทศให้จ่ายได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๑๒. การรับรองชาวต่างประเทศนอกเหนือที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๒
 (ลงนาม) สมหมาย ฮุนตระกูล
 (นายสมหมาย ฮุนตระกูล)
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ เหตุผลในการใช้ระเบียบนี้ ก็เนื่องจากระเบียบเกี่ยวกับการรับรองชาวต่างประเทศ ที่ใช้อยู่ในขณะนี้ ได้กำหนดเป็นเวลานานยังไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์เท่าที่ควร กระทรวงการคลังด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงได้กำหนดระเบียบเกี่ยวกับเรื่องใหม่ทั้งนี้ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค. ๑๕๐๒/ว.๓๕๑๓๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๒

สิทธิของผู้ซึ่งลาออกจากราชการแล้วภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่

ท กศ. ๐๕๐๔/ว. ๑๕๖๒๕

กระทรวงการคลัง

๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๖

เรื่อง สิทธิของผู้ซึ่งลาออกจากราชการแล้วภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

เนื่องจากผู้สอบถามปัญหาเกี่ยวกับข้าราชการที่ลาออกจากราชการแล้วกลับเข้ารับราชการใหม่ กรณีใดนับเวลาราชการก่อนและตอนหลังรวมเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญให้ กรณีใดไม่รวมให้ และการควบคุมบำนาญเดิมในกรณีกลับเข้ารับราชการใหม่จะปฏิบัติอย่างไร กระทรวงการคลังขอเรียนขแจ้งข้อความเข้าใจให้ทราบ ดังนี้:-

๑. ข้าราชการลาออกแล้วภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่ ในที่มีสิทธินับเวลาราชการก่อนกับตอนหลังรวมกันเพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญในกรณีคือไปนี้:-

๑.๑ ลาออกโดยไม่มีสิทธิได้รับเบียด บำเหน็จ หรือบำนาญจากการรับราชการก่อนลาออก เช่น นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือน ได้ลาออกจากราชการเพื่อไปประกอบอาชีพขณะมีอายุ ๓๑ ปี และมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญรวมทั้งสิ้น ๘ ปี การลาออกของนาย ก. ย่อมไม่เข้าเหตุตกแทน ทูพพลภาพ สูงอายุ หรือรับราชการนาน และไม่เข้าเกณฑ์ที่จะรับบำเหน็จในกรณีพิเศษ นาย ก. จึงไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ กรณีเช่นนี้ ถึงแม้ต่อมา นาย ก. กลับเข้ารับราชการใหม่ และมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ สำหรับการรับราชการในตอนนี้ นับเวลาราชการให้เฉพาะตอนใหม่เท่านั้น เวลาราชการก่อน (๘ ปี) จะนำมารวมกับเวลาราชการตอนใหม่ไม่ได้ เป็นต้น

๑.๒ ลาออกจากราชการโดยได้รับหรือมีสิทธิที่จะรับบำเหน็จแล้ว เช่น ตามตัวอย่างใน ๑.๑ แต่นาย ก. ลาออกเพราะเจ็บป่วยซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความคิดเห็นว่าไม่สามารถที่จะรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไป นาย ก. ย่อมมีสิทธิได้รับบำเหน็จเหตุทุพพลภาพ เป็นต้น

๑.๓ ลาออกจากราชการโดยได้รับหรือมีสิทธิที่จะรับบำนาญแล้ว เช่น นาย ก. ลาออกจากราชการเพื่อไปประกอบอาชีพขณะมีอายุ ๕๕ ปี และมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญรวมทั้งสิ้น ๒๓ ปี นาย ก. ย่อมมีสิทธิรับบำนาญเหตุสูงอายุ และเมื่อได้กลับเข้ารับราชการใหม่แล้วไม่ได้บอกเลิกบำนาญเพื่อขอต่อเวลาราชการตามกำหนดเวลาและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ เป็นต้น

๒. ข้าราชการออกแล้วภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่มีสิทธินับเวลาราชการตอนก่อนกับตอนหลังรวมกันได้ในกรณีต่อไปนี้ :-

๒.๑ ลาออกจากราชการโดยได้รับหรือมีสิทธิในบำนาญปกติแล้ว และได้บอกเลิกรับบำนาญภายในสามสิบวันนับแต่วันกลับเข้ารับราชการใหม่ โดยทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานส่งไปยังกระทรวงการคลัง โดยผ่านกระทรวงเจ้าสังกัดแห่งใหม่ เช่น ตามตัวอย่างใน ๑.๓ และสมมุติว่านาย ก. ได้กลับเข้ารับราชการใหม่เป็นข้าราชการพลเรือน ชั้นโท ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๘ และได้ทำหนังสือบอกเลิกรับบำนาญลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานภายในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๑๘ แล้วส่งไปยังกระทรวงการคลังโดยผ่านกระทรวงเจ้าสังกัดแห่งใหม่เป็นต้น

๒.๒ ลาออกจากนายทหารประจำการเป็นกองหนุนโดยไม่ได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จ หรือบำนาญ ถ้าภายหลังได้กลับเข้ารับราชการทหารอีก และต่อมาได้ออกจากทหารเพื่อเข้ารับบำเหน็จบำนาญ ข้อมมีสิทธินับเวลาราชการตอนก่อนกับตอนหลังรวมกันได้ เช่น ร้อยตรี ก. เป็นนายทหารประจำการมีเวลาราชการไม่ถึง ๑ ปี และได้ลาออกเป็นทหารกองหนุน ร้อยตรี ก. ข้อมไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จหรือบำนาญ ต่อมา ร้อยตรี ก. กลับเข้ารับราชการเป็นทหาร แล้วออกจากทหารออกครึ่งหนึ่งเพื่อเข้ารับบำเหน็จบำนาญ ก็นับเวลาราชการตอนก่อนกับตอนหลังรวมกันเพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญได้

๓. การควบคุมบำนาญมิให้รับเงินเดือนกับบำนาญเกินเงินเดือนเดิมตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ๒๔๘๔ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๓.๑ ถ้าเงินเดือนที่ได้รับในขณะที่กลับเข้ารับราชการครั้งใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิม ข้อมมีสิทธิรับบำนาญร่วมกับเงินเดือนตอนใหม่ได้ เช่น เงินเดือนเดิม ๕,๐๐๐ บาท รับบำนาญเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท กลับเข้ารับราชการใหม่เงินเดือน ๒,๕๐๐ บาท ข้อมรับบำนาญร่วมกับเงินเดือนตอนใหม่ได้ เพราะเงินเดือนใหม่ร่วมกับบำนาญยังไม่สูงกว่าเงินเดือนเดิม

๓.๒ ถ้าเงินเดือนตอนใหม่ร่วมกับบำนาญสูงกว่าเงินเดือนเดิม ต้องลดบำนาญลงจนเงินเดือนใหม่ร่วมกับบำนาญไม่สูงกว่าเงินเดือนเดิม เช่น เงินเดือนเดิม ๕,๐๐๐ บาท รับบำนาญเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท กลับเข้ารับราชการใหม่เงินเดือน ๔,๐๐๐ บาท เงินเดือนใหม่ร่วมกับบำนาญเป็นจำนวนเดือนละ ๖,๐๐๐ บาท เกินเงินเดือนเดิมไป ๑,๐๐๐ บาท จึงต้องลดบำนาญลง ๑,๐๐๐ บาท เป็นต้น

๓.๓ ถ้าเงินเดือนใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิม ต้องจ่ายบำนาญทั้งจำนวน เช่น เงินเดือนเดิม ๕,๐๐๐ บาท รับบำนาญเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท กลับเข้ารับราชการใหม่เงินเดือน ๕,๐๐๐ บาท หรือ ๕,๕๐๐ บาท ต้องจ่ายบำนาญทั้ง ๒,๐๐๐ บาท เป็นต้น

จึงขอเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน หากมีข้อสงสัยประการใด ขอให้ติดต่อสอบถามได้ที่กองบำเหน็จบำนาญ กรมบัญชีกลาง โทร ๒๐๕๘๕๑ ซึ่งพร้อมที่จะให้ความร่วมมือด้วยดี

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายสมัน เกตุศักดิ์)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองบำเหน็จบำนาญ

กรมบัญชีกลาง

โทร ๒๐๕๘๕๑

๑๒ ธันวาคม ๒๕๑๑

เรื่อง การกำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนที่จะได้รับการเสนอเพื่อเลื่อนชั้น
เรียน เว้นกระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือ สร. ๐๔๐๓/ว. ๑๑๑ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๐ และ
หนังสือ สร. ๐๔๐๓/ว. ๘๘ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๐

ตามที่ได้นับขัณมัตคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนที่จะเสนอเพื่อ
เลื่อนชั้นตรเป็นชนโท ชนโทเป็นชนเอก และชนเอกเป็นชนพิเศษมาเพื่อทราบ นั้น

เนื่องจากได้มีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๕๘
ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ครั้งหนึ่ง และยังมีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑)
พ.ศ. ๒๕๑๗ ปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนนอกครั้งหนึ่ง ทำให้อัตราเงินเดือนเปลี่ยนแปลงไป ทำให้
ให้ยุ่งยากและเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ประกอบกับได้มีกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ทาร้อมาอยู่เสมอ ๆ สำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นควรที่จะได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีกำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการ
พลเรือนที่จะได้รับการเสนอเลื่อนชั้นเสียใหม่ให้เป็นการเหมาะสมดังนี้

- ๑. การเสนอเลื่อนข้าราชการพลเรือนชั้นตรผู้สอบคัดเลือกได้ชนเป็นชนโท ให้เสนอขอเลื่อน
ข้าราชการพลเรือนชั้นตรผู้ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าชนตร อันดับ ๒ ขึ้น ๑,๖๔๕ บาท
- ๒. การเสนอเลื่อนข้าราชการพลเรือนชนโทผู้สอบคัดเลือกได้ชนเป็นชนเอก ให้เสนอขอเลื่อน
ข้าราชการชนโทผู้ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าชนโท อันดับ ๒ ขึ้น ๓,๐๓๐ บาท
- ๓. การเสนอเลื่อนข้าราชการพลเรือนชนเอกชนเป็นชนพิเศษ ให้เสนอเลื่อนข้าราชการพลเรือน
ชนเอก อันดับ ๒ ขึ้น ๔,๘๘๐ บาท

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๑ ลงมติเห็นชอบด้วยตามที่สำนักเลขา
ราชการคณะรัฐมนตรีเสนอ และให้ถือปฏิบัติต่อไปได้
จึงเรียนขัณมา เพื่อดอปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายปลั่ง มีจุล)

รักษาการในตำแหน่งเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิตยรรณ.

โทร. ๘๑๒๒๒๘

ปัญหาเปรียบเทียบ ข้าราชการพลเรือน

ข้อใจ ก.พ.

ผู้ถาม : สมาชิกขอนแก่น

(๑) ระบบ พ.ช. เขาจะใช้กันเมื่อใด เห็นบางกรมก็ใช้มาแล้ว บางกรมก็ยังไม่ได้ใช้ ที่สำนักงาน ก.พ. ใช้แล้วหรือยัง หรือจะให้กรมอื่นเขาใช้ให้หมดก่อน ส่วนทาง ก.พ. ก็รอพรรคพวกของ ก.พ. เข้าขึ้นตามที่ต้องการแล้วจึงใช้ภายหลัง

(๒) การเลิกชั้นข้าราชการจะเลิกใช้เมื่อใด หรือจะคอยจนกว่าพรรคพวกใน ก.พ. มีชั้นสูงสุดกันหมดแล้ว เช่นเกี่ยวกับการยกเลิกการจ่ายเงินเดือน ๒ ชั้น ในอัตราอาศัยเบิก คูเหมือนการจ่ายเงินเดือนในกรณี ก.พ. ใช้ก่อนทอน เห็นว่า ก.พ. มีลักษณะเหมือนเป็นผู้ดูแลนอกกฎหมายของข้าราชการพลเรือน จะดีความอะไรก็เอาประโยชน์ของ ก.พ. ก่อนทอน และเรื่อง การจ่ายเงินเดือน ๒ ชั้น ในอัตราอาศัยเบิก ทราบว่า เมื่อทาง ก.พ. มีพรรคพวกได้เลื่อนกันหมดแล้วหรือหมดตัวแล้ว ก็สั่งให้กรมอื่นยกเลิกไป แล้วควบคุมโควตาด้วย มีอะไรที่ทาง ก.พ. ทัดคิดจะกีดพวกบ้านนอกซึ่งสังกัดกรมกองอื่นอีกไหมครับ ตอนนั้นก็หวังว่าพรรคพวกใน ก.พ. คงมีชั้นสูงสุดกันมากแล้ว ไม่สามารถที่จะเลื่อนไปให้สูงกว่านี้ได้อีกแล้วจึงเห็นควรยกเลิกชั้นข้าราชการ

ตอบ : ระบบ พ.ช. หรือวิธีการจำแนกตำแหน่ง ข้าราชการพลเรือน โดยถือหน้าที่ความรับผิดชอบของ ตำแหน่งเป็นหลักในการกำหนดระดับตำแหน่งต่าง ๆ นั้น วิธีการจำแนกตำแหน่งนี้ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเห็นชอบในหลักการแล้ว ก็ได้เริ่มนำมาใช้ที่สำนักงาน ก.พ. เป็นแห่งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ และได้้นำปรับใช้กับส่วนราชการอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งคาดว่าจะได้นำวิธีการจำแนกตำแหน่งนี้ปรับใช้กับส่วนราชการต่าง ๆ ให้หมดภายในปี ๒๕๐๕ นี้

และเมื่อนำระดับตำแหน่งมาใช้ในการบริหารงานบุคคลของราชการพลเรือนแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ชั้นอีก เพราะชั้นเป็นเพียงการกำหนดระดับตำแหน่งอย่างกว้าง ๆ มิได้พิจารณาถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งแต่อย่างใด การเลิกใช้ชั้นจึงเป็นเรื่องการบริหารงานบุคคลที่เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น และถึงแม้จะเลิกใช้ชั้นจัตวา ตรี โท เอก พิเศษ แล้วก็ยังมียกระดับตำแหน่งที่แสดงความรับผิดชอบมาใช้แทนอยู่แล้ว

ส่วนที่ผู้ถามข้อใจการเลิก ๒ ชั้น โดยอัตราอาศัยเบิก กติ การกำหนดโควตาเลื่อน ๒ ชั้นกติ เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม เรื่องนี้ขอเรียนว่าคุณน่าจะได้ทราบ

ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องมา และยังมีความเข้าใจบางประการคลาดเคลื่อนไป เพราะก่อนอื่นคุณต้องยอมรับว่าราชการพลเรือนซึ่งประกอบด้วยกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ รวม ๑๒ กระทรวง ๑๐๐ กว่ากรม นั้น ถ้าจะให้แต่ละส่วนราชการกำหนดระเบียบข้อบังคับต่างๆขึ้นถือปฏิบัติเองตามใจชอบแล้ว ต่างฝ่ายต่างก็จะวางระเบียบข้อบังคับของตนขึ้น โดยไม่มีระเบียบแบบแผนที่น่าพอใจ และในที่สุดจะเข้าทำนองมือใครยาวสาวได้สาวเอา เกิดความสับสนวุ่นวายไม่เป็นอันต้องการทำงานกัน ด้วยเหตุนี้การบริหารราชการจึงจำเป็นต้องมีองค์การกลาง หรือ ก.พ. รับผิดชอบและหน่วยงานกลางควบคุมดูแลออกกฎ ระเบียบปฏิบัติ เพื่อดำเนินการเป็นธรรมแก่ข้าราชการทั้งหลาย และ ก.พ. ก็มีใช้ใครอื่นเปรียบเสมือนตัวผู้แทนของบรรดาข้าราชการทั้งหลาย ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงทบวงกรมอื่นหรือเคยสังกัดในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีมาแล้ว การปฏิบัติงานของ ก. พ. จึงพอเชื่อถือและไว้วางใจได้ว่าจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ข้าราชการส่วนใหญ่เสมอ

สงสัยเกี่ยวกับเหรียญจักรพรรดิมาลา

ผู้ถาม : ข้าราชการบำนาญ
หนังสือวารสารข้าราชการฉบับที่ ๑๐ เดือน พ.ย. ๒๕๑๑ หน้า ๖๘ จำแนกเหรียญออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นที่เชิดชูยิ่ง ช่างเผือกแผกมี ๑ ชั้น และ ๒. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันมีเกียรติยศยิ่ง มงกุฎไทยมี ๑ ชั้นเหมือนกันดังนี้ แต่ไม่ทราบว่า “เหรียญจักรพรรดิมาลา” จัดอยู่ชั้น

ที่เท่าใด ? โปรดตอบให้ทราบในเดือนต่อไปด้วย เพราะผม ได้รับเหรียญ จักร พรรดิมาลา มา ๑ เหรียญ เวลาเป็นข้าราชการบำนาญ เงินเดือน ๘๒๑ บาท เพราะในวารสารข้าราชการ ฉบับที่ ๘ เดือนกันยายน ๒๕๑๑ หน้า ๖๕ ตอบไปเพียงว่า ถ้าผู้ตายได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตั้งแต่ชั้นที่ ๕ ขึ้นไป ก็ขอพระราชทานเพลิงได้ ดังนี้ จึงเรียนถามมา

ตอบ : เหรียญจักรพรรดิมาลาเป็นเหรียญราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทของเหรียญบำเหน็จในราชการไม่ใช่เป็นตราสัญลักษณ์ ดังเช่น เครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำหรับบำเหน็จความชอบในราชการแผ่นดิน ในตระกูลเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช่างเผือก หรือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย หรือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ซึ่งผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ในตระกูลดังกล่าวตั้งแต่เบญจมาภรณ์ช่างเผือก หรือ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย หรือตติยจุลจอมเกล้า หรือ จตุตถจุลจอมเกล้าขึ้นไป เมื่อดังแก่กรรมลงทายาทมีสิทธิสืบสกุลเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ได้ ดังนั้นตามระเบียบการศพ (โดย ม.ล.ปีย์ มาลากุล) ผู้ที่ได้รับพระราชทานเหรียญ จักรพรรดิมาลา จึงไม่มีสิทธิขอรับพระราชทานเพลิงศพได้ นอกจากนี้ผู้เป็น

๑. พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ตั้งแต่ชั้นพระครูสัญญาบัตรขึ้นไป
๒. พระบรมวงศานุวงศ์ ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป
๓. ผู้ที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์รองเสวกตรีหรือรองอำมาตย์ตรีขึ้นไป

๔. ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรชนไป
๕. ข้าราชการฝ่ายทหาร และตำรวจยศ ชั้นร้อยตรี ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป
๖. สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ได้รับพระราชทานยศตงแตชั้นนายหมวดขึ้นไป
๗. ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสยาภรณ์ตงแตชั้นเบญจมาภรณ์ช้างเผือก หรือเบญจมาภรณ์มงกุฎไทย หรือตติยานุจุลจอมเกล้า หรือจตุตถจุลจอมเกล้าขึ้นไป
๘. ผู้ที่ได้รับ พระราชทานราชอิสยาภรณ์เหรียญรัตนาภรณ์ในรัชกาลปัจจุบัน
๙. พนักงานเทศบาลตรชนไป
๑๐. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล ทดงแก่กรรมในขณะดำรงตำแหน่ง
๑๑. รัฐมนตรีทงแก่กรรมในขณะดำรงตำแหน่ง
๑๒. ผู้ที่ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า เป็น กรณี พิเศษ จึงจะขอรับพระราชทานเพลิงศพได้

**อยากทราบเกี่ยวกับการปรับอัตราเงินเดือนให้เป็
ชั้นสูงปน**

ผู้ถาม : ข้าราชการภูธรชั้นตื้น ข้างเจ้าได้อ่านวารสาร ข้าราชการมาหลายเล่มแล้ว รู้สึกชอบมากพอใจ เพราะให้ความรู้เกี่ยวกับข้าราชการเป็นอย่างมาก ตลอดจนได้ไขข้อข้องใจแก่ข้าราชการได้เป็นอย่างดี ตรงไปตรงมา ในฐานะที่เป็น ก.พ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ข้าราชการพลเรือนตองพึ่งพาอาศัยเป็นประจิว ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอถามข้อข้องใจตง

๑. การขอปรับให้เป็ชั้นสูงของข้าราชการพลเรือน ก.พ. มีหลักเกณฑ์อย่างไร (ขอทราบเพียงย่อ ๆ พอ

เข้าใจ)

๒. เมื่อเงินเดือนถึงขั้นที่จะปรับให้เป็ชั้นสูงชนปฏิบัติงานในตำแหน่งที่จะขอปรับอยู่แล้ว สอบเลื่อนชั้นได้แล้ว รายงานผลงานที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว ๓ ปี ทง
- ๔ กรณีดังกล่าวจะมีทางปรับให้เป็ชั้นสูงชนได้หรือไม่
๓. เมื่อกรมเจ้าสังกัดส่งเรื่องราวไป ก.พ. แล้วประมาณกบ กเดือน กวัน ก.พ. จึงจะประชุมพิจารณาและแจ้งกรมเจ้าของเรื่องทราบ
๔. ได้ทราบว่ (อาจไม่เป็นทางการซึ่งเป็นข่าวลือ) การขอปรับ การขอตำแหน่ง การขออัตรากำลัง การขอขยายหน่วยงาน จะต้องมเส้นสายเพื่อนฝูงอยู่ที่ ก.พ. จึงจะได้รับความสะดวกและรวดเร็วสมความมุ่งหมายทุกประการ แต่ถ้าไม่มีก็มักจะไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร ซึ่งเรื่องนขาพเจ้ากไม่เชื่อนัก จึงขอถามว่ามีมูลหรือไม่

๕. ถ้ากรมเจ้าสังกัดส่งเรื่องไปถึง ก.พ. เดือนเมษ. ๑๗ (สมมติขณะนี้) จะทราบผลการประชุมพิจารณาปรับให้เป็ชั้นสูงชนประมาณเดือนอะไรไปไหน และ ก.พ. ประชุมพิจารณาเรื่องนประมาณเดือนไหน ปละ กครั้ง

ตอบ : ๑. การพิจารณาปรับอัตราเงินเดือนให้เป็ชั้นสูงชน ก.พ. จะพิจารณาปริมาณและคุณภาพของงานในตำแหน่งที่ขอปรับเป็หลัก มิได้พิจารณาโดยถืออาวุโสตัวบุคคล หรือจากที่มีผู้ครองตำแหน่งอัตราเงินเดือนแต่อย่างใด ทงนนอกจากวิเคราะห์ระดับของตำแหน่งนั้น ๆ ว่าควรปรับให้เป็ชั้นสูงชนหรือไม่แล้วยังได้พิจารณาโดยเปรียบเทียบกับตำแหน่งอื่น ๆ ในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นด้วย

๒. เงินใจอื่น ๆ เช่น เงินเดือนถึงขั้นที่จะขอปรับ ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ขอปรับ และสอบเลื่อนขั้นได้แล้ว มิใช่เป็นเหตุผลที่จะพิจารณาเป็นขั้นสูงขึ้นได้เลยแต่ต้องพิจารณาถึงระดับตำแหน่งว่างงานในตำแหน่งที่ขอปรับควรกำหนดให้เป็นขั้นสูงขึ้นตามหลักการเกณฑ์โดยสรุปในข้อ ๑ หรือไม่

๓. โดยปกติการขอปรับให้เป็นขั้นสูงขึ้นในงบประมาณ ๒๕๑๘ หรือตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดต้องส่งเรื่องไปยังสำนักงาน ก.พ. ภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๗ เมื่อได้รับเรื่องแล้วเจ้าหน้าที่จะวิเคราะห์เสนอให้ ก.พ. พิจารณา การพิจารณาปรับขั้น ก.พ. ได้มอบให้ อ.ก.พ. ตำแหน่งและอัตราเงินเดือน พิจารณาก่อนกรอกก่อนส่ง อ.ก.พ. ตำแหน่งฯ จะพิจารณาสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง แต่จะพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตำแหน่งทั้งหมดเช่น กำหนดตำแหน่งใหม่ สับเปลี่ยนตำแหน่ง เปลี่ยนแปลงเงื่อนไข และกำหนดให้เป็นขั้นสูงขึ้น เป็นต้น การพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตำแหน่งถ้าส่วนราชการ ทะขอยส่งให้พิจารณากันตามลำดับ การพิจารณาก็อาจกระทำได้รวดเร็วและทราบผลภายใน ๒-๓ สัปดาห์แต่หากส่วนราชการส่งให้พิจารณาพร้อม ๆ กัน การพิจารณาจึงต้องล่าช้าออกไป หรือบางกรณีส่วนราชการขอผ่อนผันส่งรายละเอียดเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ ก็ทำให้การพิจารณาต้องเลื่อนเวลาออกไปอีกเช่นกัน อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้จะตอบวันเวลาที่แน่นอนยังไม่ได้ เพราะขึ้นอยู่กับเรื่องที่เสนอให้ ก.พ. พิจารณาจะมากน้อยเพียงไรด้วย

๔. สำนักงาน ก.พ. ถือเป็นนโยบายสำคัญที่ต้องให้ความสะดวกแก่ส่วนราชการต่าง ๆ โดยเสมอหน้ากัน ข้าราชการท่านใดแม้จะไม่มีเพื่อนฝูงหรือเส้นสายที่ ก.พ. ก็ชอบที่จะมาติดต่อสอบถามได้เสมอ เรื่องที่ได้ทราบจึงขอยืนยันว่าไม่เป็นความจริงเลย

๕. ถ้าในระยะที่กรมเสนอเรื่องให้ ก.พ. ไม่มีเรื่องพิจารณามากนักและกรมส่งคำชี้แจงโดยละเอียด การพิจารณาก็คงจะแล้วภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๑๗ เป็นอย่างช้า

การบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือ ประกาศนียบัตรบางสาขา

ตาม :

๑. ผู้ได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูงสาขาประดุมศีกษา จากจุฬาฯ ซึ่งเรียนหลังจากสำเร็จปริญญาตรีแล้ว ก.พ. ตีราคาให้ ๑,๘๖๐ บาท ไซ้ใหม่

๒. ผู้ที่ได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต ถ้าเรียนต่อปริญญาโท สาขาสาธารณสุขศาสตร์ และออกรับราชการ ก.พ. จะตีราคาให้เท่าไร

๓. ผู้ที่ได้รับปริญญาโททางการศึกษาจากอินเดีย ก.พ. ตีราคาให้เท่าไรครับ

๔. ระบบจำแนกตำแหน่งจะนำมาใช้กับข้าราชการครูได้อย่างไร ในเมื่อครูแต่ละคนมีการสอนเท่า ๆ กัน ระบบจำแนกตำแหน่งยังมีมติเครื่องหมายจัดบนมาหรือไม่

๕. ทำไมไม่ยกเลิกที่ได้เนติบัณฑิต เมื่อรับราชการจึงได้เงินเดือนมากกว่าแพทย์ มันไม่ยุติธรรมเลย (อย่าตอบว่าใช้กฎคนละฉบับ)

ตอบ:

๑. ผู้ได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูงสาขาประถมศึกษา-
ษาจากจุฬาฯ ซึ่งเรียนหลังจากสำเร็จปริญญาแล้ว ก.พ.
ยังไม่ได้รับรองให้เข้ารับราชการได้ในชั้น อัน
ตบ ชั้นเงินเดือน (ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา)

๒. ผู้ที่ได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต ถ้าเรียน
ต่อปริญญาโทสาขาสาธารณสุขศาสตร์และออกมารับราช
การ ก.พ. รับรองให้บรรจุเข้ารับราชการโดยให้ได้รับ
เงินเดือนดังนี้

๒.๑ ผู้สำเร็จปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต ทนต
แพทยศาสตรบัณฑิต หรือสัตวแพทยศาสตรบัณฑิต
(ยังมีได้ฝึกงานในวิชาชีพตามข้อบังคับของมหาวิทยา
ลัยเป็นผลดีมาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี) และได้รับปริญญา
โทสาขาสาธารณสุขศาสตร์ จะบรรจุให้ได้รับเงินเดือน
ไม่สูงกว่าชั้นโท อันดับ ๑ ชั้น ๒,๓๖๐ บาท

๒.๒ ผู้สำเร็จปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต และ
ได้รับปริญญาโทสาขาสาธารณสุขศาสตร์ ซึ่งได้ฝึก
หัดงานในวิชาชีพตามข้อบังคับของมหาวิทยาลายเป็นผล
ดีมาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้นโท อัน
ตบ ๒ ชั้น ๒,๕๒๐ บาท

๓. ผู้ที่ได้รับปริญญาโททางการศึกษาจากอินเดีย
หากสำเร็จการศึกษาจากสถาบันหรือมหาวิทยาลัยทาง
รัฐบาลอินเดียรับรองแล้ว จะบรรจุเข้ารับราชการได้ไม่
สูงกว่าชั้นโท อันดับ ๑ ชั้น ๑,๘๖๕ บาท

๔. วิชาการจำแนกตำแหน่งสำหรับข้าราชการครูนั้น
ยังอยู่ในระหว่างการศึกษางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
ของแต่ละตำแหน่ง ของสำนักงาน ก.พ. อยู่จึงยังไม่
อาจตอบได้ว่าผลการศึกษาและพิจารณาจะเป็นอย่างไร

ส่วนที่ว่าเมื่อใช้ระบบจำแนกตำแหน่งแล้วจะยังมีการคิด
เครื่องหมายชดเชยบ่าหรือไม้อย่างไรนั้น ต้องแล้วแต่
ระเบียบว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบของราชการ ซึ่งคง
จะต้องเปลี่ยนแปลงไปเมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่แล้ว

๕. คำถามข้อนี้ ถ้าหาเหตุผลอธิบายในขณะนั้นคง
ยากพอควร เพราะหน้าที่ในการรักษาความยุติธรรมใน
สังคมกับความรับผิดชอบเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และ
ชีวิตเห็น ๆ กันอยู่เป็นเรื่องที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันเลย
แต่เรื่องนี้อาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่หันมาต่ออดีต ซึ่งเดิมผู้
ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านรักษาความยุติธรรม เป็นผู้ได้รับ
เกียรติอย่างสูง และเชื่อกันว่าความยุติธรรมเท่านั้นที่
จะรักษาสังคมของเราให้มั่นคงสืบต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม
ตามเท่าที่เป็นอยู่ ผู้ที่เป็นคดีผิด มิใช่จะได้เงิน
เดือนสูงทุกคน จะได้รับเงินเดือนสูงก็เฉพาะผู้ที่สอบ
คัดเลือกบรรจุเป็นตุลาการหรืออัยการเท่านั้น ซึ่งการ
คัดเลือกจะกลั่นกรองแล้ว เลือกรวมผู้ที่มีความรู้ความ
สามารถ และความประพฤติเหมาะสมเท่านั้น นอก
จากนั้นผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพตุลาการหรืออัยการ ก็
ต้องยอมเสียสละ ในการประกอบอาชีพอื่น ซึ่งอาจ
เป็นเหตุให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่
เรียกว่าต้องยอมรับเฉพาะเงินเดือนอย่างเดียวเท่านั้น
เมื่อพิจารณากันอย่างนี้แล้ว แม้ว่าเงินเดือนจะแตก
ต่างกันบ้างก็เป็นเรื่องน่าเห็นใจอยู่ แต่คิดว่าในโอกาส
ต่อไป การกำหนดค่าตอบแทนควรจะได้พิจารณากำ
หนดให้เป็นธรรมและได้ประโยชน์แก่ผู้ประกอบวิชาชีพ
สาขาต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

แยกกันอยู่   ภรรยาเบิกเงินช่วยเหลือบุตรได้หรือไม่

ผู้ถาม : สนาขิกเลขที่ ๖๔๑๑/๒๕๑๗

๑. ผมและภริยารับราชการด้วยกันทั้งคู่ แต่อยู่คนละกรม คนละกระทรวง และคนละจังหวัด เดือนหนึ่งๆ ผมจึงได้ไปหา ประมาณ ๑-๒ ครั้งเท่านั้นไม่เคยเบิกเงินช่วยเหลือบุตร เพิ่งมีบุตรคนแรกเกิดเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ นี้ เพื่อความสะดวกผมจะให้ภริยาผมเบิกเงินช่วยเหลือบุตรทางจังหวัด ที่เขาบริหารราชการอยู่ เพราะเราแยกกันอยู่และบุตรอยู่ในความปกครองของเขา เขามีสิทธิเบิกหรือไม่ เพราะเราไม่ได้หย่ากัน แต่แยกกันอยู่โดยหน้าที่ราชการ ภริยาผมจะยื่นคำขอเบิกเงินช่วยเหลือบุตรคนที่เกิดใหม่นี้จะได้หรือไม่

๒. เมื่อเบิกได้หลักฐานประกอบกับทำขอเบิกจะใช้หลักฐานอะไรบ้าง เพราะไม่ได้หย่ากัน เพียงแยกกันอยู่ไปหากันเป็นครั้งคราวเท่านั้น

๓. ในแบบ คำขอให้ขีดฆ่าคำว่า "หย่า" ออกให้เหลือคำว่า "แยกกันอยู่" ได้หรือไม่

ตอบ

๑. การที่สามีและภรรยาแยกกันอยู่คนละกรม คนละกระทรวง และคนละจังหวัด โดยมีได้หย่ากัน แต่แยกกันอยู่โดยหน้าที่ราชการ อย่างในกรณีของท่านนี้ ไม่ได้ว่าเป็นการแยกกันอยู่ตามนัยแห่งระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินช่วยเหลือบุตรข้าราชการและลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๑๗ ข้อ ๗

๕๔

๒.,๓. เมื่อไม่ถือว่าเป็นการแยกกันอยู่ ฝ่ายสามีต้องเป็นผู้ยื่นคำขอเบิกเงินช่วยเหลือ ภริยาไม่มีสิทธิเบิกเงินช่วยเหลือ ก็ไม่ต้องใช้หลักฐานประกอบคำขอเบิก

การเบิกค่าเช่าบ้านตามเงินเดือนใหม่

ผู้ถาม : นายสมรต ปัสมจิตต์ชัย

ผมได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๓,๓๐๐ บาท มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเดือนละ ๗๐๔ บาท เมื่อได้รับการปรับอัตราเงินเดือนใหม่ เป็น ๓,๘๕๐ บาท จะมีสิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้านได้ ในอัตราเงินเดือนที่ปรับใหม่หรือไม่

ตอบ เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้ประกาศใช้แล้ว โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม เป็นต้นไป และตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านท้าย พรฎ. ดังกล่าว ได้กำหนดให้ข้าราชการที่มีอัตราเงินเดือน ๓,๘๕๐ บาท เบิกค่าเช่าบ้านได้ไม่เกิน เดือนละ ๗๐๔ บาท ฉะนั้น กรณีของท่านมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้เท่าเดิมคือ ๗๐๔ บาท

เข้าบ้านผู้อื่นในที่ดินของคนเบิกค่าเช่าได้ไหม

ผู้ถาม : สนาขิกเลขที่ ๒๓๔๐

ผมเป็นข้าราชการซึ่งได้รับค่าเช่าบ้านอยู่แล้ว ตาม พรฎ. ว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ ผมได้ซื้อที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์แปลงหนึ่งและให้ญาติหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ปลูกบ้านในที่ดินนั้น โดยขอมให้ชื้อทะเบียนบ้าน

เป็นของปลูก แต่ผมมีชื่อเป็นเจ้าของที่ดิน เมื่อปลูกเสร็จผมจะเลิกเช่าบ้านที่อยู่ และจะย้ายไปเช่าในบ้านที่ผมให้เขาปลูกในที่ดินของผม ผมจะเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามสิทธิหรือไม่

ตอบ: ในกรณีของคุณ ถ้าได้ทำหนังสือและจดทะเบียนขอมให้ผู้อนุรักษ์บ้านในที่ดินของตนถูกต้องตามกฎหมายแล้ว บ้านหลังนั้นก็ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น ฉะนั้น ถ้าคุณได้เช่าบ้านดังกล่าวอยู่จริง ก็ชอบที่จะเบิกค่าเช่าบ้านต่อไปได้ ไม่อยู่ในข่ายต้องห้ามตามนัยมาตรา ๘ แห่ง พรฎ.ว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ

เบิกค่าเช่าบ้านได้เมื่อไร

ผู้ถาม: นายวิชัย วัฒนพร ผมเป็นข้าราชการขงมสทร ได้รับค่าเช่าบ้านตาม พรฎ. ว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ ผมต้องชำระค่าเช่าบ้านต้นเดือนของทุก ๆ เดือน เช่น ค่าเช่าบ้านประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๐๑ ได้ชำระเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๐๑ ต่อมาวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๐๑ ผมขอให้ทางเจ้าหน้าที่การเงินตั้งฎีกาเบิกค่าเช่าบ้านให้ แต่ทางการเงินแจ้งว่า ทางคลังจังหวัด ไม่ยอมให้เบิกเงินภายในเดือน สิงหาคม ๒๕๐๑ ต้องเบิกในเดือนถัดไป ผมจึงมีความสงสัยว่าการเบิกค่าเช่าบ้านต้องชำระเงินล่วงหน้าเหมือนกับค่าเช่าเรือนบุตรจึงเบิกได้ในเมื่อยังไม่สิ้นเทอมการศึกษา แต่ค่าเช่าบ้านเบิกไม่ได้ในทำนองเดียวกัน จึงขอให้ชี้แจงให้ทราบด้วย

ตอบ: ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมข้อ ๒๒ กำหนดไว้ว่า "การ

เบิกเงินซึ่งมีลักษณะเป็นค่าใช้จ่ายประจำ และมีการเรียกเก็บเงินเป็นงวด ๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่ารับหนังสือพิมพ์ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่กระทรวงการคลังกำหนด ให้เบิกได้โดยถือว่าค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้นเมื่อเจ้าของงบประมาณได้รับแจ้งให้ชำระหนี้

การเบิกเงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร หรือเงินช่วยเหลืออื่นใดของทางราชการในลักษณะเดียวกัน ให้นำวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม"

ฉะนั้น ในกรณีที่ส่วนราชการได้รับหลักฐานการขอเบิกเงินค่าเช่าบ้านถูกต้อง ครบถ้วนแล้วก็ชอบที่จะตั้งฎีกาเบิกเงินค่าเช่าบ้านให้ได้ตามนัยมาตราดังกล่าว.

การสั่งให้ออกจากข้าราชการ

ผู้ถาม: นายอภัย มีประเสริฐ

๑. ขอทราบว่าจะระเบียบว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนพ้นจากตำแหน่งหน้าข้าราชการ ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และ พ.ร.บ. สงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตราย หรือเจ็บป่วย เพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ยังใช้บังคับอยู่หรือไม่

๒. ตามข้อ ๒ (๔) ของระเบียบว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ข้าราชการดังกล่าว กำหนดไว้ว่า "การสั่งให้ออกจากราชการในกรณีอื่นนอกจากที่กล่าวใน (๑) (๒) และ (๓) ให้สั่งให้ออกตั้งแต่วันซึ่งระบุในคำสั่งให้พ้นหน้าที่ แต่ต้องไม่ก่อนวันออกคำสั่ง หรือจะสั่งให้ออกตั้งแต่วันที่คำสั่งถึงผู้รับคำสั่งก็ได้"

แต่ถ้ากรณีใดมีเหตุอันสมควรจะสั่งให้ออกย้อนหลัง จะสั่งให้ออกย้อนหลังไปถึงวันที่ควรจะต้องออกจากราชการตามกรณีนั้น ๆ ก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการเสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ถูกสั่งให้ออกนั้น”

เรื่องข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า นายสมพร หนูดี ข้าราชการจังหวัดปัตตานี เจ็บป่วยในระหว่างปฏิบัติราชการ ผู้บังคับบัญชาส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช โดยให้เก็บเงินจากทางจังหวัดขณะนั้นยังไม่หาย และได้ยื่นใบลาถูกต้องตามระเบียบ แต่ด้วยเหตุที่ป่วยนานเกินควร หัวหน้าหมวดศึกษาธิการอำเภอ จึงรายงานเสนอให้ออกรับบำเหน็จบำนาญ และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกคำสั่งลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๑๗ ให้ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นการสั่งให้ออกย้อนหลัง จะเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยระเบียบหรือไม่

ตอบ : ๑. ยังไม่ชัดครับ

๒. โดยปกติข้าราชการจะลาหยุดราชการเพื่อรักษาตัวเมื่อเจ็บป่วยโดยได้รับเงินเดือนมีกำหนดทั้งสิ้นในใบหนึ่งไม่เกิน ๑๒๐ วัน (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ พ.ศ. ๒๕๑๔) สำหรับกรณี ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายสมพร หนูดี ลาหยุดราชการครบกำหนด ๑๒๐ วันแล้ว ทางราชการก็อาจสั่งให้ออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันนั้นได้ เพราะสิทธิในการรับเงินเดือนหมดไปแล้ว

๕๖

ปัญหาของอดีตลูกจ้างชั่วคราว

คำถาม : สมาชิกต่างจังหวัด

ผมเป็นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดหนึ่ง ในตำแหน่งพัสดุจัดว่า โดยได้รับเงินจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนของสำนักงานกลาง กรุงเทพฯ เริ่มทำงานมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ (ผมได้ผ่านการอบรมงานพัสดุมาแล้วและถูกส่งไปปฏิบัติงานในจังหวัดดังกล่าว โดยยังไม่ได้รับการบรรจุ) มาในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ต้นปี ได้มีการสอบบรรจุเป็นข้าราชการแต่ผมสอบตกเพราะเจ้านายประกาศไว้ก่อนสอบว่า จะให้ผมสอบตกเพราะมีความเกลียดชังผมส่วนตัว (เจ้านายนั้นตำแหน่งเป็นผู้ช่วยปลัดจังหวัดเอก) ผมก็ทนสอบและก็ตกสมใจเขาเหมือนกัน พอมาถึงต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๖ สำนักงานกรุงเทพฯ ได้มีหนังสือถึง ผวก. ให้จังหวัดทำการสอบบรรจุผมให้ทันงบประมาณ แต่หนังสือนั้นก็ถูกเก็บไว้เฉย ๆ โดยมิได้เสนอให้ถึงปลัดจังหวัดและถึง ผวก. แต่อย่างไร ผมก็เลยมหาโอกาสสอบบรรจุ และผู้ใหญ่ของจังหวัดก็ไม่รู้เรื่องเลย จนกระทั่งเกือบ ๔ ปี ผมก็ต้องเป็นลูกจ้างตลอดมา ถูกบังคับกลั่นแกล้งต่าง ๆ จึงได้ตัดสินใจออกโดยไม่ไปทำงานเพราะหมดกำลังใจ ขวัญเสีย หัวหน้าหน่วยงานจึงมีหนังสือคำสั่งเลิกจ้างผม ผมจึงขอเรียนถามเป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑. ผมจะทำหนังสือ ผวก. และผ่านถึงเลขาธิการสูงสุดของหน่วยงานที่ผมทำอยู่เพื่อขอความเป็นธรรมจะได้หรือไม่

๒. การที่เจ้าหน้าที่เก็บหนังสือราชการไว้โดยไม่เสนอถึงผู้บังคับบัญชาสูงสุด ทำการพิจารณานั้นยอม

ทำได้หรือไม่ (กรณีผมถูกกลั่นแกล้งโดยไร้เหตุผลข้างต้น)

๓. เมื่อเจ้าหน้าที่เสนอคำสั่งเลิกจ้างผมแล้ว กรณีที่ผมเป็นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน โดยรับเงินเดือนจากเงินงบประมาณแล้ว จะต้องหนังสือแจ้งให้ผมทราบ และให้ผมเซ็นรับทราบคำสั่งหรือเปล่า

๔. เมื่อเจ้าหน้าที่หมิ่นทิ่มเกี่ยวกับการทำคำสั่งเลิกจ้างผมแล้ว ไม่แจ้งให้ผมทราบ และให้ผมเซ็นรับทราบคำสั่งนั้น ถูกต้องหรือเปล่า

๕. ผมจะขแรงหรืออุทธรณ์คำสั่งเพื่อยกกลับเข้ารับราชการได้ในกรณีไหน ในคำสั่งเลิกจ้างระบุว่าขาดราชการ

ตอบ : บัญหาของคุณคล้ายคลึงกับปัญหาของข้าราชการชั้นผู้น้อยออกหลายคน ซึ่งมีความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชาเลย และก็ไม่รู้ว่าจะร้องขอความเป็นธรรมได้อย่างไรและจากที่ใด เพราะบางกรณีการกระทำของผู้บังคับบัญชา มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนให้ไว้ แต่แฝงไว้ซึ่งความไม่ชอบพอเป็นการส่วนตัว หากไม่สามารถตรนทนได้ก็ต้องลาออกไปกว่าจะรอฟันขอความเป็นธรรมชนใหม่ ก็ล่วงเลยเวลาหรือสายเกินแก้ไขเสียแล้ว ดังเช่นกรณีของคุณซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจ และทางราชการควรถือเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่ง ในการให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการทุกระดับชั้น โดยเฉพาะข้าราชการชั้นผู้น้อย อย่างไรก็ตามปัญหาของคุณขอสรุปตอบ ดังนี้

๑. การร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่อผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานคุณมีสิทธิจะร้องเรียนได้ เพราะ

ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงย่อมไม่มีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้

๒. โดยระเบียบปฏิบัติราชการ หนังสือราชการหรือหนังสืออนติหมถึงผู้บังคับบัญชาระดับใด และต้องผ่านผู้บังคับบัญชาระดับต้นก่อนผู้บังคับบัญชาระดับต้นย่อมไม่มีอำนาจเก็บหนังสือไว้โดยไม่เสนอผู้บังคับบัญชาชั้นสูง แม้ว่า จะได้รับมอบหมายให้ตรวจพิจารณาเสนอความเห็นก่อนก็ตาม จะใช้อำนาจหน้าที่เก็บหนังสือไว้เมื่อเห็นว่าเป็นผลเสียแก่ตัวหรือพรรคพวกย่อมไม่ได้

๓. การออกคำสั่งเลิกจ้างนั้น ไม่มีระเบียบกำหนดว่าจะต้องแจ้งให้ลูกจ้างทราบ และให้ลูกจ้างเซ็นชื่อรับทราบก่อน ผู้บังคับบัญชาจึงชอบที่จะออกคำสั่งเลิกจ้างได้

๔. เมื่อไม่จำเป็นต้องให้ลูกจ้างต้องเซ็นรับทราบคำสั่งเลิกจ้างก่อน เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งเลิกจ้างย่อมไม่มีความผิดแต่ประการใด

๕. การเข้ารับราชการไม่ว่าจะมีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว ต้องมีคุณสมบัติตามที่ทางราชการกำหนดไว้ ซึ่งอาจหนักเบาแตกต่างกันออกไป และเมื่อต้องออกจากราชการไปแล้ว หากจะกลับเข้ารับราชการใหม่ก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของแต่ละกรณีไป สำหรับลูกจ้างชั่วคราวนั้น เมื่อทางราชการมีคำสั่งเลิกจ้างแล้ว ไม่มีระเบียบปฏิบัติให้อุทธรณ์เพื่อยกกลับเข้ารับราชการได้ แต่ในกรณีที่ทางราชการมีตำแหน่งว่างอยู่และคุณมีคุณสมบัติและ

ความสามารถที่อาจกลับเข้ารับราชการได้ภายใต้หลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ

อนึ่ง เรื่องทำนองนี้หากพิจารณาโดยสรุป มีลักษณะคล้ายกับการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาโดยมิชอบและเมื่อเกิดกรณีเช่นนั้น ผู้ใต้บังคับบัญชาควรดำเนินการเพื่อขอความเป็นธรรม ไม่ควรปล่อยปละละเลยหรือปฏิบัติผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ เช่น การตัดสินใจไม่ไปทำงาน ผู้บังคับบัญชาย่อมสั่งให้ออกจากราชการโดยชอบได้

การกลับเข้ารับราชการ

ผู้ถาม: คุณน้อม รศนพันธ์

ผมเข้าเป็นสมาชิกวารสารข้าราชการใหม่มา ๒ เดือน เลขสมาชิกก็ยังไม่ มี แต่มีปัญหา คือ ข้าราชการกลับเข้ารับราชการตามเดิม จึงมีปัญหาว่า ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ผมเข้ารับราชการครู และรุ่งปี จังหวัดแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ ครั้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ผมสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ และได้ลาออกจากครูเพื่อไปเรียนต่อทางครูในระดับปริญญาตรี ผมเรียนอยู่ ๒ ปี ก็สำเร็จ ในปี ๒๕๑๗ ครั้นได้รับปริญญาบัตรเรียบร้อยแล้วผมยื่นความจำนงเข้ากลับรับราชการตามเดิม ในจังหวัดเดิม ทางจังหวัดก็ส่งบรรจุ จึงเรียนถามว่า อายุราชการที่ผมเคยทำงานมาก่อน กับอายุที่ผมเข้ารับราชการใหม่ นับติดต่อกันหรือเปล่า หรือว่าเริ่มนับหนึ่งใหม่ และทำไมจังหวัดจึงไม่บรรจุผมเข้ารับราชการ ในระดับ

ปริญญา (บรรจุ ๑,๗๕๐ อัตราใหม่) ต้องให้ผมปรับวุฒิอยู่อีก

ตอบ: การกลับเข้ารับราชการใหม่หลังจากที่ได้ออกจากราชการไปแล้ว การนับอายุราชการอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ กรณี คือ

๑. หากจะนับอายุราชการหรือเวลาราชการ เพื่อประโยชน์ในการสอบเลื่อนชั้นหรือเลื่อนตำแหน่งแล้ว ก็จะนับต่อเนื่องกับอายุราชการเดิม ได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

๒. หากจะนับอายุราชการหรือเวลาราชการ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญแล้ว จะนับต่อเนื่องกับอายุราชการเดิมไม่ได้ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ส่วนการที่จังหวัดส่งบรรจุคุณกลับเข้ารับราชการ ในชั้นและอัตราเงินเดือนเดิม ก็เพราะตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือกฎหมายระเบียบข้าราชการส่วนจังหวัดบัญญัติไว้ว่าการบรรจุผู้ที่เคยรับราชการและออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ จะต้องบรรจุให้ได้รับเงินเดือนในชั้นและอัตราเงินเดือนที่ไม่สูงกว่าเดิม ดังนั้น การที่คุณจะรับเงินเดือนตามอัตราของวุฒิปริญญาตรีได้ จึงต้องทำการปรับวุฒิอีกครั้งหนึ่ง เพราะอัตราเงินเดือนตามวุฒิปริญญาตรีสูงกว่าอัตราเงินเดือนเดิมของคุณนั่นเอง.

อยากทราบเกี่ยวกับเงินเพิ่มพิเศษค่าภาษามลายู

คำถาม : สมาชิกเลขที่ ๖๖๒๖

อยากทราบระเบียบเกี่ยวกับเงินเพิ่มพิเศษค่าภาษามลายู สำหรับข้าราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

๑. มีตำแหน่งใดบ้างในกรมสรรพากรที่ได้รับเงินเพิ่มตามระเบียบนี้

๒. นาย ก. ตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรีประจำอยู่ในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการศึกษาอบรมตามหลักสูตรและได้รับประกาศนียบัตรผ่านการศึกษารวมจากอุฬา ฯ เคยได้รับเงินเพิ่มพิเศษค่าภาษามลายู (พ.ภ.ม.) พอถึงเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ มีการปรับตำแหน่งเข้าตามระบบ พ.ช. นาย ก. ตำแหน่งเปลี่ยนเป็นพนักงานสรรพากรตรี ประจำอำเภอเดิม (ตำแหน่งตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๖๔ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ไม่มีตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรี) ทางคลังจังหวัดจึงขจัดของไม่ยอมจ่ายเงินเพิ่มพิเศษให้ โดยให้เหตุผลว่าเป็นตำแหน่งชง ก.พ. ไม่ได้อนุมัติให้ได้รับเงินเพิ่ม ฯ (ความจริงทำหน้าที่อย่างเดียวกัน) แต่ตาม จ. ๑๔ มีสั่งจ่ายเงิน พ.ภ.ม. ให้ นาย ก. อยู่ด้วย

ถามว่า นาย ก. ยังมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มพิเศษ ฯ ตามระเบียบนี้ต่อไปหรือไม่ ถ้าหากไม่มีสิทธิได้รับเพราะตำแหน่งเปลี่ยนไป ทางราชการจะพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบหรือไม่ เพราะตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอตรีตามกฎหมาย ก.พ. ที่ใช้อยู่ไม่มีตำแหน่งแล้ว

ตอบ : ๑. ระเบียบการให้เงินเพิ่มพิเศษค่าภาษามลายู (พ.ภ.ม.) มีหลักเกณฑ์สำคัญที่ให้เฉพาะแก่ตำแหน่งหน้าที่ที่ติดต่อกับประชาชนโดยแท้จริง คือเป็นเจ้าหน้าที่ประจำปฏิบัติงานอยู่ในระดับอำเภอ มีความใกล้ชิดกับประชาชนเพื่อผลทางการเมืองและการปกครอง

๒. ตำแหน่งที่อยู่ในกรมสรรพากรซึ่งได้รับอนุมัติให้ได้รับเงินเพิ่มพิเศษค่าภาษามลายู คือ เสมียนพนักงาน ผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอ สมุห์บัญชีอำเภอ เฉพาะในที่ทำกรอำเภอ

๓. ตำแหน่งใดจะได้รับเงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่งหรือไม่นั้น จะต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติจาก ก.พ. และกระทรวงการคลัง ดังนั้นเมื่อมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงชื่อตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบแล้ว ก็จะต้องส่งเรื่องให้ ก.พ. และกระทรวงการคลังพิจารณาอนุมัติเงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่งนั้นเสียก่อน

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้

สำนักงาน ก.พ.

ธงชัย	วาณิชกะ
สุพจน์	สาทรกิจ
สุธ	สุทธิสมบูรณ์
คสิต	พวศิริ

กรมบัญชีกลาง

ผาสุนิตย์	บัณฑิตจริ
สนอง	เทียนมณ

เมืองไทยก้าวหน้า

ในเวลานี้ไม่ว่าจะไปไหน ไม่ว่าจะทำอะไรก็มีผู้พูดกันแซ่ดไปทั้งเมืองเรื่องการเลือกตั้ง นักเป็นมิตรดีของประชาธิปไตย เพราะแสดงว่าผู้สนใจถ้าจับกันหมดทั้งเมืองก็แปลว่าประชาธิปไตยของเราเริ่มเหลว

ประชาธิปไตยที่เราได้มาโดยยาก ด้วยเลือดและเนื้อ ถ้าได้มาแล้วไม่รู้จะทำอะไรได้แต่นั่งดูเฉย ๆ ก็ทำอะไรไม่งาม ผมขอกล่าวว่า บทแรกฉากแรกของประชาธิปไตยได้แก่เลือกตั้ง ถ้าเราไม่สนใจต่อการเลือกตั้งเลย ประชาธิปไตยก็เหมือนความฝัน ไม่ใช่ความจริง การเลือกตั้งนับเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้ปกครองที่ประสงค์จะบิดปลากราษฎรเขากลัวนักหนา เขาพยายามทุกอย่างที่จะไม่ให้ราษฎรเลือกตั้งทุกวิถีทาง การเลือกตั้งครั้งสุดท้ายที่ราษฎรไทยได้มีโอกาสใช้สิทธิของตนคือเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ คือ ๖ ปีมาแล้ว ตั้งแต่นั้นมากันนับว่าเมืองไทยไม่มีผู้แทน มีแต่ผู้ปกครอง และพวกเขาอดคิดเพียงไรก็รักกันอยู่แล้ว เราได้คืนรนคอสูกันทั้งได้คืนบนดินจนเกิดการล้มตายชนมากมายจึงได้สิทธิเลือก

ตั้งคนมาพอ ได้มาแล้วเราอย่าทำเป็นลืมเสียอย่านอนหลับประชดตองตนชนใช้สิทธิแต่เช้า วันที่ ๒๖ มกราคม คือวันที่เราเฝ้าฝันมานาน เราทุกคนบอกว่าอยากได้แก้วมาแบบสมบัติ ครั้นได้มาแล้วอย่าทอดทิ้งเสียง่ายๆ เราเป็นไทยแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๖ นี้ เราไม่ใช่ทาสอีกต่อไป ฉะนั้น จงพร้อมใจกันทั้งชาติไปแสดงความเป็นเจ้าของชาติไทยให้ปรากฏเป็นเกียรติยศแผ่ไปทั้งแผ่นดินเถิด มีผู้ถามผมเนื่อง ๆ ว่ารับรองได้หรือว่าการเลือกตั้งคราวนี้จะเรียบร้อย ผมก็ขอตอบว่าผมและคณะจะพยายามอย่างดีที่สุด และหวังได้ว่าจะเรียบร้อยกว่าทุกครั้ง เพราะรัฐบาลซึ่งครองอำนาจอยู่มิได้มีพรรคมิได้ส่งผู้แทน ไม่ได้เป็นคู่แข่งคู่แข่งของใคร เมื่อเป็นเช่นนั้น เจ้าหน้าที่ทักทำงานสบายที่สุด ถ้าในสมัยต่อไปหากรัฐบาลผู้ครองอำนาจลงสนามแข่งด้วย จะหวังได้ยาก เพราะอำนาจเป็นกิเลส ผู้ใดครองไว้ก็อยากจะครองต่อไป ไม่อยากจากแก้อวธที่จะได้อำนาจตลอดไปก็มีทางเดียวคือยึดด้วยกำลัง หรือยึดโดยการเลือกตั้งทุจริต

แต่รัฐบาลนเป็นรัฐบาลแรกในโลกที่ไม่อยากยึดคิดจะหนีอยู่ทุกวัน ต้องอ่อนนอนเหลือเกินจึงจะยอมอยู่ เพราะฉนั้น การเลือกตั้งจึงสามารถทำได้อย่างสบายอย่าได้หวังใยเลย

แต่การเลือกตั้งที่ว่เรียบร้อยหรือไม่นั้นไม่ใช่เรื่องไม่โก่งอย่างเดียว ยังมีอย่างอื่นอีกมากมายเช่นการเตรียมการบกร่อง ของใช้ชาติ รายชื่อไม่ครบ ผู้เลือกไม่สะดวกผู้สมัครวิวาทกัน อะไรต่อมิอะไรจะปาเถเพราะฉนั้นถ้าการเลือกตั้งบกร่องลงไปบ้างด้วยเหตุแห่งการปฏิบัติงานธรรมดา ก็ของงอกยให้บ้างเพราะ

รามหน่วยเลือกตั้งสองหมื่นแห่ง บางแห่งก็อยู่ใน
ถิ่น ผกค. ใช้เจ้าหน้าที่สองแสนเศษ จะไม่ให้
บกพร่องบ้างเลยก็น่าจะเป็นซูเปอร์แมนเกินไปหน่อย
หนักมาดังปัญหาว่าเราจะเลือกใครเป็นตัวแทน

ไม่ว่าผมจะไปคุยกับใครที่บ้านไหน ก็เห็นมันกัน
อ้อว่าไม่รู้จะเลือกใคร ทุกคนอ้างสรรพคุณสูงส่ง
ตรงนั้นแหละคือการทดลองประชาธิปไตย การมีคน
เสนอตัวแย่ง ๆ ให้เลือก แล้วเราเลือกเสียงพวงมาลัย
นั่นแหละมันอิสระเสรีททหายาก ที่เราจะต้องใช้ด้วย
ความหวงแหนระมัดระวัง อย่าให้ใครมาหลอกมา
ขโมยได้

มนุษย์เราจะคิดหรือว่ามัน จะว่าคุยยากก็ยาก จะว่า
ง่ายก็ง่าย คือประวัติคนเนบดไม่มีคหอก คนเคย
อย่างไรก็ทำอยู่อย่างนั้น เช่นเคยโกงก็โกงตลอดชาติ
ถ้าเคยดกคงตเรือยไป อย่าได้สนเท่ห์เลย ราษฎร
เคยเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านมาตั้ง ๗๐ ปีแล้ว ทำไม่ถึง
เลือกได้ดกเลือกได้ดก หรือที่เขาเลือกมรรคทายกวัด
ยากเลือกกันไม่มผลผลิต หรือที่ชายเลือกหญิง
หรือหญิงเลือกชาย เลือกกันมาตั้งแต่โลกสร้างก็เห็น
เลือกกันดกตอง ที่ผิดก็มันแต่น้อย โลกจึงสงบและ
มอลเวง

นี่ก็เหมือนกัน อย่างนั้นว่าไม่รู้จะเลือกใครเพราะมัน
งกนัก ถ้ามันน้อยก็จว่าน้อยไม่พอเลือกไปอีก อย่า
เป็นเจ้าสาวผู้เล่นตัว เลือกใครเข้าสักคนเถิด ถ้า
ขาดก็อย่าไปเสียใจฆ่าตัวตาย อีกสับพบกันใหม่
อีกใหม่อีก เลือกคนดีจนได้ นี่แหละประชาธิปไตย
เองฝรั่งเขาก็เลือกคนผิดมามาก เขาก็ไม่ทอดย
อกต่อไปจนกว่าจะได้ดี

แต่คราวนี้ของเรามีพิเศษ คือเลือกพรรคไม่ใช่หน้า

คน กฎหมายรัฐธรรมนูญเขาเขียนว่าให้ผู้แทนทุกคน
สังกัดพรรค และให้ราษฎรเลือกพรรค พรรคก็คือ
พวกนั่นเอง เขาให้เลือกเป็นพวก ๆ อย่าเลือกเป็น
รายตัว เพราะการเมืองเขาต้องเล่นเป็นทีม เป็นคณะ
จะเล่นคนเดียวไม่ได้ เท่ากับเลือกทีมฟุตบอลหรือ
คณะดนตรีลูกทุ่งต้องเลือกเอาว่าจะเอาคณะสีเผือกหรือ
สีขี้ทอง ถ้าเลือกคณะไหนก็ต้องเลือกทั้งคณะ อย่า
แยก ถ้าแยกคณะเขาแตกเขาก็เล่นไม่ได้ เช่น
เลือกคนตีกลองของสีขี้ทอง เอาไปเล่นกับปี่ของ
สีเผือก คงจะไปเล่นคนละเพลง คงจะวิวาทกัน วิก
จะพัง คนตีก็พังคนเล่นก็พัง

การเมืองเป็นพรรคนี้ก็เหมือนกัน เลือกพรรคไหน
แล้วก็ควรเลือกทั้งคณะ อย่าแยกเสีย หรือถ้าหัวหน้า
พรรคเขาเก่งแต่ไปอยู่เขตอื่นเสีย เราก็เลือกพวกเขา
ในเขตเราก็ได้ผลเท่ากัน หนักพรรคไหนถึงจะดี ราษฎร
ถามกันออกหมด ผมหรือนายอำเภอคนไหนก็ตอบไม่ได้
เพราะเขาส่งให้เป็นกลาง

ตอบได้แต่เฉพาะที่เป็นหลักการคือ เราจะดูว่าพรรค
ไหนดี เราต้องดูที่หัวหน้าพรรค ประวัติเป็นยังไร เคย
ทรยศต่อราษฎรหรือไม่ และดูด้วยว่าพรรคคนเขาประกาศ
ว่าเขาจะทำอะไรเช่นบางพรรคเขาว่าจะทำให้ข้าวเปลือก
แพง บางพรรคว่าจะทำให้ข้าวสารถูก บางพรรคจะ
ให้เบ็ดไถ่แพง บางพรรคว่าจะให้โซ่ถูก

พรรคทั้งหมดมีตั้ง ๔๒ พรรค แต่ละพรรคประกาศ
คำสัญญาไว้มาก และส่วนใหญ่ก็คล้าย ๆ กันจนแยก
ไม่ออก ราษฎรต้องศึกษาเอาเอง และพรรคก็ต้องมี
หน้าที่โฆษณาให้ชาวเมืองทราบด้วย ไม่ใช่ปล่อยให้

ราษฎรสืบเอาเองข้างเดียว พรรคไหนไม่โฆษณาตัวเอง
ให้ราษฎรรู้จักเราก็อ่าเลือก

แต่อย่างว่า ถึงพรรคต่าง ๆ จะมีมาก และดีคล้าย
กัน จะถือเป็นเหตุที่อดอยไม่รู้จะเลือกใคร แล้วเลย
ไม่เลือกนั้นเป็นไปไม่ได้ เลือกใครก็เลือกเข้าคณะหนึ่ง
กว่าดีที่สุดของเราอยู่แล้วกัน จะหาว่าพรรคไหนดีทั้ง
หมดหรือเสียทั้งหมดนั้นคงไม่มีได้ คนเราจะหาหาคแล้ว
ก็มักกันได้ทั้งนั้นไป

เพราะฉะนั้น อยากจะขอวิงวอนประชาชนทุกเหล่า
อาชีพ และศาสนาจงไปเลือกผู้แทนของท่าน เลือก
ไปเถิด ค่ะมากคืบน้อยนั้นเป็นไปไม่ได้ ผิดบ้างถูกบ้างก็เป็น
ของธรรมดา จงไปเพื่อประกาศสิทธิ์ของท่านอย่างอง
อาจกล้าหาญ

จงตั้งใจไว้ให้แน่วแน่ ขณะนี้เป็นระยะที่เริ่มโฆษณาหา
เสียงจงฟังว่าเหล่าคณะแล้วคืบคืบใจเสียงพวกมาถ้อย
ยังมีเวลาเลือกอีกนานถึง ๒๖ มกราคม จงฟังไว้ๆ ให้ถึงหัววัน
ที่ ๒๖ แล้วค่อยขมขมเข้าไปถึงเสียงพวกมาถ้อยเลขตามที่เรา
คิดเห็นว่าคืบแน่ อ้อไปเชื่อใครๆ ใครนพ้ออ้อเชื่อใครจ้างใคร
วาน คนให้เงินเป็นคนคิดคืบนบ เป็นคนไม่ถืออ้อเลือก จง
เลือกคนที่คืบในเนื้อเอง ไม่ใช่คืบเพราะแจกของ ถ้าผดาคก็ไม่มี
เสียใจ ขออย่างเคี้ยวจงไปเลือกและขออ่านอนพดัมพ์ที่คืบ

วิเศษชนแท้

สายฝน

เมธอรอลเย็นชื่น
พาดุณระรินชื่นใจ

คำบรรยายโดย นายชด วนะภักดิ์
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ (ช่อง ๑)
เมื่อวันที่ ๑๖ ธ.ค. ๒๕๑๑

ข้าราชการนักวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบันที่เป็นที่พหุทกษวิจารณ์กันทั่วไป คือ บทบาทของข้าราชการที่เป็นนักวิชาการ เพราะมีบางกรณีที่ข้าราชการประเภทนี้ได้กระทำการ ซึ่งตามความรู้สึกของคนทั่วไปว่าอยู่นอกเหนือความชอบธรรม อำนาจหน้าที่ และความเหมาะสม ในขณะที่ตอกพวกหนึ่งก็ถูกหาว่าอยู่ในหอคอยงาช้าง หรือเป็นนกบในกะลาครอบ บทความสั้น ๆ นี้จะพยายามขอสังเกตบางประการว่า นักวิชาการที่แท้จริงมีคุณสมบัติอย่างไร เพื่อฟื้นฟูความเชื่อถือของสังคมว่าบุคคลดังกล่าวยังมีอยู่และยังมีบทบาทที่สำคัญต่อสังคมอยู่มาก

ในเมืองไทยเรานักวิชาการส่วนมากเป็นข้าราชการ ทั้งนี้เพราะนอกจากเราจะมีนักวิชาการที่รับราชการในสายวิชาการสายเทคนิคอยู่ตามกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ แล้ว บรรดาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา การวิจัย ค้นคว้าต่าง ๆ ก็เป็นข้าราชการด้วยต่างกับในประเทศอื่น ๆ

เมื่อชนหมู่ใดมีผู้คนมากก็ย่อมมีพฤติกรรมต่าง ๆ กัน โดยเฉพาะกลุ่มข้าราชการนักวิชาการ ซึ่งก็ยากที่จะพูดได้ว่าเป็นกลุ่ม ๆ เดียว เพราะแท้จริงก็มีหลายพวกหลายหมู่ แต่ละหมู่ก็มีคุณสมบัติและหน้าที่ต่างกัน เช่น กลุ่มอาจารย์ กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิศวกร กลุ่มสถาปนิก กลุ่มนักเศรษฐศาสตร์ กลุ่มนักวางแผน ฯลฯ การจะเรียกคนเหล่านั้นว่าอยู่ในกลุ่มเดียวกันจึงไม่ตรงความจริงนัก แม้ตามความรู้สึกของคนทั่วไป คำว่า "ข้าราชการนักวิชาการ" จะได้แก่ข้าราชการที่เขียนหนังสือมากจนได้ปริญญา และประกาศนียบัตรหลายแผ่น

ในสภาพสังคมและการเมืองปัจจุบัน ข้าราชการนักวิชาการมีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในเรื่องต่าง ๆ อยู่มาก เช่น ไปช่วยงานทางด้านการเมือง ไปช่วยบริหารงานตามกระทรวงทบวงกรม รัฐวิสาหกิจ แม้กระทั่งงานเอกชน ในบริษัทห้างร้าน โรงเรียนและวิทยาลัยต่าง ๆ การเข้าไปมีบทบาทในเรื่องอื่น ๆ นอกหน้าที่งานรับผิดชอบโดยตรง ย่อมจะบังเกิดผลดีบ้างผลร้ายบ้างตามธรรมดา สิ่งใดมีคุณอนันต์ก็จะมีโทษมหันต์ด้วย

ในขณะนี้มีนักข่าวครึกโครมปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์วารสาร ตลอดจนแผ่นปลิวต่าง ๆ วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของข้าราชการนักวิชาการไปต่าง ๆ นานา เช่น เป็นพวกหัวเงิน ชอบไปทำงานนอกหน้าที่เพื่อแสวงหาเงินพิเศษเพื่อความร่ำรวยจนไม่เอาใจใส่ในราชการ บางพวกก็ถูกหาว่าหัวอำนาจ ชอบไปทำงานที่เกี่ยวกับการเมือง หรือนักการเมือง หรือส่วนราชการที่มีอำนาจสูง การไปทำงานเช่นนี้ไม่สามารถจะโอนไป

ได้ทันทีก็มักจะเป็นในรูปแบบไปช่วยงานชั่วคราว รอเวลาตั้งหน่วยงานใหม่ ตั้งตำแหน่งใหม่แล้วจึงไปครองอัตราตำแหน่งเหล่านั้นในภายหลัง บางพวกที่ทำงานตามกระทรวงทบวงกรมอยู่แล้วก็มักถูกหาว่าบิดเบือน ขอมใช้วิชาความรู้ไปสนองความต้องการที่ไม่ชอบธรรมของ

ผู้บังคับบัญชา เป็นเหตุให้เกิดคอร์รัปชัน และการเล่นพรรคเล่นพวก ทั้งนี้เพื่อหวังลาภยศ นอกจากนั้นบางคนประพฤติปฏิบัติตัวให้เป็นทรงเก็จของผู้อื่นแม้จะมีผลงานทางวิชาการดี เช่น บางคนเมื่อมีโอกาสไปทำงานบริหารก็จะเรียกร้องขอเอกสิทธิ์ต่าง ๆ ที่ตนเองเคยวิพากษ์วิจารณ์ตลอดมา เช่น ขอรดยนต์ประจำตำแหน่ง ต้องทำงานที่ปรับอากาศ ห้องน้ำห้องส้วม ชุดรับแขกอย่างดี พรหมปูพรม บางทีก็เรียกร้องขอใช้เงินงบประมาณก็มี บางคนโจมตีระบบเล่นพรรคเล่นพ้องอย่างรุนแรง แต่พอมมีโอกาสกลับยกพวกไปกินตำแหน่งทั้ง โขงกัม

บางคนก็ได้แต่คิดก่อนว่าเป็นข้าราชการประจำไม่น่าเล่น
การเมือง แต่งานที่ตนเองอยากทำและไปข้อย่างทำก็คือ
งานการเมืองนั่นเอง บางคนเห็นว่าสถาบันบริหารนิติ-
บัญญัติ และตุลาการ ต้องแยกกันเด็ดขาดถึงกับได้
ไปบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ที่จริงตัวเขาเองกลับ
ครองตำแหน่งทั้งสอง - สาม สาขางานก็มี ฯลฯ

นักวิชาการประเภทนี้แหละที่มักจะถูกคิดเทียบ โดยผู้ที่
เกี่ยวข้องกับหรือผู้ทั้งหลายในประการต่าง ๆ แต่เมื่อฉาย
ภาพไปสู่มหาชนส่วนรวมแล้วก็กลายเป็นภาพพจน์ของ
ข้าราชการนักวิชาการทั้งหมดไป หรือพูดอย่างสุภาพ
ได้ว่า ปลายน้ำสองสามตัวทำให้ปลาทั้งข้องพลอยเหม็น
ไปด้วย ภาพพจน์อย่างนี้เป็นภาพที่ไม่ถูกต้องไม่ยุติ-
ธรรมเพราะต่อไปจะทำให้คนทั้งปวงเห็นคนมีปริญญา
มีความรู้เป็นคนดีแต่พูดอย่างพูดกันว่า มือถือสาก ปาก
ถือศีล ทำให้ให้นักวิชาการที่ ซ่อมอยู่เป็นอันมาก
พลอยเสีย พลอยอับอายขายหน้าไปด้วย ส่วน
ประชาชนก็จะเกิดความรู้สึกต่อต้านนักวิชาการ หรือต่อ
ต้านปัญญาชนไป

บรรยากาศทางต่อต้านปัญญาชนย่อมเป็นของ ไม่ดีสำ-
หรับส่วนรวม เพราะสังคมทุกสังคมย่อมต้องการนัก
ปราชญ์ ราชบัณฑิต ผู้ทรงภูมิความรู้ และทรง
คุณธรรมด้วยกันทั้งนั้น เพราะท่านเหล่านั้นเป็นสมอ
เป็นผู้ชักนำสังคมให้ไปสู่แนวทางที่ถูกต้อง ทัดชนกว่า
เดิม ดังนั้นบทความนี้จึงมุ่งหวังที่จะให้เห็นว่าข้าราชการ
นักวิชาการที่แท้จริงนั้น ยังมีอยู่มากและเป็นคน
ละพวกกับผู้ทำอะไรแปลก ๆ อยู่ทุกวันนี้

การจะวินิจฉัยว่านักวิชาการที่แท้จริงนั้นคืออย่างไร จะ

รู้ได้อย่างไร ย่อมเป็นของยากพอสมควร เพราะไม่มี
ใครจะมาสารภาพว่าเขาเป็นนักวิชาการจอมปลอม การ
วินิจฉัยจึงต้องใช้หลัก "อยู่ด้วยกันนาน ๆ และด้วยการ
สังเกตสังกา" บางทีข้อสังเกตต่อไปนี้จะช่วยท่านผู้อ่าน
ได้จึงขอขมมาเป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑. ข้าราชการนักวิชาการ ที่แท้ย่อมมีบทที่จะ
แสดงตนได้เพียง ๒ บท คือ ข้าราชการอย่างหนึ่ง
และนักวิชาการอีกอย่างหนึ่ง ที่จริงควรถือตัวเป็นนัก
วิชาการเป็นหลัก การเป็นข้าราชการเป็นรองเพราะเป็น
เพียงการประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง เหมือนแพทย์ซึ่ง
ต้องเป็นหมอ ส่วนจะเป็นหมอล่วงหมอมอกคนนั้นไม่
สำคัญเท่า

๒. นักวิชาการ เป็นบุคคลที่มีวินัยเป็นหลักคุณ
ความประพฤติเพราะเป็นผู้กินเงินเดือนของประชาชน
และต้องรับใช้ส่วนรวม ข้าราชการนักวิชาการที่ดีจะต้อง
เป็นผู้มีวินัยและเคารพกฎหมายเป็นนิจศีล

๓. นักวิชาการ คือผู้นำความรู้มาใช้อย่างเที่ยง
ธรรม ตามหลักวิชา ซึ่งในทางสังคมศาสตร์ส่วนมาก
เกณฑ์ที่สำคัญที่สุดก็คือ ความเที่ยงธรรมอย่างปรนัย
(Objectivity) กล่าวคือศึกษาเรื่องต่าง ๆ อย่างถ่วง
ทั้งข้อดีข้อเสีย ไม่มีอคติทั้ง ๔ ประการ ก่อนจะวินิจฉัย
สิ่งใดต้องไม่มีฐานคติที่ชอบที่เกลียดต่อสิ่งนั้น เมื่อได้
ศึกษาปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยถ่วงแล้ว จึงจะวินิจฉัย
ว่าภายในสถานภาพและข้อจำกัดต่าง ๆ อย่างนั้นสิ่งใด
ชั่วสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ

๔. นักวิชาการ ย่อมไม่นำความรู้ที่ตนเองมีในเรื่อง
หนึ่งไปแผ่ขยายตีความ (Generalize) ไปมากมาย
หลายเรื่อง นอกจากนั้นย่อมไม่พูดโฆษณาสนับสนุน
หรือประณามสิ่งใดที่ตนไม่รู้จริง เช่นนักวิทยาศาสตร์

ยอมไม่วิจารณ์การเมืองจนเกินไป เพราะคนไม่ถนัด
รู้เท่า นักรัฐศาสตร์ซึ่งก็ไม่ควรจะไปวิจารณ์ผลงาน
ของนักวิทยาศาสตร์เช่นกัน ทั้งวันแต่จะได้ทุ่มเท
ศึกษาเรื่องนั้นอย่างเพียงพอเสียก่อน โดยนัยนัก
วิชาการสาขาหนึ่งก็ควรเขียน (ให้มากกว่า) พุดถึง
เรื่องต่างๆ ในสาขานั้น ถ้าอยากจะพุดถึงเรื่องอื่นก็
ควรแจ้ง ให้ผู้อื่น ทราบว่าขอ ออก ความ เห็น ในฐานะ
สามัญชนไม่เกี่ยวกับวิชาการในสาขานั้น ภัยอันนี้มัก
เกิดแก่ผู้จบปริญญาต่างประเทศ เพราะปริญญาตรี
โท เอก ของเขาที่เรียกว่า B.A., M.A., Ph.D. นั้น
แสดงระดับการ ศึกษามาก กว่าที่จะแสดงว่า มีความรู้ ใน
สาขาใด เมื่อใครเอามาหยอหย้ายแล้ว ไปพุดเขียนถึง
เรื่องใด คนอ่าน คนฟังก็ต้องสันนิษฐานว่าท่านมี
ความรู้ในเรื่องนั้น ซึ่งอาจไม่ตรงกันก็จะกลายเป็นการ
เอาปริญญามาบังหน้า

๕. ข้าราชการนักวิชาการนั้น ไม่ควรจะต้อง
ปริญญา เพราะปริญญาบัตรเป็นเครื่องแสดงว่าเขา
เป็นนักศึกษาในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งมาก่อน เมื่อ
เรียนจบก็ได้รับปริญญา แต่ควรคิดว่า หลังจากได้รับ
ปริญญาแล้วเขาทำอะไรบ้าง โดยเฉพาะงานวิจัยของ
เขา เพราะบางคนจบมาแล้วแทบไม่เคยทำงานด้านที่
เรียนมาเลย หรือถึงจะทำก็แทบไม่เคยจับตำรา หรือ
วารสารวิชาการเลย ความเป็นนักวิชาการก็ย่อมจะ
หมดสิ้นไป

๖. ข้าราชการนักวิชาการ นอกจากจะเป็นผล
สมความรู้ในวิชาสาขาใดสาขาหนึ่งแล้ว ย่อมมีสิทธิ
ทุกประการที่จะมีความคิดเห็น มีอุดมคติ มีทัศนคติ
มีความตั้งใจ ความมั่นใจ ในบางสิ่งบางอย่างที่อยาก
เผยแพร่ให้คนอื่นเห็นดีเห็นงาม และนำไปปฏิบัติด้วย

ดังนั้นค่านักวิชาการ จึงอาจวัดได้ว่าเขาเคยพุด
เคยเสนออย่างไร เมื่อมีโอกาส แล้วเขาทำอย่างไร
เขาพุดหรือเปล่า อยากรู้คิดแม้การเป็นผู้อุดมคติจะ
เป็นของดีในตัวเอง แต่คุณสมบัติของนักวิชาการที่
สำคัญยิ่งก็คือ ความพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของ
ผู้อื่น โดยเฉพาะข้อเท็จจริงใหม่ๆ ซึ่งอาจจะทำให้
ความรู้ความเชื่อของเขาเป็นของผิดของล้าสมัยไป นัก
วิชาการที่แท้ต้องยอม เปลี่ยน ความคิดเห็น เมื่อเกิดไป
ขัดกับข้อเท็จจริง เพราะวิชาการกับการปฏิบัติเป็นของคู่กัน
ไม่มีวิชาอะไรที่เรียนแล้วปฏิบัติไม่ได้ และไม่มีอะไร
ที่ปฏิบัติได้ แล้วนำไปสอนไปเรียนกันไม่ได้

๗. ข้าราชการนักวิชาการ ที่แท้จริงย่อมไม่
เป็นผู้แสวงหาชื่อเสียง จากตำแหน่งหน้าที่อย่าง
ที่เรียกกันว่า “อยากดัง” เพราะงานของประเทศไม่ใช่
งานส่วนตัว ข้าราชการที่ดัดต้องทำงานโดยไม่หวังความ
ดีเด่น ไม่โฆษณาเผยแพร่เอาเครดิตมาเข้าตัวคือ
ต้องทำงานให้กับหน่วยงาน หรือราชการส่วนรวม
(Anonymity) ความดีของข้าราชการย่อมจะได้รับ
ผลรางวัลตอบแทนตามควร ภายในกรอบของระบบ
ราชการอยู่แล้ว ไม่ต้องชวนชวนขยี้คนคนอยากได้
อย่างอื่นอีก

จะเห็นได้ว่าที่ปฏิบัติคนได้ตามเกณฑ์ที่ ๗ ขอนี้ย่อมเห็นนัก
วิชาการและข้าราชการที่ค้ำหน้าแน่คือ นำสันนิษฐาน นำให้
เกียรติ และบุคคลที่ควรได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วม
งานและประชาชนทั่วไป จึงใคร่ขอวิงวอนให้เพื่อนข้าราชการ
และพี่น้องประชาชน ได้กรุณา ให้ความสนับสนุนแก่
บุคคลประเภทที่กล่าวมานี้ด้วย เพื่อจะได้เป็นพลังใจ
ให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเข้มแข็งสืบไป ●

การปฏิวัติระบบราชการ

สมบูรณ

ปี ๒๕๑๘ น่าจะถือได้ว่าเป็นปีเริ่มต้นแห่งการปฏิวัติระบบราชการพลเรือน

แม้ว่าจะมีลักษณะเหมือนหนึ่งจุดเล็ก ๆ ที่เกือบไม่มีความหมายอย่างใดเลย แต่บังเอิญเป็นจุดเริ่มต้นที่มุ่งแนวทางไปสู่การปฏิวัติระบบราชการทั้งระบบได้ในภายหลัง

เรานับใจและกล้ายืนยันไว้ ณ ที่นี้

ต้นตอใหญ่ของการปฏิวัติระบบราชการได้แก่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ อันเป็นแม่บทที่กำหนดแนวทางและระเบียบปฏิบัติของข้าราชการทั้งหลาย

โฉมหน้าและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนที่เปลี่ยนแปลงไป ท่านผู้อ่านคงติดตามรายละเอียดได้จากข้อเขียนต่าง ๆ ในวารสารข้าราชการฉบับนี้แล้ว

แต่ก็ยังประเด็นที่ควรนำมากล่าวไว้ในอีกสองข้อด้วยกัน

ข้อแรก คือการปฏิวัติความคิด และระเบียบปฏิบัติที่ยึดติดกับตัวบุคคลโดยเปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับตำแหน่งหรืองานในหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอันดับแรก ตัวบุคคลเอาไว้พูดกันทีหลัง

วิธีการดังกล่าว เชื่อว่าจะช่วยขจัดความคิดและการทำงานแบบเจ้าขุนมูลนายในวงราชการ ซึ่งก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างประชาชนกับข้าราชการ และระหว่างข้าราชการต่อข้าราชการ อันเป็นปัญหาหนักอกอยู่ทุกวันนี้ได้

เรื่องนี้ใครที่อ่านพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนใหม่แล้ว อาจโต้แย้งว่าไม่เห็นมีกำหนดไว้ที่ไหนเลย ไปเอาอะไรมาอ้าง ก็ใครจะอ้างว่าเป็นเจตนารมณ์ของ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ซึ่งต้องอ่านและทำความเข้าใจโดยละเอียด

ออกจะเป็นเหตุผลที่คลุมเครือและมีลักษณะคาดหวังมากเกินไปหน่อย ก็ต้องคอยดูกัน
ระยะหนึ่งก่อน

อีกข้อหนึ่งได้แก่อำนาจของผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ตลอดมาว่า เป็น
ต้นเหตุของความเหลวแหลกในวงราชการ แต่ตามกฎหมายใหม่ดูเหมือนกลับยิ่งเพิ่ม
อำนาจให้มากกว่าก่อนเสียอีก เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วจะไม่เกิดปัญหามากขึ้นหรือ ขอนม
เหตุผลอธิบายได้ว่า ที่ต้องกำหนดอำนาจของผู้บังคับบัญชาให้ชัดเจนขึ้นก็เพื่อแก้
ปัญหาการบิดเบือนความรับผิดชอบ และอำนาจของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายใหม่นี้เชื่อว่า
จะมีอำนาจแบบขาดลอยก็หาไม่ แต่เป็นอำนาจชนิดที่การดำรงมิให้มีการใช้อำนาจ
พากันเข้รกเข้พงได้อย่างแต่ก่อน ลักษณะเช่นนี้จะเกิดภาวะคลุกและคานกันในระบบ
ราชการ ปัญหาการบิดเบือนต่างๆ ก็จะลดน้อยและหมดสิ้นไป

การเปลี่ยนแปลงหลักการของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน เท่าที่กล่าว
มาว่ากันตามจริงแล้วเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการปฏิวัติระบบราชการเท่านั้นเอง ผล
สำเร็จของการปฏิวัติ ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งภายในและภายนอกระบบราชการอีก
นานัปการ ที่สำคัญคือตัวข้าราชการโดยเฉพาะจิตสำนึกที่มีต่อระบบราชการยุคปฏิวัติ
จิตสำนึกที่มีต่อระบบราชการยุคปฏิวัติหมายถึงความรู้สึกรู้ตัวทางการเมือง ทำความ
เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนส่วนใหญ่บนพื้นฐานของความเป็นธรรม ติดตามแนว
ทางและความคลี่คลายของสังคม เป็นต้น ทักษะเช่นนี้จะช่วยให้ข้าราชการทุกคนมี
หลักยึดที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ขจัดความเห็นแก่ได้ส่วนบุคคล สามารถอุทิศ
ตนเข้าร่วมกระบวนการสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติได้

ภายใต้ภาวะที่ไม่เห็นแก่ได้ส่วนบุคคล จะช่วยให้ข้าราชการทุกคนได้มีโอกาสใช้
ศักยภาพของตนได้อย่างพร้อมเพรียงและเกิดพลังขงชน

ปัญหาการฉกฉวยประโยชน์ในช่วงที่ตนยังมีอำนาจตลอดจนการตั้งแก๊งค์ราวกับพวก
องขั ฯลฯ ในระบบราชการก็ย่อมจะถูกทำลายไป

บรรยากาศการทำงานเพื่อนร่วมงานจะเข้ามาแทนที่ นอกจากนั้นอุปสรรคที่ขัดขวางการปฏิวัติระบบราชการก็คือการคอร์รัปชัน หรือโรคมะเร็งซึ่งกำลังเจริญเติบโตขยายกิ่งก้านสาขาไปสู่ส่วนต่างๆ ของระบบราชการอย่างไม่หยุดยั้งนั้น ก็มีผู้ที่กำจัดได้อย่างจริงจัง โดยคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามข้าราชการที่ทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ และส่งให้สภานิติบัญญัติฯ พิจารณาเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไปแล้ว

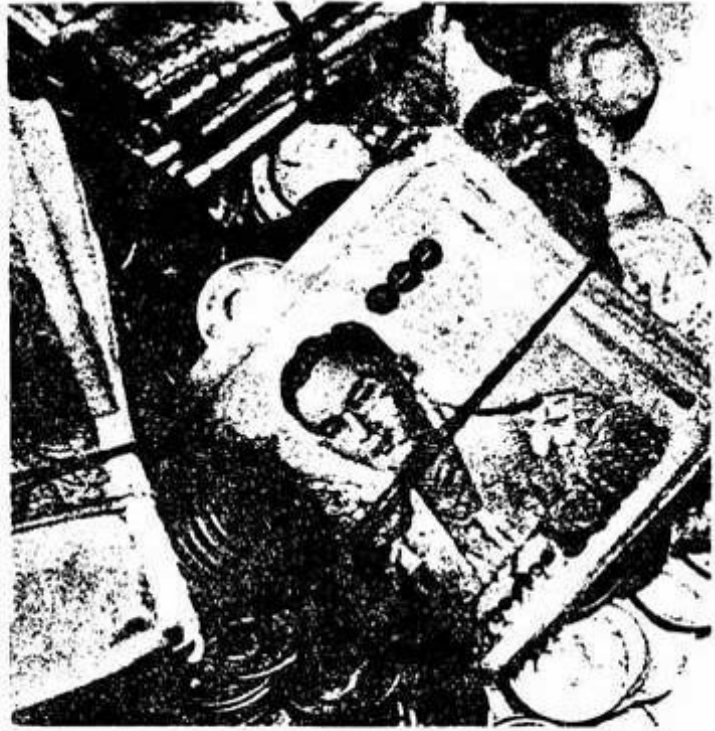
การปราบปรามผู้ทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการนี้ แม้ว่าจะมีลักษณะเป็นมาตรการในทางลบ ซึ่งควรหลีกเลี่ยงไม่นำมาใช้เพราะอาจเกิดความเสียหายได้เท่าๆ กับผลดีก็ตาม ในระยะเริ่มต้นของการปฏิวัติระบบราชการย่อมมีข้าราชการที่ยังไม่เข้าใจ และผลอื้ออำนาจหน้าที่โดยมิชอบตามระบบเก่าอยู่บ้างไม่มากนักยอ ก็ต้องหาวิธีป้องกันและตัดไฟแต่ต้นลมเสีย

การปฏิวัติระบบราชการนี้เชื่อว่าข้าราชการทั้งหลายคงมีแนวความคิดตรงกัน ก็ต้องการให้ระบบราชการของเราเป็นระบบที่รับใช้ประเทศชาติได้อย่างตรงพล้ง ตามเข็มนาฬิกาเพื่อความเป็นธรรมในสังคม มิใช่เป็นระบบราชการที่รับใช้และคอยปกป้องรักษาประโยชน์แก่บรรดากลุ่มอภิสิทธิ์ชนทั้งหลาย และพยายามใช้ระบบราชการเป็นเครื่องสนับสนุนตักตวง ทรัพยากรของประเทศนำไปแสวงสุขแก่ตนเองและพรรคพวกอย่างที่แล้วๆ มา

ถ้าหากเป็นการสรุปโดยส่วนรวมเพื่อความเข้าใจปัญหาาร่วมกัน ซึ่งน่าจะได้ออกเป็นรายสำเนาราชการ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาแต่ละส่วนกันอย่างจริงจัง แต่คงไม่ได้ประโยชน์อะไร หากผู้รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องอยู่ด้วยยังมีทัศนคติศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและเข้าร่วมแก้ไขปัญหานี้ๆ ด้วยตนเอง

อย่างไรก็ตามหนทางของการปฏิวัติระบบราชการนั้น ก็เช่นเดียวกับหนทางปฏิวัติใดๆ ก็ตาม กล่าวคือ ต้องผ่านขั้นตอนที่สากล้นยาก ต้องต่อสู้กับถาวรศักดิ์อันได้แข็งในรูปแบบต่างๆ และต้องใช้เวลาบ้างพอสมควร แต่เงื่อนไขสำคัญข้าราชการทั้งหลายต้องเข้ามีส่วนร่วมในการปฏิวัติร่วมกัน จะปล่อยให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งกระทำไปโดยลำพังมิได้ จะต้องสืบหาคอขวดแห่งการปฏิวัติไว้ การปฏิวัติระบบราชการจึงจะประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด

ประโยชน์เกื้อกูล ของข้าราชการ

~~วิวัฒน์~~ วัชรวาการ

ตามหลักการบริหารงานนั้น การกำหนดอัตราเงินเดือนต้องให้เป็นไปตามหลักงานเท่ากับเงิน คือเมื่องานมากเงินเดือนก็ควรที่จะได้รับมากด้วย มิฉะนั้นแล้วจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานหมดกำลังใจในการทำงาน แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดอัตราเงินเดือนนั้น ก็ต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่หน่วยงานอาจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งอื่น ๆ ด้วย ทั้งในตำแหน่งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เช่น วันหยุดพักผ่อนต่าง ๆ การให้ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเรื่อว่าประโยชน์เกื้อกูล (Fringe Benefit) หรือสิ่งจูงใจในการทำงาน ประโยชน์เกื้อกูลเหล่านี้มีผลกระทบต่อผลผลิตขององค์การ ต้นทุนการทำงาน ตลอดจนขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน

หลักการกำหนดประโยชน์เกื้อกูล

การกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์เกื้อกูลนั้น จะต้องให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงาน และการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน งบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานนั้น โดยทั่วไปแล้วมีหลักการในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดประโยชน์เกื้อกูลไว้ดังนี้

๑. ประโยชน์เกื้อกูลนั้นต้องจัดให้ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริงนั่นคือต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้ปฏิบัติงานว่ามีความต้องการ

อะไรบ้าง เพื่อที่จะจัดบริการให้เหมาะสมกับความต้องการ

๒. ต้องจัดสนองเพื่อบริการความต้องการของคนส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานไม่สามารถที่จะให้บริการตามความต้องการของคนส่วนมาก แต่ถ้าสิ่งที่จะจัดขึ้นมาสนองแต่ความต้องการของคนบางกลุ่ม ก็จะไม่ใช่ประโยชน์เกื้อกูลที่แท้จริง เช่น การจัดแข่งขันกอล์ฟ การจัดบ้านพักตากอากาศ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึก ความแตกต่างในด้านชนชั้นชน ซึ่งไม่ใช่วัตถุประสงค์ของการจัดประโยชน์เกื้อกูล

๓. ประโยชน์เกื้อกูลที่จัดให้มันต้องจัดบริการให้
อย่างสม่ำเสมอ มิใช่เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการ
เพื่อความสนใจของฝ่ายบริหาร และควรกำหนดระยะเวลา
เวลาการให้บริการที่แน่นอนไว้ด้วย มิใช่ให้บริการตาม
ความพอใจของผู้จัด

๔. ประโยชน์เกื้อกูลที่จัดนั้นจะต้องจัดให้ตรงกับ
วัตถุประสงค์ เช่น ในภาวะข้าวสารขาดแคลน หรือใน
ภาวะการครองชีพสูง ก็ควรที่จะจัดบริการขายข้าวสาร
ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในราคาถูก หรือจัดบริการขายสิน
ค้าจำเป็นในราคาถูกให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ดีกว่าการจ่าย
เงินช่วยเหลือค่าครองชีพ เพราะเงินอาจไม่สามารถ
ซื้อข้าวสารในขณะขาดแคลนได้ หรืออาจซื้อหาสิ่ง
ของได้ไม่เพียงพอกับความต้องการ

๕. บริการที่จัดให้มันจะต้องไม่เป็นภาระหรือก่อให้เกิด
เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น การจัดตั้ง
กองทุนสงเคราะห์ โดยการเรียกจากผู้ปฏิบัติงานใน
อัตราสูง ก็จะเป็นเหตุเดือดร้อนแก่คนทั่วไป หรือการ
จัดตั้งสโมสร เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานพักผ่อนหลังการ
ทำงาน แต่ถ้าไม่มีมาตรการควบคุมที่ดี ก็จะทำให้ผู้ใช้
สโมสรเป็นหนี้สินจากการดื่มสุรา หรือการพนันในรูป
ต่างๆ ที่มีอยู่ในสโมสร ซึ่งจะทำให้ครอบครัวของผู้
ปฏิบัติงานได้รับความเดือดร้อนมากขึ้น จึงไม่ถูกต้อง
วัตถุประสงค์ของการจัดประโยชน์เกื้อกูล

๖. ต้องจัดให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนช่วยเหลือตัวเอง
เพื่อฝึกนิสัยไม่ให้เป็นคนพุ่มพุย และจะช่วยแบ่ง
เบาภาระให้แก่หน่วยงานได้ด้วย

ประโยชน์เกื้อกูลที่จัดขึ้นนี้ ถ้าเป็นไปตามวัตถุประสงค์
และความต้องการของผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่แล้ว ก็

ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน และหน่วยงานนั้น
อย่างแท้จริง ในด้านผู้ปฏิบัติงานจะก่อให้เกิดความ
ภูมิใจและความพอใจในหน้าที่การงานที่ตนทำอยู่ ก่อ
ให้เกิดความร่วมมือ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง
เพื่อนร่วมงานกับผู้บังคับบัญชา จะเกิดความจงรักภักดี
และความเข้าใจในเป้าหมายของหน่วยงาน ลดการ
ร้องทุกข์และปัญหาการนัดหยุดงานต่างๆ ตลอดจน
ส่งเสริมขวัญและประสิทธิภาพในการทำงานของผู้
ปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ส่วนในด้านหน่วยงานนั้น จะได้รับ
ประโยชน์จากการประหยัดค่าจ้างแรงงาน หรือต้นทุน
การผลิต ทำให้หน่วยงานได้รับผลกำไรสูงสุด เนื่องจาก
ผู้ปฏิบัติงานทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ประโยชน์เกื้อกูลในราชการ พลเรือน

ข้าราชการพลเรือนนอกจากได้รับเงินเดือนเพื่อตอบ
แทนการปฏิบัติงานแล้ว ทางราชการยังจัดบริการ
ประโยชน์เกื้อกูลให้แก่ข้าราชการอีกหลายประเภท ซึ่ง
ประโยชน์เกื้อกูลนี้ บางชนิดก็ไม่เหมาะสมกับภาวะ
แวดล้อมปัจจุบัน จึงควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่
ประโยชน์เกื้อกูลที่ข้าราชการได้รับนั้น อาจจำแนกได้
ดังนี้

๑. ประโยชน์เกื้อกูลในการปฏิบัติราชการ ได้แก่

๑.๑ เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่ง โดยจ่ายให้
แก่ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งที่หน้าที่พิเศษ หรือ
ประจำอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มพิเศษ
นอกเหนือจากเงินเดือน เช่น เงินเพิ่มพิเศษประจำ

ตำแหน่งการศึกษาพิเศษ ซึ่งจ่ายให้แก่ครูสอนคนหูหนวก ครูสอนคนตาบอด ครูสอนคนปัญญาอ่อน ครูช่างอาชีวศึกษา เงินเบี้ยกันตาร เงินยังชีพภาคใต้ เป็นต้น

เงินพิเศษประจำตำแหน่งบางชนิดก็ไม่เหมาะสมสมควรที่จะพิจารณายกเลิก เช่น เงินยังชีพภาคใต้ ซึ่งจ่ายให้แก่ข้าราชการที่ประจำอยู่ในจังหวัดภาคใต้ในอัตราเดือนละ ๕๐ หรือ ๑๐๐ บาท เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า ภาวะการครองชีพในจังหวัดภาคใต้สูงกว่าภาคอื่น ๆ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าภาวะการครองชีพในภาคต่าง ๆ นั้น ปัจจุบันมีอัตราสูงในระดับใกล้เคียงกัน และบางภาคยังมีค่าครองชีพสูงกว่าภาคใต้เสียอีก จึงควรยกเลิกเงินยังชีพภาคใต้เสียเพื่อความเป็นธรรมและการประหยัด

๑.๒ ค่าเช่าบ้าน โดยช่วยเหลือค่าเช่าบ้าน และจัดบ้านพักให้แก่ข้าราชการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจจำแนกข้าราชการที่ได้รับการช่วยเหลือออกได้

๓ ประเภทคือ

- ก. ข้าราชการที่ได้รับการช่วยเหลือค่าเช่าบ้าน เพราะเช่าบ้านเขาอยู่และมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้
- ข. ข้าราชการที่ได้รับการช่วยเหลือค่าเช่าบ้าน แต่ไม่เสียค่าเช่าบ้านเนื่องจากปฏิบัติตามเงื่อนไขและระเบียบทางราชการกำหนดไว้
- ค. ข้าราชการที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือค่าเช่าบ้าน แต่ทางราชการจัดบ้านพักให้

จึงก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมแก่ข้าราชการทั่วไปอย่างยิ่ง เพราะแม้ว่าข้าราชการจะมีบ้านพักของตนเองก็ตามก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้าน ซึ่งบาง

คนได้รับค่าเช่าบ้าน เนื่องจากมีสิทธิตามกฎหมายและสามารถหลีกเลี่ยงระเบียบข้อกำหนดที่ระบุไว้ได้ ควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยให้ข้าราชการทุกคนได้รับการช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัย

๑.๓ ค่ารักษาพยาบาล ให้การช่วยเหลือเฉพาะข้าราชการ คู่สมรส บิดามารดาและบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายและยังไม่บรรลุนิติภาวะ และให้ทางโรงพยาบาลของรัฐ ไปเก็บค่ารักษาพยาบาลประเภทคนไข้ในจากกรมเจ้าสังกัดของคนไข้ในได้ ซึ่งนับว่าเป็นการช่วยเหลือข้าราชการได้เหมาะสม แต่ทางปฏิบัติปรากฏว่าทางโรงพยาบาลบางแห่งไม่ยอมดำเนินการเรื่องนี้ให้ จึงทำให้ข้าราชการต้องกุมเงินมาเสียค่ารักษาพยาบาลให้ทางโรงพยาบาลก่อน แล้วจึงนำไปเสร็จไปเบิกค่ารักษาพยาบาลจากกรมเจ้าสังกัดในภายหลัง เพื่อให้การช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลบรรลุผลตามความมุ่งหมายจึงควรออกกฎหรือคำสั่งของรัฐบาลให้ทางโรงพยาบาลของรัฐบาลทุกแห่ง เก็บเงินค่ารักษาพยาบาลจากกรมเจ้าสังกัดของข้าราชการโดยตรง ไม่ว่าข้าราชการผู้นั้นจะเป็นคนไข้ในหรือไข้นอก โดยให้ข้าราชการผู้นั้นนำไปรับรองจากเจ้าสังกัดไปแสดง

๑.๔ การช่วยเหลือการศึกษาของบุตร ซึ่งช่วยเหลือบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายแต่ไม่รวมบุตรบุญธรรม และอายุไม่เกิน ๒๕ ปี ในวันที่ ๑ พฤษภาคม ของทุกปีช่วยเหลือที่ได้รับในปัจจุบันนับว่าเหมาะสมแล้วแต่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ข้าราชการ ก็ควรที่จะให้ทางโรงเรียนเรียกเก็บเงินค่าช่วยเหลือการศึกษาของบุตรนี้จากกรมเจ้าสังกัดโดยตรง เช่นเดียวกับค่ารักษาพยาบาล

๑.๕ เงินช่วยเหลือบุตร โดยช่วยเหลือบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่รวมบุตรบุญธรรมและอายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ ซึ่งไม่เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ ในอัตราคนละ ๕๐ บาทต่อเดือน การช่วยเหลือบุตรเช่นนี้ยังไม่เหมาะสม เพราะเป็นการช่วยเหลือโดยไม่จำกัดจำนวนบุตรซึ่งทำให้ผู้มีบุตรมากได้รับการช่วยเหลือมาก โดยไม่คำนึงว่าผลการปฏิบัติงานนั้น จะมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน และไม่สอดคล้องกับแผนการคุมกำเนิด การช่วยเหลือบุตรนี้ น่าจะกำหนดจำนวนบุตรที่จะได้รับการช่วยเหลือไว้ไม่เกิน ๓ คน

๑.๖ การลาโดยได้รับเงินเดือน ปัจจุบันนี้มีการลาอยู่หลายประเภท แต่ไม่มีการให้หยุดพักผ่อนประจำปี จึงควรกำหนดให้ข้าราชการมีเวลาพักผ่อนประจำปีโดยลดจำนวนวันลาถึงส่วนตัวและลาพักผ่อนปกติและลาป่วยธรรมดาในรอบปีให้น้อยลง เช่น กำหนดวันลาถึงส่วนตัวและพักผ่อนปกติไม่เกินปีละ ๔๕ วัน ให้เหลือ

เพียงปีละ ๓๐ วัน และลาป่วยธรรมดาไม่เกินปีละ ๖๐ วัน ให้เหลือเพียง ๓๐ วัน ส่วนวันพักผ่อนประจำปีให้กำหนดตามจำนวนบทบริหารราชการ เช่น

อายุราชการไม่ถึง ๑ ปี ไม่ได้รับสิทธิ
 อายุราชการ ๑ - ๕ ปี ได้รับปีละไม่เกิน ๗ วัน
 อายุราชการ ๖ - ๑๐ ปี ได้รับปีละไม่เกิน ๑๕ วัน
 อายุราชการ ๑๑ ปีขึ้นไป ได้รับปีละไม่เกิน ๒๐ วัน
 ซึ่งจะช่วยลดจำนวนวันหยุดงาน และจะช่วยให้ข้าราชการนำวันหยุดนั้นไปใช้ในการพักผ่อนได้ดียิ่งขึ้น

๒. ประโยชน์เกื้อกูลที่ช่วยในการปฏิบัติราชการ

๒.๑ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ช่วยเหลือในด้านค่าเช่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดตามหลักการแล้วควรจะช่วยเหลือให้เป็นการเหมาะสมจ่ายเพื่อแก้ปัญหาการทำไมเสิร์ฟหลอกลวง

๒.๒ ค่าอาหารทำเวลาล่วงเวลามีปัญหาการรวบไหล่มากที่สุด เพราะบางกรมมการทำงานล่วงเวลาตลอดปี โดยที่ผลงานไม่มีอะไรเพิ่มขึ้น ในเวลาราชการไม่ค่อยทำงานแต่ชอบทำงานนอกเวลาราชการ จึงควรวางมาตรการควบคุมการทำงานล่วงเวลาให้รัดกุม

๒.๓ เบื่อประชุม โดยจ่ายให้แก่นุกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งควรจะมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมใหม่ เพราะกรรมการส่วนมากเป็นข้าราชการและใช้เวลาราชการในการประชุม จึงทำให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำไม่เต็มที่ จึงควรยกเลิกการทำงานแบบคณะกรรมการ มิฉะนั้นก็กำหนดให้ข้าราชการคนหนึ่งเป็นกรรมการ ได้ไม่เกินคนละ ๓ คณะรวมทั้งรัฐวิสาหกิจด้วย

๒.๔ **ค่าสอนพิเศษ** ค่าตอบแทนหมวดนี้เหมือนกัน ทำให้อาจารย์และข้าราชการประจำส่วนมากออกไปสอนพิเศษมาก จึงทำให้การปฏิบัติงานประจำไม่ได้ผลเต็มที่จากการสำรวจผู้ทำการสอนในมหาวิทยาลัย และโรงเรียนปรากฏว่าผู้ทำการสอนในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษามีเวลาทำการสอนเฉลี่ยสัปดาห์ละ ๑๘ ชั่วโมง ในขณะที่ผู้ทำการสอนในวิทยาลัยมีเวลาทำการสอนเฉลี่ยสัปดาห์ละเพียง ๔ ชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งจะเห็นว่าผู้ทำการสอนในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษานั้น มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการสอนมากกว่าผู้ทำการสอนในสถานศึกษาอื่น ๆ ผู้ทำการสอนในสถานศึกษาที่มีเวลาว่างมากนั้น จะใช้เวลาว่างไปสอนพิเศษในสถานศึกษาของเอกชนและรัฐบาล มิได้ใช้เวลาว่างไปทำการวิจัยหรือคิดค้น ปรับปรุงการศึกษาแต่อย่างใด จึงนับว่าเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและกำลังคนอย่างยิ่ง จึงควรกำหนดระเบียบและวิธีการจ่ายเงินค่าสอนพิเศษใหม่เพื่อความเป็นธรรมและประหยัด

๓. ประโยชน์เกื้อกูลที่จ่ายให้เมื่อออกจากราชการ

๓.๑ **เงินสะสม** โดยทางราชการหักเงินเดือนข้าราชการในอัตราร้อยละ ๔ และจ่ายดอกเบี้ยให้ร้อยละ ๖ ต่อปี จ่ายคืนให้เมื่อออกจากราชการ เงินสะสมนี้เป็นเงินโดยชอบธรรมของข้าราชการควรจะได้นำมาใช้สอยให้เกิดประโยชน์แก่ข้าราชการอย่างแท้จริง คนที่อยู่ในช่วงอายุ ๒๕-๔๐ ปี มีภาระและความรับผิดชอบในครอบครัวมาก จึงมีความจำเป็นในการใช้จ่ายสูง เมื่อเปรียบเทียบกับคนในช่วงอายุตั้งแต่ ๕๐ ปีขึ้นไป ดังนั้น จึงควรให้สิทธิแก่ข้าราชการในการนำ

เงินสะสมของตนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการครองชีพ

๓.๒ **บำเหน็จบำนาญ** วัตถุประสงค์ในการจ่ายบำเหน็จบำนาญก็เพื่อที่จะช่วยเหลือให้ข้าราชการที่เกษียณอายุสามารถยังชีพอยู่ได้ตามอัตภาพ ดังนั้นบำนาญที่ได้รับจึงควรมีอัตราพอเหมาะกับการครองชีพเท่านั้น ผู้รับบำนาญและทำงานในรัฐวิสาหกิจด้วยนั้น ก็ควรจะได้รับเฉพาะแต่อัตราเงิน เดือนในรัฐวิสาหกิจเท่านั้นเพราะงบประมาณของรัฐวิสาหกิจนั้นก็นำมาจากภาษีอากรของราษฎรเช่นกัน จึงควรจะใช้จ่ายอย่างประหยัด แต่ถ้าผู้นั้นไปทำงานส่วนตัว หรือธุรกิจเอกชนก็มีสิทธิจะได้รับบำนาญเต็มertonที่จริงแล้วการจ่ายบำนาญนี้ก็เพื่อที่จะช่วยเหลือข้าราชการเมื่อสูงอายุ ฉะนั้นข้าราชการที่ลาออกก่อนเกษียณอายุนั้น ควรจะให้เงินบำเหน็จ และควรยกเลิกการนับอายุราชการแบบทั่วคุณ การตอบแทนความดีความชอบในการทำงานในขณะที่ภาวะไม่ปกติไม่ควรจ่ายให้ทันทีเมื่อสิ้นสุดภาวะการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็นการตอบแทนผลการทำนองอย่างแท้จริง

ประโยชน์เกื้อกูลที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการนั้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนในการครองชีพของข้าราชการ แต่เนื่องจากเงื่อนไขและข้อกำหนดในการช่วยเหลือต่าง ๆ นั้นยังไม่เหมาะสมกับข้อเท็จจริง เป็นการช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น และยังไม่เป็นการประหยัด จึงควรจะได้มีการแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ นี้ให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

หัวหน้างาน

เฉลิม ศรีนคร

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ในการทำงาน
ในหน่วยงานเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น ต้อง
มีองค์ประกอบอยู่ ๔ ประการคือ คน เงิน วัสดุ
และการจัดการ เมื่อมีทั้ง ๔ อย่างพร้อมแล้ว การ
ปฏิบัติงานก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แต่ปัจจัยที่
สำคัญที่สุดที่ขาดแล้วจะไม่สามารถทำให้งานสำเร็จ
ได้เลยก็คือ “คน” เพราะคนมีชีวิตจิตใจ มีความ
แตกต่างกันโดยกำเนิดและสภาพแวดล้อมและพื้น
ฐานทางครอบครัว จิตใจของคนนั้นยากที่จะหยั่ง
ถึง พฤติกรรมที่แสดงออกก็แตกต่างกันออกไปยาก
ต่อความเข้าใจ ดังนั้นในการปฏิบัติงานในหน่วย
งานทุกวัน ผู้บริหารงานจึงให้ความสนใจที่คน
เป็นอันมาก วิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์ จิต
วิทยา จึงเป็นที่สนใจและเอาใจใส่ของผู้บริหารงาน

ในหน่วยงาน โดยหวังที่จะได้เข้าใจพฤติกรรมของ
คนในหน่วยงาน และเพื่อการปฏิบัติงานร่วมกัน
ได้เป็นอย่างดี

หัวหน้างาน (Supervisor) เป็นบุคคลที่มีความสำคัญ
มากในการทำงาน หัวหน้างานนั้นโดยทั่วไปที่เรา
มักได้ยินกันมีอยู่หลายแบบ อาจเป็นแบบเผด็จการ
หัวหน้างานแบบประชาธิปไตย หัวหน้างานแบบมี
พระเดช หัวหน้างานแบบมีพระคุณ หัวหน้างานที่
ทั้งพระเดชพระคุณ และหัวหน้างานที่ชอบปล่อยอิสระ
หรือปล่อยตามสบาย หัวหน้างานเหล่านี้มีบทบาท
สำคัญมากในหน่วยงาน เพราะบุคคลเหล่านี้ได้ใกล้ชิด
กับปฏิบัติงาน ได้รู้ถึงสาเหตุข้อบกพร่องในการ
ปฏิบัติงาน ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน

รวมทั้งยังจะเป็นผู้ซึ่งคอยให้คำแนะนำและสอนงานให้แก่คนในบังคับบัญชาอีกด้วย หัวหน้างานระดับสูงที่เป็นผู้หมกมุ่นบทบาทสำคัญในการทำให้งานในความรับผิดชอบบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานได้เป็นอย่างดีในทางตรงกันข้าม พวกหัวหน้างานในระดับนี้ ก็อาจมีส่วนทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานล้มเหลวไปได้เช่นกัน หากหัวหน้างานนั้นๆ ไม่เอาใจใส่ดูแลและปกครองบังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ดี

หัวหน้างานที่กล่าวถึงในเรื่องนี้ในราชการนั้นหมายถึงผู้บังคับบัญชาในระดับต้น เช่น หัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หรือหัวหน้าโครงการ เป็นต้น ซึ่งมีคนอยู่ในการปกครองบังคับบัญชา

นาย Charles Albano ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาบุคคล ได้กล่าวถึงแบบของหัวหน้างานระดับนี้ไว้หลายประการ ในหนังสือวารสาร Supervisory Management เดือนมีนาคม ๒๕๑๑ ในเรื่องหัวหน้างาน นาย Charles ได้มองหัวหน้างานในด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมของหัวหน้างานไว้หลายด้าน โดยศึกษาถึงวิธีการของหัวหน้างาน ในด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้การดำเนินงานภายในหน่วยงานดำเนินไปได้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์กร แสดงให้เห็นวิธีการที่เขามอบหมายให้คนอื่นทำงาน การเข้ากับคนอื่นที่เป็นลูกน้อง เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา และประการสำคัญก็คือการคิดกับหาวิธีการปฏิบัติงานใหม่ๆ และการตีความของงานในหน้าที่ว่าควรจะทำครบคลุมถึงไหนบ้าง เพื่อจะได้เป็น

แนวในการปฏิบัติงานในการรับผิดชอบของเขา

หัวหน้างานซึ่งนายชาร์ล ได้กล่าวไว้มีดังนี้คือ

๑. หัวหน้างานแบบเด็ก
๒. หัวหน้างานแบบพ่อแม่ที่เข้มงวด
๓. หัวหน้างานแบบพ่อแม่ที่ปกป้อง
๔. หัวหน้างานแบบเด็ก (ที่มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น)
๕. หัวหน้างานแบบผู้ใหญ่

หัวหน้างานแบบเด็ก เป็นหัวหน้างานซึ่งมีลักษณะเหมือนกับเด็ก ต้องการให้คนอื่นรัก เอาใจใส่ตน อยากเรียกร้องเห็น ต้องการและสนใจสิ่งใดก็พยายามจะให้ได้สิ่งนั้น ต้องการความอบอุ่น ต้องการการยอมรับ มีความสนุกสนาน ตกคคะนอง หัวหน้างานแบบนี้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว การปฏิบัติงานไม่ได้คำนึงถึงเป้าหมายของงาน ไม่เคยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบว่าเป้าหมายของงานและของหน่วยงานคืออะไร มีความเฉื่อยชา ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นคนเจ้าอารมณ์และมักจะระเบิด อารมณ์รุนแรงออกมาเมื่อมีคนวิพากษ์วิจารณ์ว่า ไม่ทำงานหรือทำงานไม่เป็น มักจะต้องการคนสนิทมาช่วยเหลือ และสนิทสนมกันมาก แสดงความชอบพอกันเป็นพิเศษ ผู้นำแบบนี้จะไม่ยอมรับว่าตนเองไม่มีความสามารถ หรือทำงานไม่มีประสิทธิภาพ และมักจะมีปฏิกริยาโต้ตอบเมื่อมีคนกล่าวหาว่าทำงานไม่มีประสิทธิภาพ โดยมักจะยกพฤติกรรมของคนอื่นหรือพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงานที่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงไม่ได้ตำหนิว่าไม่ดี และมักจะ

ร้องเรียนอยู่เสมอว่าตนนั้นถูกปล่อยเกาะ ปล่อยให้ปฏิบัติงานที่ย่างยากลำบาก และจะระบายความทุกข์เหล่านั้นให้แก่คนที่ทำงาน ให้แก่เขาหรือคนที่มีความคิดทำนองเดียวกันอยู่เสมอ หัวหน้างานแบบนั้นผู้ใดบังคับบัญชา มักขาดความเคารพนับถือ และไม่ยอมรับในผลงานที่ออกมาอีกด้วย

หัวหน้างานแบบนี้เป็นหัวหน้าที่ไม่มัลักษณะเป็นผู้นำที่ดี ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความสามารถ ก็พยายามจะตีกากหรือหนีไปทำงานที่อื่นในโอกาสแรก ๆ ที่ทำได้หรือจะหนีไปตอนทันทีมีโอกาส คนที่อยู่กับเขาได้ก็คือผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำงานไม่เป็น ชอบประจบสอพลอ หรือคนที่เสนาหาในตัวเขาเท่านั้น จึงจะอยู่กับเขาได้ งานที่สำคัญผู้บริหารจะไม่มอบให้หัวหน้างานแบบนั้นทำ เพราะไม่สามารถทำได้จึงให้หัวหน้างานคนอื่นทำแทน หัวหน้างานคนอื่นซึ่งปฏิบัติงานในหน้าที่เต็มที่แล้วก็ต้องรับภาระเพิ่มขึ้นอีก ก็เกิดความไม่พอใจ โดยที่ต้องรับภาระหนักขึ้น โดยไม่ได้

ประโยชน์อะไรเลย และอาจได้รับผลเสียเมื่อทำงานผิดพลาด ผู้บังคับบัญชาระดับสูง ก็มักไม่พอใจหัวหน้างานแบบนั้นความไม่พอใจต่อหัวหน้างานแบบนี้ก็มากยิ่งขึ้น และขยายออกไป การประสานของหัวหน้างานแบบนี้ก็ไม่เป็นผลดี ในการติดต่อกับคนอื่นมักจะมีเงื่อนไขอยู่เสมอว่า “ฉันจะช่วยคุณถ้า.....(คุณทำอะไรให้แก่งานทำให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงมองเห็นว่าฉันมีความสามารถ หรือ คุณจัดหาหรือทำในสิ่งที่ฉันชอบให้แก่ฉัน) ผู้ใต้บังคับบัญชามักจะไม่ได้รับคำแนะนำหรือการฝึกสอนงานจากหัวหน้างานแบบนี้ เมื่อพวกเขาต้องการหัวหน้าแบบนี้จะบอกกับว่า ไม่มีเวลาหรือบอกให้ไปถามคนอื่น เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชามาสอบถามเกี่ยวกับเรื่องงาน เขามักจะตอบอย่างไม่มีควมรับผิดชอบเหมือนเด็ก ๆ

หัวหน้างานแบบนี้ในอนาคตมีลักษณะที่ว่า “ผมไม่เห็นด้วยกับคุณ” “คุณทำไม่ถูกต้อง” เป็นคนที่ชอบหนีหน้า ชอบเล่น ไม่ตัดสินใจในการทำงาน ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ไม่ชอบเสนอข้อคิดเห็น ชอบร้องเรียน เห็นแก่ตัวและชอบบ่นเพื่อนที่เขาชอบมากที่สุดคือคนที่มัลักษณะเดียวกับเขา และคนที่ช่วยเหลือ ภาษิต (Motto) ของเขาที่พูดอยู่เสมอคือ “ทำไมพวกเขาไม่ไปให้พ้นจากหลังของฉันเสีย” และมักจะพูดเสมอว่า “ทำไมสิ่งนี้ชอบเกิดขึ้นกับฉันเสมอ ๆ นะ”

หัวหน้างานแบบพ่อแม่ที่เข้มงวด

หัวหน้างานแบบนี้ต้องการและยืนยันที่จะให้ได้ผลการ

ปฏิบัติงานหรือผลิตผลสูงสุด แต่ผลที่ออกมาจริง ๆ แล้วเกือบไม่ได้อะไรเลย ในการติดต่อและสั่งงานกับคนอื่น ๆ นั้นเหมือนกับพ่อแม่ที่ทำลูก มีพฤติกรรมแบบพ่อแม่ให้การเลี้ยงดูและช่วยเหลือป้องกันและปกป้องซึ่งคนจะมองเห็นได้ง่ายและชัดเจน การปฏิบัติของหัวหน้างานเช่นนี้ทำให้เกิดความไม่พอใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเพราะเห็นว่า หัวหน้างานแบบนี้มองพวกเขาเสมือนเด็ก ๆ ที่ไม่ได้รับการเชื่อใจในการประพฤติปฏิบัติของพวกเขา หัวหน้างานแบบนี้มักใช้คำขู่หรือใช้อิทธิพลขู่ขู่เพื่อให้ได้สิ่งต่างๆ มาตามแนวซึ่งเขาต้องการ ชอบบังคับผู้อื่นและเกือบจะไม่มีการยกย่องและให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นผลเลย หัวหน้างานแบบนี้จะไม่พอใจอย่างยิ่งเมื่อเขาไม่ได้รับสิ่งที่เขาพอใจ

ผู้ใต้บังคับบัญชาของเขาเห็นว่า หัวหน้างานแบบนี้ไม่ค่อยได้ทำอะไร แล้วพวกเขาก็ไม่อยากจะทำงานอย่างจริงจังเมื่อเห็นหัวหน้างานปฏิบัติเช่นนั้น เขามักไม่ค่อยพอใจอะไร ๆ อยู่เสมอ การปฏิบัติงานของหัวหน้างานแบบนี้ขึ้นอยู่กับความริ่และอารมณ์ของเขา ด้วยเหตุนี้เองผู้ใต้บังคับบัญชาจึงเห็นว่า เป็นการยากเหลือเกินที่จะมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและพัฒนาตัวเองภายใต้การปกครองบังคับบัญชาของหัวหน้างานแบบนี้

ลักษณะของหัวหน้างานแบบนี้ในอนาคต หัวหน้างานแบบนี้จะเป็นต้นเหตุให้เกิดข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงานหลายทาง ในด้านส่งงานที่ส่งลงมาเพียงอย่างเดียวไม่

ให้โอกาสลูกน้องได้ซักถามหรือออกความคิดเห็น ชอบทำตนเป็นแบบอัยการ (Prosecutor) และมักจะเข้าข้างตนเองเสมอว่า ตนนั้นทำถูกต้องคนอื่นทำไม่ถูก ภาษิต (Motto) ของเขาก็คือ "ทำตามที่ฉันคิดและทำตามที่ฉันสั่ง"

หัวหน้างานแบบพ่อแม่ที่ปกป้อง

มีลักษณะเป็นแบบพ่อแม่ที่ให้ความช่วยเหลือและปกป้องลูกให้ได้พบกับความต้องการในการพัฒนาการทางด้านร่างกายและอารมณ์ หัวหน้างานแบบนี้ปฏิบัติต่อคนอื่นด้วยความปรารถนาที่จะให้คนอื่นเหมือนกับตัวเอง สิ่งที่ไม่ดีก็คือว่า หัวหน้างานแบบนี้ไม่มุ่งการทำงานมาก ทำงานพอสมควร แต่ให้งานเดินไปได้ คนที่มมีความคิดริเริ่มและหวังผลสำเร็จในการปฏิบัติงานและหวังความก้าวหน้าในตัวเองจะ ไม่อยู่

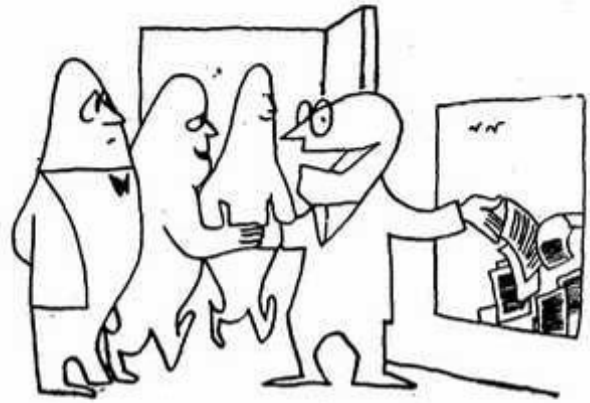

ร่วมกับหัวหน้างานเช่นกัน หัวหน้างานจะพยายามรักษาการปฏิบัติงานให้อยู่ในรูปเดิม ให้อยู่เท่าเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงถึงแม้ว่าจะมีขวัญ (Morale) ของคนในกลุ่มสูงก็ตาม ถ้าหัวหน้างานแบบนี้ตั้งใจจริงกับการทำงานแล้วการทำงานก็จะได้ผล ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถพัฒนาตนเองในหน่วยงานได้ หัวหน้างานแบบนี้จะพยายามให้ผู้ใต้บังคับบัญชาก้าวหน้าไปช้า ๆ และให้มีการเสี่ยงน้อยที่สุด เขาจะพยายามทำให้ทุกอย่างขึ้นอยู่กับตัวเขา เขาอาจตั้งคนที่ไม่มีความสามารถขึ้นมาดำรงตำแหน่ง อันจะทำให้ผู้นั้นทำงานไปไม่ได้และประสบกับความล้มเหลว หลังจากนั้นคนที่เขาตั้งขึ้นมาจะต้องมาขึ้นอยู่กับเขา เขาจะพยายามสร้างภาพพจน์ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าเขาเพียงคนเดียวเท่านั้นที่อยู่ได้ในระหว่างพวกที่อยู่ใต้บังคับบัญชาและฝ่ายบริหาร ซึ่งย่อมเป็นที่แน่ใจว่าพวกคนต่าง ๆ จะเห็นคุณค่าของตัวเขา

ลักษณะของหัวหน้างานแบบนี้ในอนาคต มักจะเป็นพวกที่ว่า “ฉันทำถูกต้อง” “คนอื่นทำไม่ถูกต้อง” คำสั่งหรือการติดต่อ (Communication) จะลงมาจากข้างบนเพียงอย่างเดียว จะมีแต่การสั่งงานลงมาอย่างเดียว ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น Motto ของเขาคือ “อย่าวิตกกเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้เลย เราจะทำมันออกมา” การทำงานของเขานั้นถือว่า “ลูกน้องจะทำงานโดยปราศจากเขาไม่ได้งานจะไม่สำเร็จ”

หัวหน้างานแบบเด็ก (ที่มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น)

หัวหน้างานแบบนี้มุ่งการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง มีรายละเอียด

เอียดพร้อม หัวหน้างานแบบนี้ ต้องพยายามปฏิบัติงานให้ดีขึ้น เขาต้องการให้ทุกคนยอมรับเขา ด้วยเหตุผลอันเนื่อง หัวหน้างานแบบนี้จึงต้องทำทุกอย่างหรือมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ๆ เสมอ เขาใช้ความชำนาญ (Skill) อย่างมากในการปฏิบัติงานเพื่อไม่ให้คนอื่นคัดค้านเขา แต่เขาขาดการสร้างสรรค์ และความสนุกสนานที่จะเป็นส่วนช่วยให้งานสำเร็จ เขามีแต่ความเคร่งเครียดและจริงจัง

หัวหน้างานแบบนี้มีความคิดใหม่ ๆ น้อย มักมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวในระยะหนึ่งภายหลังจากนั้นเขาได้พัฒนาตนเอง รู้จักควบคุมจิตใจและบังคับตัวเอง กระทำการใด ๆ อย่างระมัดระวังภายหลังจากได้ศึกษาพฤติกรรมของคนอื่นหรือได้รับการศึกษาเพิ่มเติม เขาเป็นคนที่รักชนบประเพณีและปฏิบัติตาม (Conservative) แต่เขาก็ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น และเปิดโอกาสให้คนอื่นเสนอเรื่องงานขึ้นมาให้เขาได้ดู และเขายังต้องการให้คนอื่นขึ้นอยู่กับเขา หัวหน้างานแบบนี้มัก

มีความลำบากในการตัดสินใจ เพราะเห็นว่า คนอื่น
เขาไม่ค่อยเห็นด้วย เขาพยายามที่จะปล่อยให้ระดับ
สูงกว่าตัดสินใจ ถ้าครั้งแรกระดับสูงยังไม่เห็นด้วย
เขาจะรอไว้ในวันต่อไปหรือครั้งต่อไป โดยคิดว่าจะ
ได้รับผลสำเร็จ เมื่อมองที่ยุ้งยากมากเขาก็มักจะบ่น
ความรับผิดชอบ แต่ก็ยังค้นหาข้อผิดพลาด

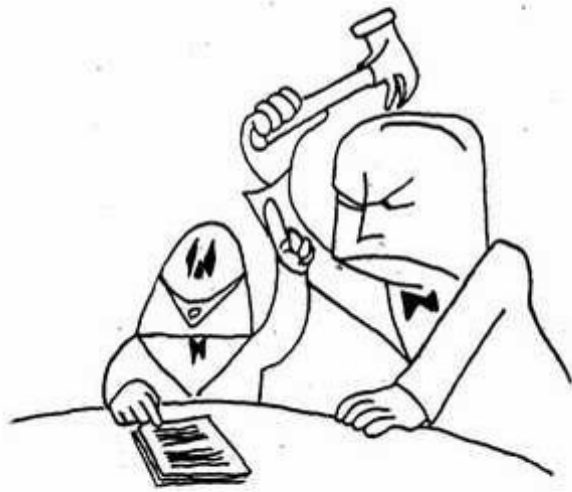
ลักษณะของหัวหน้างานแบบนั้นในอนาคต การสั่งงาน
การติดต่อ ในด้านการปฏิบัติงานกับผู้ใต้บังคับบัญชา
หัวหน้างานเหล่านี้จะให้ลูกน้องเสนอขึ้นมา เพราะเขา
ยังหวังอำนาจหรือยังอยากมีอำนาจในการปฏิบัติงานอยู่
ในการทำงานของเขานั้นเขามักจะพูดว่า “ฉันเห็นด้วย
ถ้าท่านทำอย่างนั้น” หัวหน้างานแบบนี้จะพยายาม
หลีกเลี่ยงการเกิดความขัดแย้งในหน่วยงานและระหว่าง
บุคคลในที่ทำงาน

ผู้นำแบบผู้ใหญ่ (The Adult Supervisor)
ผู้นำแบบนี้จะปฏิบัติงานด้วยการใช้วิจารณญาณอย่าง
รอบคอบมีเหตุมีผลกลั่นกรองและรวบรวมความคิด
ต่าง ๆ หลายด้านก่อนจึงตัดสินใจลงมือปฏิบัติและ
ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง หัวหน้างานแบบนี้สามารถ
ควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานให้ปฏิบัติ
งานอย่างมีประสิทธิภาพ เขามีความสัมพันธ์กับผู้ใต้-
บังคับบัญชาเป็นอย่างดีเหมือนกับเขาปฏิบัติต่อตัว
เขาเอง ทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้ด้วยดี นอก
จากนี้หัวหน้างานแบบนี้ยังติดต่อประสานงานกับคนอื่น
ในระดับต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เขาเป็นหัวหน้างานที่มี
ลักษณะเป็นผู้จูงใจที่ดีในการปฏิบัติงาน เป็นผู้สร้าง

แนวการทำงานเป็นทีม (Team Builder) เขาสามารถ
ติดต่อกับแต่ละคนและกลุ่มได้ดี เป็นหัวหน้าที่รู้จักผ่อน,
หนักผ่อนเบา เมื่อไรควรจะจริงจังและเมื่อใดควรจะ
โอนอ่อนผ่อนตาม เป็นหัวหน้างานที่รู้จักทำให้
คนอื่นพอใจในการทำงาน และเป็นคนที่จริงใจกับคน
อื่น เขาจะให้คำชมเชยและรางวัลในโอกาสอันควร
ผู้ใต้บังคับบัญชาชอบเขาเพราะเขาเป็นคนที่มีความ
สามารถและเป็นหัวหน้างานที่ยอมรับความสามารถของ
ผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับ
บัญชาหัวหน้างานแบบนี้จะเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับ
บัญชาแต่ละคนมีการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ และ สนับสนุน
ให้มีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน เขามักจะไม่
ทำตนเป็นผู้บังคับบัญชาแต่จะทำตนให้อยู่ระดับเดียวกับ
กับผู้ใต้บังคับบัญชา ในการปฏิบัติงานนั้นก็พูด
กันอย่างขอร้องมิใช่การบังคับหรือสั่งการ ทำให้ผู้ใต้
บังคับบัญชาทุกคนมีความรู้สึกอิสระ ในการที่จะเข้าไป
หาเขา ถ้าเข้าไปปรึกษาเรื่องการปฏิบัติงานและปัญหา

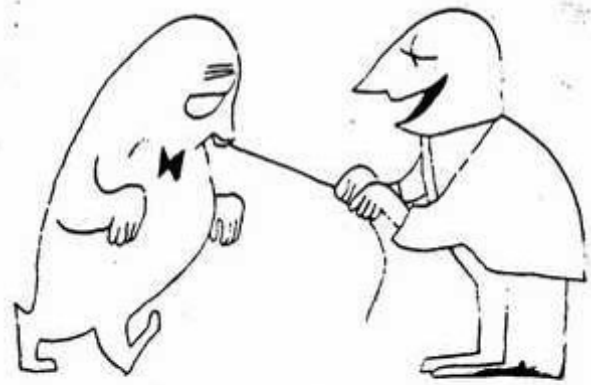

ต่าง ๆ รวมทั้งกล้าที่จะเข้าไปขอคำแนะนำอย่างอื่นใน
การทำงาน

หัวหน้างานแบบนี้ไม่ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาต้อง
ขึ้น อยู่กับเขา เพียงคนเดียว ใน การ ทำงานหรือเขาไม่
สร้างอาณาจักรของพรรคพวก แต่เขาจะสร้างให้คนรู้
วิธีการเข้าไปหาปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
ด้วยความสามารถของเขาเอง เขาไม่เป็นผู้ทวงงาน
เขาจะมอบงานให้ลูกน้องทำ เขาจะคอยช่วยเหลือแนะ
นำดูแล โดยหวังว่าจะให้ทุกคนได้ปฏิบัติงานได้เหมือน
ตัวเขาเอง การทำเช่นนี้ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความ
รู้สึกทศตอ มีคนรักเคารพและพร้อมเสมอที่จะทำงาน
เพื่อเขา

ลักษณะของหัวหน้างานแบบนี้ในอนาคต เป็นหัวหน้า
งานที่ปฏิบัติงานโดยร่วมกับลูกน้องอย่างใกล้ชิด ร่วม
ปรึกษากันอยู่เสมอและเป็นคนที่ยอมรับฟังความคิด

เห็นของคนอื่น ภาษิตของเขาก็คือ “ร่วมกัน เราทำ
ได้ทุกอย่าง”

จากแบบของหัวหน้างานซึ่งกล่าวไว้ข้างต้นคงจะทำ
ให้ท่านหัวหน้างานทั้งหลายได้เข้าใจว่า ตัวท่านนั้น
มีพฤติกรรมเป็นแบบหัวหน้างานแบบไหน จะทำ
หัวหน้างานได้มองดูตัวเองและนายชาร์ลอัลบา โน
ซึ่งกล่าวอีกว่า หัวหน้างานแบบต่างๆ ที่เขาได้กล่าว
นั้น การที่จะเป็นหัวหน้างานที่ดีหรือเป็นแบบไหน
นั้นยังต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน
อีกด้วย ในสภาพแวดล้อมบางอย่างอาจใช้แบบ
เดียวในบางแห่งอาจจะใช้หลายอย่างรวมกันจึงจะได้
ผล และเขายังกล่าวอีกว่าในสภาพการณ์อย่างเดีย
วกัน หัวหน้างานมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติงานไปตาม
นิสัย จึงทำให้พฤติกรรมที่ออกมาจึงแตกต่างกัน
และประสิทธิผลในการทำงานจึงแตกต่างกันไปด้วย.

ท่อยุอาศัยของข้าราชการและการ เลื่อนชั้นข้าราชการที่สอบได้

เรียน บรรณาธิการวารสารข้าราชการ

ผมมีความเห็นด้วยกับบทความเรื่อง ท่อยุอาศัยของ
ข้าราชการ หน้า ๑๐ ของวารสารข้าราชการประจำ
เดือนธันวาคม ๒๕๑๑ แต่ผมขอเรียนนอกความเห็น
เพิ่มเติมประกอบอีกว่า ถูกต้องแล้วที่ควรให้สิทธิเบิก
เงินเข้าบ้านได้ทุกคน มิฉะนั้นจะเป็นการเอาเปรียบ
กันอย่างมาก มีข้าราชการส่วนมากเห็นถึงความเหลื่อม
ล้ำมานาน แต่หมดความหมายเมื่อไม่มีใครเสนอจน
ผู้ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านบางคน เช่นผม เป็นต้น
ต้องเก็บหอมรอมริบเป็นเวลา ๑๐ กว่าปีจึงจะสร้างบ้าน
ได้ ๑ หลัง พอสร้างเงินก็หมด ซ้ำยังเป็นหนี้ค่าส่ง
ของบางส่วนต้องผ่อนส่งเป็นรายเดือนอีก จนกว่าจะ
หมด เพราะเงินจะต้องใช้จ่ายในครอบครัวสำหรับ
ตัวเอง ภรรยา ลูกหลายคน บางเดือนไม่มีเหลือ
เพราะได้รับเงินเดือนคนเดียว แต่ผิดกันมากกับผู้มี
สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ เพราะไม่ต้องลงทุนสร้าง ไม่
ต้องเสียค่าซ่อม เงินเดือนก็ใช้เต็มเม็ดเต็มหน่วย
บางคนมีเงินเดือนคนเดียว ๑๘๖๐ บาท หรือ ๑๘๗๕
บาท เบิกค่ารักษา ช่วยการศึกษาได้ถึง บางครอบ
ครัวมีเงินเดือนทั้งผัวและเมีย ผัว ๑๕๕๐ บาท เมีย
๑๐๑๕ บาทเกิน ๑๘๖๐ บาทเสียอีกเสียอีกเมื่อรวมกัน
แต่กลับเบิกเงินช่วยได้เต็มจำนวน ผมว่าน่าจะแก้ไข
เสียให้เกิดความเป็นธรรม ข้าราชการที่ทักบ้านหลวง

ก็เหมือนกัน ไม่ต้องเสียค่าอะไร ค่าซ่อมก็ของบ
ประมาณเอา ดิฉันคิดว่าข้าราชการคนไหนใจอ่อนก็อาจ
มีรายได้จากการข่มนอกรด้วย สรุปแล้วข้าราชการ
ที่อยู่บ้านเองต้องเสียเปรียบถึงพันเปอร์เซ็นต์ เพราะ
ต้องสร้างบ้านเองจนหมดเงินเดือน อาจเป็นหนี้ ต้อง
เสียค่าซ่อมแซม แต่ผมว่าเรื่องนี้จะอยู่ยาวนาน
อย่างไม่มีการกำหนด ถ้าไม่มีใครเสนอเรื่องให้ทาง
ราชการแก้ไข หรือเว้นแต่ทางราชการจะระลึกได้และ
เมตตากรุณาหยิบยกขึ้นมาแก้ไขเอง

อีกประการหนึ่งผมขอเรียนอีกชื่อว่า ข้าราชการที่สอบ
เลื่อนชั้นได้ทุก ๆ กระทรวง เช่นสอบเพื่อบรรจุเป็น
เสมียนพนักงาน เป็นชั้นตรี เป็นชั้นโท ฯลฯ ก.พ.
หรือกระทรวงเจ้าสังกัดน่าจะหาทางบรรจุให้ทุกคนที่สอบ
ได้ก่อนที่จะถูกลบบัญชีสอบ เพราะการสอบกระทำ
ด้วยความลำบากทั้ง ผู้จัดสอบ และตัวข้าราชการ ผู้สอบ
ไหนดจะต้องพยายามศึกษาค้นคว้าเล่าเรียน เพื่อให้สอบ
ได้ ไหนดจะต้องลงทุนเดินทางมาสอบ เช่นที่ที่ต้อง
มาสอบส่วนกลาง บางคนก็เดินทางระยะไกล ต้อง
เสียค่าใช้จ่ายจาก เงินเดือนซึ่งอาจต้อง ใช้จ่ายเป็นเงิน
พันสองพันบาทเป็นค่ารถ ค่ากินอยู่ค่าที่พักอะไรต่าง ๆ
ขณะนั้นข้าราชการยังค้างบรรจุอยู่เป็นจำนวนมาก และ
การบรรจุโดยเฉพาะชั้นตรี ผมมีความเห็นว่าควรจะให้

จดหมาย เปิดผนึก

บรรจุก่อนที่ได้รับเงินเดือนมาก่อน อย่างเดียวกับการ
บรรจุก่อนโท ถ้า ก.พ. จะกรุณาในเรื่องนี้แล้วโปรด
ถามไปยังกระทรวงต่างๆ ว่าขณะนั้นชั้นโท
ค้างบรรจุกอยู่เท่าใด มีตำแหน่งว่างอยู่เท่าใด นอกนั้น
ควรทำประการใดเพื่อให้บริการบรรจุกเสีย ข้าราชการ
ที่อดสำหรับพยายามจนสอบได้จะได้มีกำลังใจทำงาน ที่
ผมเขียนมานี้ ข้าราชการที่ยังไม่ได้บรรจุก ส่วนมาก
ยังขี้ขายนมากกว่าคนที่ได้รับการบรรจุกไปแล้ว เสียอีก
และผมมีความเห็นว่าคนที่มีเงินเดือนมาก ส่วนมาก
ทำงานคล่องตัวมากกว่าคนที่เงินเดือนน้อย หรือเพิ่ง
จะได้รับเงินเดือน ผมเขียนมานี้เป็นความเห็น
ส่วนตัว

ข้าราชการคนหนึ่ง

การจ่ายบำนาญตกทอดให้แก่ ข้าราชการ

เรียน บรรณารักษาราชการข้าราชการ

ขอแสดงความเห็น เกี่ยวกับบำนาญตกทอด ของข้าราชการ
การบำนาญสักหน่อย บำนาญตกทอดตามกฎหมายจะ
จ่ายให้เมื่อผู้สืบบำนาญตายแล้ว จะจ่ายให้แก่

ทายาทผู้มีสิทธิ ๓๐ เท่าของบำนาญที่ได้รับในปัจจุบัน
ซึ่งวิธีการอย่างนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง โดย
เหตุผลดังนี้

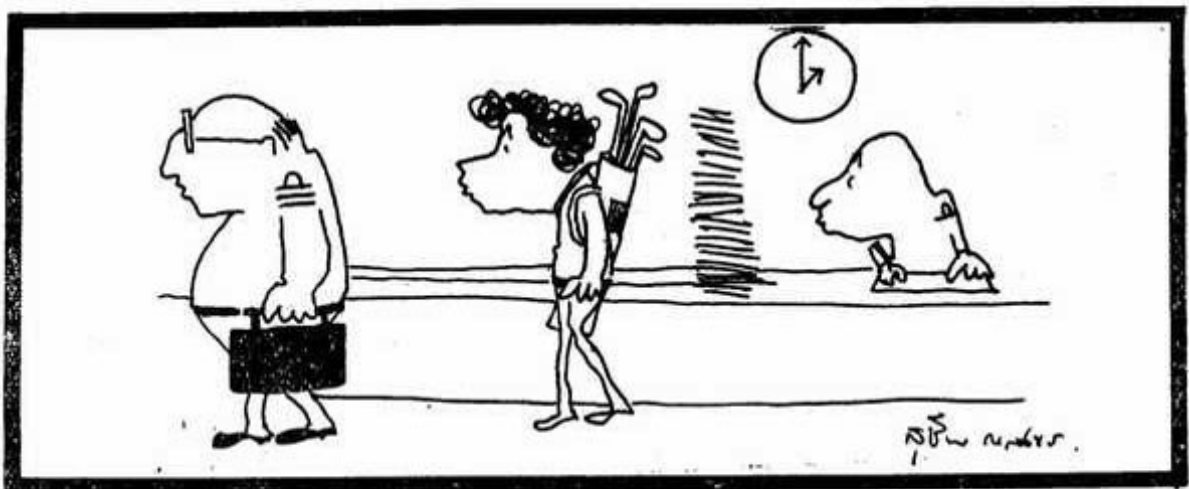
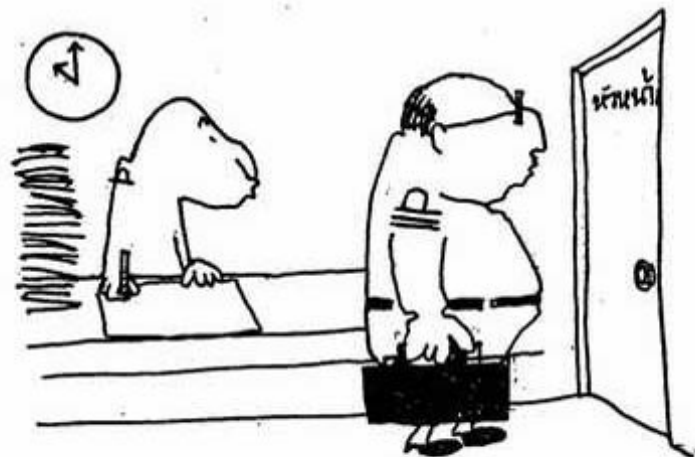
บำนาญตกทอดเป็น สิทธิ ของผู้รับบำนาญ ที่ปฏิบัติหน้า
ที่จนครบเกษียณอายุ เงินบำนาญตกทอดจึงควรเป็น
บำเหน็จความชอบเฉพาะตัวของผู้รับบำนาญที่ยังมีชีวิต
อยู่ ไม่น่าจะไปเป็นของผู้อื่น ซึ่งเงินเพียงจุมมือแบบ
ถ้าทายาทหรือภรรยาโดยตรงก็น่าจะให้ แต่ถ้าไม่ใช่
ทายาทโดยตรงได้แก่บุตรบุญธรรม หรือภรรยาคน
ใหม่ (ภรรยาตาย) ซึ่งจดทะเบียนไว้เพื่อหวังจะได้รับ
บำนาญตกทอด ไม่น่าจะให้ แต่ทำไมแล้วผู้รับบำนาญ
จึงต้องทำอย่างนั้น ทั้งนี้อาจด้วยความเสียตายบำนาญ
ตกทอดจะศูนย์ไปเพราะขาดสิทธิผู้ที่จะรับ หรือถูก
บังคับจากหมุ่ญาติให้จดทะเบียน รับบุตรบุญธรรม
หรือภรรยาคนใหม่ (เป็นสิทธิที่สะดวกกว่าสิทธิอื่นที่
กำหนดตามกฎหมาย) ซึ่งเมื่อตายไปแล้วจะเกิดการ
วุ่นวายแก่ผู้อยู่ข้างหลังจะต้องข้อยแย้งกัน แทนที่จะ
เป็นบุญกุศลของผู้ตาย กลับจะเป็นบาปกรรมแก่ผู้ตาย
บางที่การข้อยแย้งกันถึงกับฆ่าฟันกันตายก็มี ได้แก่พ่อ
แม่ของบุตรบุญธรรมกับลูก ๆ หรือญาติของผู้ตาย หรือ
เกิดจากความโลภของผู้ที่จะได้รับ ต้องการจะให้ได้

เร็ว ๆ ก็หาทางให้ตาย เสียเร็ว ๆ หรือบางที ถูกแข่งชก
 หักกระดูกจากทายาทที่เลวทราม อาจได้ยื่นกันบ่อย ๆ
 ว่า "เมื่อไรจะตายเสียที" ดังนั้นจึงควรอย่างยิ่งให้
 เจ้าของสิทธิ์จะได้รับไปในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ เขาจะ
 เอาไปทำอะไร อย่างไร ก็ควรเป็นเรื่องของเขา ผู้อยู่
 ข้างหลังควรชวนเขาหาเอาเอง ไม่ใช่มัดมัดนั่งคอย
 รับส่วนแบ่งอย่างเช่นทุกวัน เรื่องของคนดีไม่ต้อง
 พูดถึง ทูตคนหมายถึงคนชั่ว เพราะความชั่วนั้นส่วน
 ใหญ่เกิดจากความโลภ ซึ่งทุกคนไม่สามารถที่จะตัด
 ได้ แม้แต่ตระกูลที่ซอส์ดี เมื่อเงินมาก ๆ ในเมื่อมี
 โอกาสก็จะล้มตัว การจ่ายบ้านานุกตกทอดนั้น อาจไม่
 ต้องจ่ายหมดในทันทีที่ปลดเกษียณ อาจกำหนดจ่าย
 เป็นระยะ ๆ สมมติว่าจ่าย ๓ ระยะ ก็แบ่งบ้านานุกตก
 ทอดเป็น ๓ ส่วน ระยะที่ ๑ เมื่อกอกจากราชการจ่าย

ให้ทันที ๑ ส่วน ระยะที่ ๒ อาจกำหนดไว้ ๕ ปี จ่าย
 ส่วนที่ ๒ และระยะที่ ๓ กำหนด ๑๐ ปี จ่ายส่วนที่ ๓
 ถ้าตายไประหว่างนั้นก็จ่ายให้ทายาทตามจำนวนในส่วน
 ที่ยังเหลืออยู่ ดังนี้ เป็นต้น ผลการที่จ่ายบ้านานุกตก
 ทอดตามตัว อย่างดังกล่าวข้างต้นไม่ถือ เป็นการบังคับ
 ใครจะเอาอย่างเดิมก็ได้ แล้วแต่จะเลือกเอาอย่างไร
 อย่างหนึ่งตามสมควรใจ

ข้าพเจ้าจึงเรียนมายังท่านเพื่อลงตีพิมพ์ให้ผู้อ่านได้
 ทราบ ได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อ
 พิจารณา หรือเพื่อให้พวกข้าราชการบ้านานุกตกทอด
 จะได้แสดงความคิดเห็นกันต่อไปตาม ระเบียบประชา-
 ธิปไตย

“ข้าราชการบ้านานุกตกหนึ่ง”

ท้ายเล่ม

อย่างเข้าที่ ๒๐ แล้วสำหรับวารสารข้าราชการซึ่งได้ยื่นหัตถ์รับใช้ท่านข้าราชการทั้งหลายและผู้ให้ความสนใจตลอดมา และก็นับได้ว่าเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ควรย้อนกลับไปพิจารณาบทวนผลงานที่ผ่านมา เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง และถือเป็นบทเรียนในการจัดทำให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เมื่อกล่าวถึงการจัดทำวารสารข้าราชการในอดีต ก็เห็นจะหนีไม่พ้นจากการต้องขอภัยท่านสมาชิกวารสารข้าราชการทั้งหลายซึ่งบังเอิญได้รับความไม่สะดวกต่างๆ เช่น ได้รับวารสารล่าช้าไปบ้าง ได้รับวารสารข้าราชการไม่ครบบ้าง หรือได้รับวารสารข้าราชการบกพร่อง เป็นต้น โดยเฉพาะสมาชิกวารสารข้าราชการประจำปี ๑๘ พ.ศ. ๒๕๑๑ เนื่องจากมีปัญหาบางประการเกิดขึ้น วารสารข้าราชการจึงต้องพิมพ์ข้ามเดือน มิถุนายน ๒๕๑๑ เป็นเหตุให้วารสารข้าราชการปี ๒๕๑๑ มีเพียง ๑๑ เล่ม แต่อย่างไรก็ตาม คณะผู้จัดทำได้ตระหนักในเรื่องนี้จึงได้จัดทำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ ซึ่งพิมพ์เป็นเล่มต่างหากพร้อมทั้งคำอธิบายสาระสำคัญบางประการ โดยรองเลขาธิการ ก.พ. (นายประวิณ อนุคร) เป็นอธิบดีดำเนินการแต่ท่านสมาชิกทุกท่านเพิ่มเป็นพิเศษอีกด้วย

ในที่สุดนี้การจัดทำวารสารข้าราชการเท่าที่ผ่านมาหากจะมีข้อบกพร่องใด ๆ เกิดขึ้นแล้ว คณะผู้จัดทำวารสารข้าราชการขอน้อมรับผิดทุกประการ และขอตั้งความหวังไว้ว่าวารสารข้าราชการประจำปี ๒๐ พ.ศ. ๒๕๑๘ และการบริการท่านสมาชิก จะต้องดีกว่าที่แล้ว จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงมีโอกาสได้รับใช้ท่านทั้งหลายต่อไป พร้อมนี้ได้แนบใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารข้าราชการประจำปี ๒๕๑๘ มาด้วยแล้ว

